

Trøgstad kommune

Budsjettdokumentet 2016

Økonomi- og handlingsplan 2016-19

Årsbudsjett 2016

Vedtatt av kommunestyret

i møte 15.12.2015 – k-sak 104/15

INNHOILDSFORTEGNELSE

1. RÅDMANNENS INNLEDNING	4
2. RÅDMANNENS FORSLAG	6
3. SAMMENDRAG	10
4. OVERORDNEDE STYRINGSSIGNALER	11
4.1 HOVEDPUNKTER FRA FORSLAGET TIL STATSUDSJETT FOR 2016	11
4.2 BEFOLKNINGSUTVIKLING	12
5. STATUS-/ OG MULIGHETSANALYSE (SWOT)	13
6. DIALOGKONFERANSER	14
7. OVERORDNEDE MÅL	14
7.1 KOMMUNAL PLANSTRATEGI - 2012-15	14
7.2 KOMMUNEPLANENS OVERORDNEDE MÅL - 2011-23	16
7.3 BALANSERT MÅLSTYRING	20
8. KOMMUNAL TJENESTEPRODUKSJON	21
8.1 BARNEHAGENE	21
8.2 SKOLENE	22
8.3 SOSIALE TJENESTER	23
8.4 HELSE OG BARNEVERN	24
8.5 OMSORGSTJENESTER	25
8.6 FUNKSJONSHEMMEDE	26
8.7 KULTUR	27
8.8 TEKNIKK OG NÆRING	28
8.9 INTERKOMMUNALE TJENESTER	29
9. ØKONOMISK HANDLEFRIHET - PRIORITERINGER	32
9.1 GENERELLE ØKONOMISKE UTFORDRINGER FOR ÅRSUDSJETT 2016 OG ØKONOMIPLAN 2016-19	32
9.2 ØKONOMISKE FORUTSETNINGER - ÅRSUDSJETT 2016 OG ØKONOMIPLAN 2016-19	34
9.3 FINANSFORVALTNING - AKTIVA OG PASSIVA	39
9.4 BESPARELSER, OMPRIORITERINGER OG EFFEKTIVISERINGSTILTAK 2016-19	44
9.5 SPESEILLE UTFORDRINGER	45
9.6 ØKONOMIPLAN FOR PERIODEN 2016-19 - DRIFTSUDSJETTET	49
9.7 ØKONOMIPLAN FOR PERIODEN 2016-19 - INVESTERINGSUDSJETTET	50
10. HANDLINGSPLAN FOR DEN ENKELTE VIRKSOMHET	51
10.1 BO- OG DAGTILBUD FUNKSJONSHEMMEDE - VIRKSOMHETSLEDER BERIT A. ENGER	51
10.2 BÅSTAD BARNEHAGE - VIRKSOMHETSLEDER ANNE H. SKOFSTRUD	53
10.3 BÅSTAD SKOLE OG SFO - VIRKSOMHETSLEDER RAGNAR BUE	54
10.4 HAVNÅS OPPVEKSTSENTER - VIRKSOMHETSLEDER BJØRN BRUSTUGUN	55
10.5 HELSE OG BARNEVERN - VIRKSOMHETSLEDER BODHILD LANG	56
10.6 NAV TRØGSTAD - VIRKSOMHETSLEDER WENCHE HVIDSTEN	59
10.7 PLEIE OG OMSORG - VIRKSOMHETSLEDER SISSEL R. YTREHUS	60
10.8 SKJØNHaug BARNEHAGE - VIRKSOMHETSLEDER HANNE-SOFIE HAFSTAD	62
10.9 SKJØNHaug SKOLE OG SFO - VIRKSOMHETSLEDER ELISABETH ASPLUND	63
10.10 TEKNIKK OG NÆRING - VIRKSOMHETSLEDER DAG ARNE LIER	64
10.11 TRØGSTAD UNGDOMSSKOLE - VIRKSOMHETSLEDER ELLEN L. BØRRESEN	66
10.12 RÅDMANNENS STAB OG FELLESUTGIFTER	67
10.13 KIRKELIG FELLESRÅD	70
11. ARBEIDSFORM OG ORGANISERING	71
11.1 ARBEIDSFORM I TRØGSTAD KOMMUNE	71
11.2 ORGANISERING	71
11.3 ORGANISASJONSFAKTA PR. 01.10.2015	72
11.4 POLITISK ARBEIDSFORM OG ORGANISERING	72
12. ØKONOMISKE OVERSIKTER	73
12.1 OBLIGATORISKE OVERSIKTER - UD SJETT 2016	73
12.2 ØKONOMIPLAN 2016-19	79
12.3 UD SJETTTRAMMER PR. VIRKSOMHET	82
13. VEDTEKTER EIENDOMSSKATT (VEDLEGG 1)	84

1. RÅDMANNENS INNLEDNING

Ved inngangen til 2016 vil jeg først henvise til budsjettinnledningen for 2015. Utfordringene nevnt der er bare tydeligere og forsterket. Helhetstenkning og langsiktighet vil være avgjørende for å kunne møte utfordringene og redusere risikofaktorene. Det må bli en tydeligere dreining mot mer forebygging og tidlig innsats for på sikt å redusere behovene for stadig mer av tjenestene med de høyeste kostnadene.

De tydeligste utfordringene har følgende overskrifter:

- Forsvarlig økonomisk utvikling totalt sett
- Mestring av omsorgsområdet
- Flere flyktninger
- Risiko med en sterkt økende gjeldsbyrde
- Mange store utviklingsprosjekter samtidig
- Beholde og rekruttere kompetanse
- Redusere sykefraværet

Forsvarlig økonomi

Forholdet mellom kommunens inntekter og utgiftene til drift er ikke i balanse, og det synes vanskelig å få aksept for tiltak som gjør dette mulig. Politiske vedtak som sikrer lovlig, men ansvarlig kvalitet og volum på de ulike tjenesteområdene er helt avgjørende for å lykkes. Forståelse for driftsstrategier og investeringenes betydning for framtidig tjenestekvalitet og reduserte driftsutgifter, er meget viktig. Generelt betyr dette at vi må være tilbakeholdene med en optimalisering av kvalitet i enkelt leveranser der dette hindrer muligheten for å utvikle kommunens tjenester, og med dem økonomien, i en mer bærekraftig retning.

Mestring av omsorgsområdet

En meget stor andel av kommunens ressurser forbrukes på området omsorg. Derfor er det også avgjørende hvordan vi lykkes i disse tjenestene som i stor grad er rettet mot mennesker i meget sårbare livssituasjoner. Innslagstidspunktet for- og mengdene av de mest ressurskrevende tjenestene er avgjørende for økonomien og av stor betydning for opplevelse av livskvalitet og verdighet for den enkelte. En tilnærming som gjør at flere skal kunne bo hjemme og klare seg selv lengst mulig er avgjørende for at også de mest kostbare tjenestene skal kunne ytes uten at budsjettrammene sprenges. Det er samtidig sånn at det for de aller fleste oppleves godt å kunne bo i sitt eget hjem så lenge som mulig.

Når det gjelder sykehjemsplasser og behov utover det som kan dekkes på eget sykehjem anbefales fortsatt at kommunen søker å leie supplerende plasser ved behov. En ikke regulerbar kapasitetsutvidelse nå, kan i realiteten bidra til å svekke det totale omsorgstilbudet i planperioden. Dette fordi det også vil være krevende å kompensere økte utgifter til sykehjemsplasser ved tilsvarende reduksjoner i tjenestene på andre viktige områder. Vi snakker her om mulige behov på opptil 5 millioner per år.

Flere flyktninger

Situasjonen for flyktningene som strømmes til Europa og til Norge er meget krevende. Kommunen har så langt fått oppfordringer om å ta imot 10 personer i året fra 2016-2019. Det er 33 flere enn det kommunestyret så langt har gitt betinget aksept for. Tilstrekkelig med egnede boliger, integrering og kapasitet i organisasjonen samt forutsigbar økonomi for kommunen ses på som utfordringer. Året 2016 og de kommende budsjettene i planperioden må avklare totaliteten i dette bedre enn hva som har vært mulig i dette budsjettet. Rådmannen ser det som viktig og riktig at Trøgstadsamfunnet står fram løsningsorientert for å hjelpe flyktninger til et trygt, aktivt og integrert liv til beste for oss alle.

Risiko med en sterkt økende gjeldsbyrde

Over tid har det vært investert relativt lite i Trøgstad kommune. Gjeldsbyrden har vært lav, men behovene for nye løsninger har blitt skjøvet noe ut i tid. Nå er flere store og vesentlige prosjekter

kommet til gjennomføring. Det kan nevnes ny barneskole, ombygging av ungdomskolen, kulturarena, idrettshall, barnehage, omsorgsboliger og tiltak på sykehjemmet. På selvkostområdet er det store og nødvendige nyanlegg som rensing av avløpsvann, trykkavløp fra spredt bebyggelse, overføringsledning til Eidsberg og økt sikkerhet og kapasitet i vannforsyningen. Dette er investeringer som på sikt er svært nødvendige og av stor betydning for den samfunnsmessige kvaliteten i Trøgstadsamfunnet. Likevel er rådmannen bekymret for den risikoen dette betyr økonomisk. Det blir viktig å ha et våkent blikk på renteutviklingen og søke nedbetaling av gjeld med tilgjengelig kapital så snart det er mulig. Det sies at risikoen for betydelige renteøkninger er relativt liten i et omtrentlig 5-års perspektiv, men risikoen er økende og forventes utover denne tidsperioden, men ingen kan med sikkerhet si når og hvor sterkt. Selv en økning på rundt 1% kan for Trøgstads del bety reduksjoner i driftsmessige muligheter på nærmere 5 millioner per år. All tilgjengelig økonomi må etter rådmannens syn brukes til å nedbetale den dyreste gjelda før slike scenarioer måtte inntreffe. Kommunen må være svært restriktiv i å ta opp ytterligere gjeld de nærmeste årene.

Mange store utviklingsprosjekter samtidig

De store bygge- og anleggsprosjektene ser ut til å bli ganske så parallelle i oppstart og gjennomføring. Oppfølgingsarbeidet blir en viktig suksessfaktor. Jeg er urolig for presset på ansatte i organisasjonen relatert til dette. Sårbarheten er stor og det blir viktig å gi nøkkelpersoner arbeidsro og støtte i et svært krevende oppfølgingsarbeid. Jeg ønsker betydelig tilbakeholdenhet med ytterligere bestillinger dersom disse ikke er strengt tatt nødvendige før oppgavene er gjennomført.

Redusere sykefraværet

Sykefraværet i kommunen er økende. Jeg vil anbefale en ettertenksom utøvelse av arbeidsgiverrollen på politisk hold. Administrativt skal vi vektlegge god ledelse og fokus på tilstedeværelse og medarbeiderskap om mulig i enda sterkere grad enn til nå. Det er til dels usikkerhet på arbeidsmarkedet i Norge, og generelt betyr det større interesse for arbeidsmuligheter i kommunene. Det er en fordel. Kommunereformen og arbeidet rundt den i Indre Østfold har fått flere medarbeidere til å uttale at de følger jobbmulighetene i distriktet med tanke på ønske om å arbeide i meningsfylte og utfordrende fagmiljøer. Det er svært viktig at Trøgstad kommune oppfattes som en god og meningsfylt arbeidsplass også i årene framover. Våre ansatte er denne kommunens viktigste ressurs.

Budsjettet som helhet er trangt og utfordrende. Nytenking og omstillingsevne er nødvendig hvis tjenestene skal bli opplevd som gode nok på mange områder. Likevel skal det ikke være grunn til å oppleve noen vesentlig nedgang i tjenestetilbudet. Heller vil vi kunne se en videreføring av en jevnt over god kvalitet for trøgstingene og endog forbedringer på områder der det åpenbart har vært behov for det. De store utbyggingsprosjektene vil i tillegg legge grunnlaget for en meget positiv samfunnsutvikling i årene framover. Kvalitetene samlet sett vil etter rådmannens syn av mange kunne bli sett på som forbilledlige. En uforsvarlig tøyning av de økonomiske grensene for drift vil fort redusere forutsetningen for akkurat dette.

Trøgstad, 2. november 2015

Tor-Anders Olsen
Rådmann

2. KOMMUNESTYRETS VEDTAK

Rådmannens forslag til 'Økonomi- og handlingsplan 2016-19' og 'Årsbudsjett 2016' ble presentert og delt ut til politiske representanter o.a. ved offentliggjøringen 3. november 2015.

KOMMUNESTYRETS VEDTAK:

Rådmannens forslag til 'Økonomi- og handlingsplan 2016-19' og 'Årsbudsjett 2016' ble i kommunestyrets møte 15.12.2015 vedtatt slik det foreligger i 'Budsjettdokumentet 2016', kapittel 2, med følgende tillegg:

A: Økonomi- og handlingsplanen 2016-19:

1. Det tas til orientering at administrasjonen viderefører arbeidet med å avstemme balansen mellom kommunens inntekts- og utgiftsside for generelt å kunne bedre kommunens økonomiske handlefrihet utover i planperioden.
2. Det legges opp til følgende satser for eiendomsskatt i planperioden, som fortsatt øremerkes investeringstiltak og økt vedlikehold:

Bolig- og fritidseiendommer (faste eiendommer i hele kommunen unntatt verker og bruk og annen næringseiendom):

2016	2017	2018	2019
4 ‰	4 ‰	4 ‰	4 ‰

Beregnet eiendomsskatt:

2016	2017	2018	2019
12 mill.	12 mill.	12 mill.	12 mill.

Det vises for øvrig til pkt. 4 i vedtaket for årsbudsjett 2016.

3. Av eiendomsskatten på 12 mill. kroner økes bruken i 2016 med kr 5.746.000 tilsvarende økte utgifter til renter og avdrag. Kr 2.520.000 settes av til fond, hvorav 1,4 mill. kroner øremerkes ekstra vedlikehold. Fra 2017 inntektsføres eiendomsskatten i sin helhet for å dekke økningen i renter og avdrag knyttet til vedtatte utbyggingsprosjekter og videreføring av ekstra midler til vedlikehold.

B: Årsbudsjett 2016:

1. Trøgstad kommune og den enkelte virksomhets budsjett for 2016 vedtas slik det framkommer av kapittel 11:
 - Budsjettskjema 1A – drift inkl. noter
 - Budsjettskjema 2A – investering
 - Budsjettskjema 1B - drift
 - Budsjettskjema 2B – investeringSum fordelt til drift utgjør kr 282.379.000, og investeringer i anleggsmidler kr 264.175.000.
2. Kommunale egenbetalinger, gebyrer/avgifter prisjusteres med 2,7 % med virkning fra 01.01.2016. Følgende områder avviker fra dette:
 - a) Foreldrebetaling for full plass i barnehage settes lik sentralt fastsatt makspris - kr 2.655,- pr. måned for full plass, kr 2.275,- for 80% plass og kr 1.745,- for 60% plass. Matpenger kommer i tillegg med kr 330,- pr. måned ved full plass, kr 265,- ved 80% plass og kr 195,- ved 60% plass.
 - b) Betaling for en plass i kulturskolen settes til kr 2.800,- pr. skoleår eller kr 1.400,- pr. semester for ordinære plasser, og kr 1.500,- pr. skoleår eller kr 750,- pr. semester for gruppetilbud. Instrumentleien settes til kr 1.000,- pr. skoleår eller kr 500,- pr. semester.
 - c) Gebyr ved for sen tilbakelevering ved utlån fra biblioteket settes til kr 30,- ved 1. gangs purring, kr 60,- ved 2. gangs purring og kr 90,- ved 3. gangs purring.
 - d) Husleie i kommunale utleieboliger reguleres med 2,6 %.

e) Følgende satser for hjemmehjelp, trygghetsalarm, vask av tøy og mat for hjemmeboende gjøres gjeldende:

		2015	2016	Økning
	Trygghetsalarm etabl.	Kr 425,-	Kr 435,-	Kr 10,-
	Trygghetsalarm leie	Kr 190,-	Kr 195,-	Kr 5,-
	Middag pr. porsjon	Kr 67,-	Kr 69,-	Kr 2,-
	Middag halv porsjon	Kr 52,-	Kr 53,-	Kr 1,-
	Søn- / helligdagsmiddag	Kr 77,-	Kr 79,-	Kr 2,-
	Søn- /helligdagsm. halv porsjon	Kr 71,-	Kr 73,-	Kr 2,-
	Grøt	Kr 35,-	Kr 36,-	Kr 1,-
	Frokost / kveldsmat	Kr 34,-	Kr 35,-	Kr 1,-
	Kaffemåltid	Kr 14,-	Kr 15,-	Kr 1,-
	Full pensjon pr. dag	Kr 110,-	Kr 115,-	Kr 5,-
	Halv pensjon pr. dag	Kr 84,-	Kr 86,-	Kr 2,-
	Bofellesskapet kost pr. mnd.	Kr 3.300,-	Kr 3.400,-	Kr 100,-
	Transport mat pr. gang	Kr 15,-	Kr 15,-	Kr 0,-
	Vask av tøy, kilopris	Kr 37,-	Kr 38,-	Kr 1,-
Opphold sykehjem	Korttid dag / natt	Kr 77,-	Kr 80,-	Kr 3,-
	Korttid døgn	Kr 147,-	Kr 150,-	Kr 3,-
Time- pris	Hjemmehjelp under 2 G	Kr 186,-	Kr 190,-	Kr 4,-
	Hjemmehjelp 2-3 G	Kr 191,-	Kr 196,-	Kr 5,-
	Hjemmehjelp 3-4 G	Kr 202,-	Kr 207,-	Kr 5,-
	Hjemmehjelp 4-5 G	Kr 223,-	Kr 230,-	Kr 7,-
	Hjemmehjelp over 5 G	Kr 233,-	Kr 240,-	Kr 7,-
Abonne- ment pr. måned	Hjemmehjelp under 2 G	Kr 186,-	Kr 190,-	Kr 4,-
	Hjemmehjelp 2-3 G	Kr 745,-	Kr 765,-	Kr 20,-
	Hjemmehjelp 3-4 G	Kr 1.175,-	Kr 1.205,-	Kr 30,-
	Hjemmehjelp 4-5 G	Kr 1.600,-	Kr 1.645,-	Kr 45,-
	Hjemmehjelp over 5 G	Kr 2.025,-	Kr 2.080,-	Kr 55,-

f) Kommunale gebyrer og utleiepriser for teknikk og næring prisjusteres slik det framgår av eget gebyrregulativ som følger saken som vedlegg. Alle satser er ekskl. merverdiavgift. Der hvor tjenesten er merverdiavgiftsbelagt kommer merverdiavgiften i tillegg.

3. Ved salg av ledige kommunale tomter i 2016 justeres prisene på bolig- og næringstomter med 2,7 %.

- ♦ kvadratmeterprisen avrundes til nærmeste hele krone
- ♦ for vei/vann og asfalt/gatelys avrundes prisen til nærmeste kr 500,-

4. For eiendomsskatt gjelder:

1. Det innkreves eiendomsskatt for 2016 i hht. lov om eiendomsskatt av 6. juni 1975 §§ 2 og 3, samt endringer i samme lov (siste gang 07.12.2012 med virkning fra 01.01.13).
2. Med hjemmel i eiendomsskattelovens § 3g innkreves eiendomsskatt for faste eiendommer i hele kommunen unntatt verker og bruk og annen næringseiendom.
3. Med de unntak som er nevnt under vedtakets punkt 5 skal skatteøre i Trøgstad kommune være 4 ‰, jfr. eiendomsskattelovens § 11, 1. ledd.
4. Det gis et bunnfradrag på kr 50.000 pr. selvstendig boenhet i boliger og fritidsboliger, jfr. eiendomsskattelovens § 11, 2. ledd.
5. Med hjemmel i eiendomsskattelovens § 7 kan følgende eiendommer fritas for eiendomsskatt:
 - a) *Eigedom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagna ein kommune, eit fylke eller staten.*
 - b) *Bygning som har historisk verdi.*
6. Eiendomsskatten skal betales i 2 terminer, jfr. eiendomsskattelovens § 25.
7. De vedlagte eiendomsskattevedtekter vedtas, jfr. eiendomsskattelovens § 10.

5. Følgende nye låneopptak foretas i 2016:

Sum låneopptak	Investerings tiltak	Nedbetalingstid
Kr 39.000.000	Overføringsledning til Eidsberg	40 år
Kr 8.000.000	Omlegging av avløpsstrøm på Skjønhaug mot Eidsberg	40 år
Kr 5.000.000	Vannledning for overføring fra Eidsberg til Trøgstad	40 år
Kr 500.000	Rehabilitering av ledninger og kummer, avløp	20 år
Kr 500.000	Rehabilitering av kummer og kraner, vannverk	20 år
Kr 10.000.000	Pilotprosjekt trykkavløp	40 år
Kr 800.000	Utskifting vann, avløp, overvann Festningsåsen og Åsland	20 år
Kr 5.000.000	Reservevann – fellesprosjekt Askim/Eidsberg/Trøgstad	40 år
Kr 8.500.000	Ny brønn og utvidelse Sandstangen	20 år
Kr 12.000.000	Boliger for personer med behov for heldøgns pleie og omsorgstj.	30 år
Kr 33.000.000	Personalbase, dagsenter, hjemmebaserte tjenester	30 år
Kr 74.000.000	Barneskole, ungdomsskole, idrettshall og kulturarena	30 år
Kr 12.500.000	Ny barnehage i Båstad	30 år
Kr 3.000.000	Sprinkling og brann tekniske tiltak Trøgstadheimen	20 år
Kr 800.000	Skjøndal, rehabilitering kontordel og garderober i kjeller	20 år
Kr 6.000.000	Startlån – for videre utlån	-

Rådmannen har i gjeldende finansreglement (K-sak 74/12) fullmakt til å fastsette lånenes rente- og avdragsprofil.

6. Driftskutt og omprioritering realiseres som beskrevet for hver virksomhet i kapittel 10.

7. Kommunestyret skal etter forslag fra Kirkelig Fellesråd fastsette nedenstående avgiftsøkninger fra 01.01.2016, jfr. gravferdsloven §21, annet ledd:

- ♦ Leie av kirke ved gravferd for utenbygdsboende og ikke-medlemmer – kr 3.850,-
- ♦ Graving av kistegrav for utenbygdsboende – kr 2.100,- inkl. mva.
- ♦ Nedsettelse av urne for utenbygdsboende – kr 820,- inkl. mva.
- ♦ Festeavgift forhånds feste av grav – kr 150,- pr. år pr. grav
- ♦ Gjenfeste av grav – kr 150,- pr. år pr. grav

8. Alle virksomheter skal gjennomføre brukerundersøkelser på hele eller deler av sitt tjenestetilbud hvert annet år.

9. Rådmannen gis fullmakt til å:

- ♦ som ledd i praktisering av gjeldende KOSTRA-forskrifter å foreta nødvendige tekniske budsjettendringer dersom det skulle oppstå avvik i forhold til gjeldende forskrifter gjennom budsjettåret 2016
- ♦ fordele avsatte midler til lønnsoppgjøret 2016 ut på virksomhetene
- ♦ foreta intern ressursfordeling mellom skolene
- ♦ fordele avsatte midler og føre bruk av fondsmidler til kompetanseheving for lærere
- ♦ foreta intern fordeling av 3,88 årsverk mellom barnehagene til barn med nedsatt funksjonsevne
- ♦ fordele 1,4 mill. kr fra eiendomsskatten til vedlikehold av bygg og veier

10. Kulturskolen bes søke støtte om eksterne midler for om mulig å redusere den foreslåtte økningen i instrumentleie.

11. Økonomi- og handlingsplan 2016-19 og Årsbudsjett 2016 legges fram for justeringsforslag senest innen utgangen juni av 2016.

12. Innen utgangen av mars bes rådmannen legge frem en sak om kommunens finansforvaltning. Målet må hele tiden være best mulig avkastning på midlene enten dette er gjennom nedbetaling av gjeld eller annen plassering. Ved nedbetaling av gjeld skal konsekvenser av en reduksjon av eiendomsskatten fra 4 til 3 promille fremkomme. Den pågående evalueringen av kommunens eierskap i Trøgstad e-verk skal være ferdig samtidig.

13. Kommunens administrasjon er i en presset arbeidssituasjon rent ressursmessig. Ved behov gis rådmannen fullmakt til å utvide kapasiteten finansiert gjennom prosjektene for å sikre en kvalitetsmessig god gjennomføring.

14. Jamfør kap. 9.5 Spesielle utfordringer, avsnitt "Stort press på tjenestekområder", bes rådmannen gjennomføre en bred ekstern gjennomgang av driften innenfor pleie og omsorgsområdene for om mulig å finne frem til en mer optimal drift. Gjennomgangen finansieres fra reservefondet.

15. Administrasjonen utarbeider en økonomisk analyse av hva det vil innebære å innføre søskenmoderasjon også på SFO på 20% for barn 2, slik som i barnehagene. Dette skal også gå på tvers av SFO og barnehagene. Med sikte på å innføre det fra 2017.

16. Rådmannen bes bruke midler avsatt til prosjekt "Flere Trøgstinger" for annonsering og markedsføring av ledige tomteareal.
17. Rådmannen bes opprette en Facebook side for Trøgstad kommune som arena for dialog mellom kommunen og innbyggerne.
18. Kommunestyrets møter skal overføres på Web-TV. Administrasjonen utreder kostnader til installasjon av kamera og andre kostnader knyttet til strømming av kommunestyremøtene. Administrasjonen foreslår også retningslinjer for bruk og ev. arkivering.
19. Reguleringsplan for boliger i Gravsåsen nedre del iverksettes fra 2016 jmfør pkt. 9.7 prioritering 18.
20. Administrasjonen skal søke reduksjon av lønnskostnader gjennom løpende vurdering av alle ledige stillinger. Trøgstad kommune skal arbeide for og fortsatt sikre en lav - moderat lønnsvekst for 2016.
21. Kommunestyret ber rådmannen gå i dialog med næringslivet i Trøgstad for å se på muligheten for flere ladepunkter sentralt på Skjønhaug og ellers i kommunen.

Kommunestyrets vedtatte drifts- og investeringstiltak er gjengitt i tabellene på side 49 og 50 (kap. 9.6 og 9.7). De obligatoriske oversiktene i kap. 11 er oppdatert i henhold til kommunestyrets vedtak.

Konkret resulterer endringene fra rådmannens forslag til årsbudsjett for 2016 i følgende justeringer:

Ansv ar	Art	Funk	Tekst	Budsjett endret		Merutgifter/ mindre inntekt	Merinntekt/ mindre utgift
				Fra	Til		
71900 - Gravsåsen boligfelt							
71900	023000	315	Vedlikehold bygg- og anleggstj.	0	250 000	250 000	
71900	042910	315	Mva kompensasjon - full sats	0	62 000	62 000	
71900	072910	841	Mva kompensasjon - full sats	0	-62 000		62 000
71900	094800	880	Bruk av ubundne investeringsfond	0	-250 000		250 000
SUM INVESTERING						312 000	312 000

3. SAMMENDRAG

Budsjettdokumentet for 2016 starter med en innledning fra rådmann, fulgt av rådmannens forslag til vedtak for 'økonomi- og handlingsplanperioden 2016-19' og 'årsbudsjett for 2016'. I kapittel 4 gis det et sammendrag av sentrale føringer i statsbudsjettet knyttet til den kommunale driften, i tillegg til statistikk knyttet til befolkningsutvikling. Det er i kap. 5 utarbeidet en status- og mulighetsanalyse for bokommunen Trøgstad og kommunal tjenesteproduksjon. I kap. 6 gis det en kort beskrivelse av dialogmøtene mellom kommunestyret og rådmannens ledergruppe, mens kap. 7 benyttes til å knytte budsjettdokumentet sammen med kommuneplanen og den kommunale planstrategien. Kap. 8 beskriver kommunens tjenesteproduksjon og interkommunale samarbeid som kommunen deltar i. I kap. 9 gis en nærmere beskrivelse av kommunens økonomiske situasjon med oversikt over nye drifts- og investeringstiltak, mens kap. 10 gjengir hver virksomhets status- og mulighetsanalyse, prioritere utviklingsaktiviteter i budsjettåret og utviklingen i virksomhetens økonomiske rammer. Her gir også Trøgstad Kirkelige Fellesråd en beskrivelse av sin økonomi- og handlingsplan og årsbudsjett. Deretter følger en oversikt over administrativ og politisk organisering i kap. 11, og i kap. 12 samles de obligatoriske økonomiske oversiktene og økonomiplan. Siste kapittel er et vedlegg som viser vedtektene for eiendomsskatten. Et hefte med oversikt over kommunale gebyrer og utleiepriser for teknikk og næring følger saken som eget vedlegg. Etter at budsjettdokumentet er vedtatt blir det utarbeidet et eget lite prishefte for en del andre tjenesteområder.

Budsjettarbeidet starter med at alle virksomheter i juli måned får tildelt en foreløpig budsjetttramme som er korrigeret for lønns- og prisvekst samt at det er innarbeidet enkelte nye tiltak som følge av politiske vedtak og statlige føringer. For å skaffe rom for nye tiltak ble samtlige virksomheter i de foreløpige budsjetttrammene pålagt en innsparing på 0,5 % av brutto driftsutgifter. Dette har ikke vært tilstrekkelig for å kunne tilføre pleie og omsorgssektoren nye midler i forhold til beskrevet behov, og det er heller ikke funnet rom for å følge opp kommunestyrets vedtak om etablering av nye sykehjemsplasser.

For å oppnå balanse i budsjettet har det vært nødvendig å benytte fondsmidler til finansiering av enkelte tiltak. Dette gjelder bl.a. finansiering av kjøp av sykehjemsplasser utenfor kommunen, ressurser til barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagene og den kommunale andelen av utgiftene til bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger. Dette er ikke bærekraftig over tid. Når fondene er oppbrukt må kommunen finne rom for de aktuelle tjenestetilbudene innenfor ordinære driftsrammer. Dette vil være en realitet allerede i denne planperioden.

Trøgstad kommune har de siste årene hatt relativt lav lånegjeld sammenlignet med andre kommuner. Det er nå planlagt store investeringer både i kommunale bygg og innenfor vann- og avløpsområdet. Summen av disse investeringene er betydelige, og kommunen vil når de planlagte investeringene er gjennomført ha en svært høy lånegjeld. Dette gjør kommunen ekstremt sårbar for rentehevinger, og det må gjøres tiltak for å dempe denne usikkerheten gjennom økt rentebinding. Det er viktig å være klar over at denne utviklingen innebærer at det ikke vil være rom for nye investeringer finansiert ved låneopptak i årene fremover. Unntaket vil være prosjekter som er selvfinansierende gjennom avgifter og tilskudd, men av hensyn til kommunens innbyggere bør også lån til gebyrbelagte tjenester begrenses til et minimum.

Situasjonen vil bedres noe i 2017 fordi kommunen da vil motta tilskudd knyttet til enkelte byggeprosjekter. Disse tilskuddene bør fortløpende benyttes til nedbetaling av lån. Det bidrar også positivt at enkelte av de planlagte investeringene vil føre til reduksjoner i de løpende driftsutgiftene.

Det er varslet endring i inntektssystemet fra 2017, og det er tidligere antydnet at kommunene skal få beholde mer av egne skatteinntekter enn i dag. Trøgstad er en skattesvak kommune, og en slik dreining må forventes å gi en negativ effekt på kommunens samlede inntekter fra skatt og rammetilskudd dersom det ikke legges inn inntektsutjevnerende elementer. Det nye inntektssystemet vil bli lagt fram i kommuneproposisjonen for 2017, som presenteres i mai 2016.

4. OVERORDNEDE STYRINGSSIGNALER

Kommunal virksomhet finansieres hovedsakelig ved brukerbetaling, skatteinntekter, rammetilskudd og øremerkede tilskudd. De mest inntektsbringende postene for kommunene generelt er det statlige rammetilskuddet og skatteinntektene, som for Trøgstad utgjør ca. 73,6 % av samlede inntekter. Stortinget er enerådende mht. å fastsette nivået på disse overføringene, hvilket tilsier at Trøgstad kommune er svært sårbar mht. endringer i overordnede styringssignaler og ressurstildelinger.

4.1 HOVEDPUNKTER FRA FORSLAGET TIL STATSBUJSJETT FOR 2016

Rådmannens forslag til økonomi- og handlingsplan for årene 2016-19 og årsbudsjett for 2016 er utarbeidet på bakgrunn av Solberg-regjeringens forslag til Statsbudsjett for 2016. Nedenfor følger utdrag fra Statsbudsjettets kap. 1.2 Hovedprioriteringer i 2016 under overskriften "*Kommuneøkonomi*".

En god og forutsigbar kommuneøkonomi er viktig for at kommunene og fylkeskommunene skal kunne ivareta sine oppgaver. Regjeringens forslag til kommuneopplegg for 2016 legger til rette for at kommunene og fylkeskommunene kan tilby flere og bedre tjenester. Opplegget gir rom for økt velferd for pleietrengende, et mer tilgjengelig barnehage tilbud og mer kunnskap i skolen.

Forslaget innebærer en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 4,7 mrd. kroner og samlede inntekter på 7,3 mrd. kroner. Styrkingen av kommuneøkonomien i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2015 videreføres i inntektsgrunnlaget i 2016. Veksten i samlede inntekter er høyere enn øvre grense i det varslede vekstintervallet i Kommuneopposisjonen 2016.

Innenfor veksten i frie inntekter er enkelte formål særskilt ivaretatt. Av veksten for kommunene begrunnes 0,4 mrd. kroner med en satsing på rusomsorg, 0,2 mrd. kroner med en styrking av helsestasjoner og skolehelsetjenesten og 0,4 mrd. kroner med et mer fleksibelt barnehageopptak. Veksten i frie inntekter er høyere enn det som er nødvendig for å dekke formålene ovenfor og anslåtte demografi- og pensjonskostnader. I Regjeringens tiltakspakke for økt sysselsetting foreslås det et engangstilskudd på 500 mill. kroner til vedlikehold og rehabilitering av skoler og omsorgsbygg som kommer i tillegg til veksten i kommunenes inntekter.

Også på andre kommunale og fylkeskommunale ansvarsområder legger Regjeringen til rette for flere og bedre tjenester. Innenfor barnehagesektoren nås i 2016 målet om likeverdig behandling av kommunale og ikke-kommunale barnehager. Finansieringsordningen for ikke-kommunale barnehager foreslås lagt om. Regjeringen foreslår bl.a. endringer i beregningen av pensjons- og kapitalkostnader som vil gi bedre samsvar mellom kostnadene i de ikke-kommunale barnehagene og tilskuddet de får fra kommunen. I tillegg til likeverdig behandling gir denne omleggingen rom for å øke satsingen på kompetanse og kvalitet i barnehagene med om lag 160 mill. kroner.

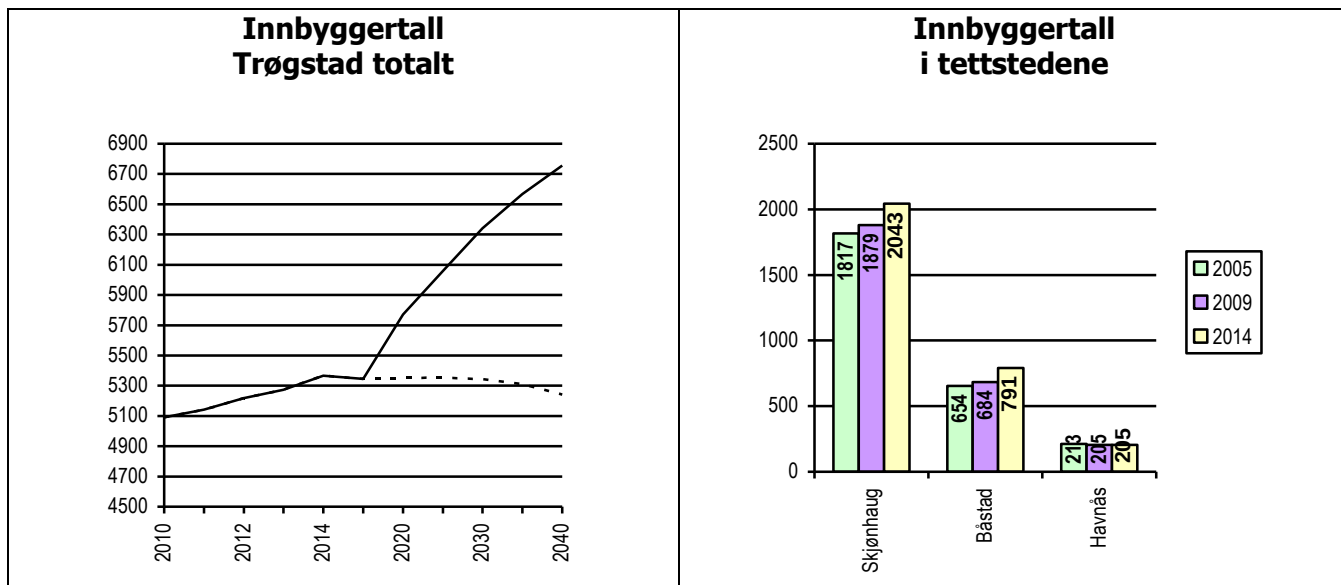
I skolesektoren foreslår Regjeringen bl.a. å utvide timetallet i naturfag med en time på 5.-7. trinn fra høsten 2016. Lærlingstilskuddet foreslås økt ytterligere. Dermed vil lærlingstilskuddet ha økt med til sammen 12 500 kroner per lærekontrakt under denne Regjeringen.

Innenfor de kommunale helse- og omsorgstjenestene foreslår Regjeringen bl.a. 1.200 nye dagaktivitetsplasser for hjemmeboende med demens og at det kan gis tilsagn om 2.500 plasser innenfor investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser. Det skal også gjennomføres et forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenester.

Regjeringen mener det er rom for mer effektiv ressursbruk i kommunesektoren, noe også produktivitetskommissjonen viser. Dersom kommunene og fylkeskommunene klarer å effektivisere, vil tjenestetilbudet kunne styrkes ut over det som følger av inntektsveksten.

Regjeringens mål for kommunereformen er gode og likeverdige tjenester, en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling, bærekraftige og økonomisk robuste kommuner og et styrket lokaldemokrati. Det foreslås å bevilge midler til å dekke engangskostnader i kommuner hvor det allerede i 2016 fattes nasjonale vedtak om sammenslåing.

4.2 BEFOLKNINGSUTVIKLING

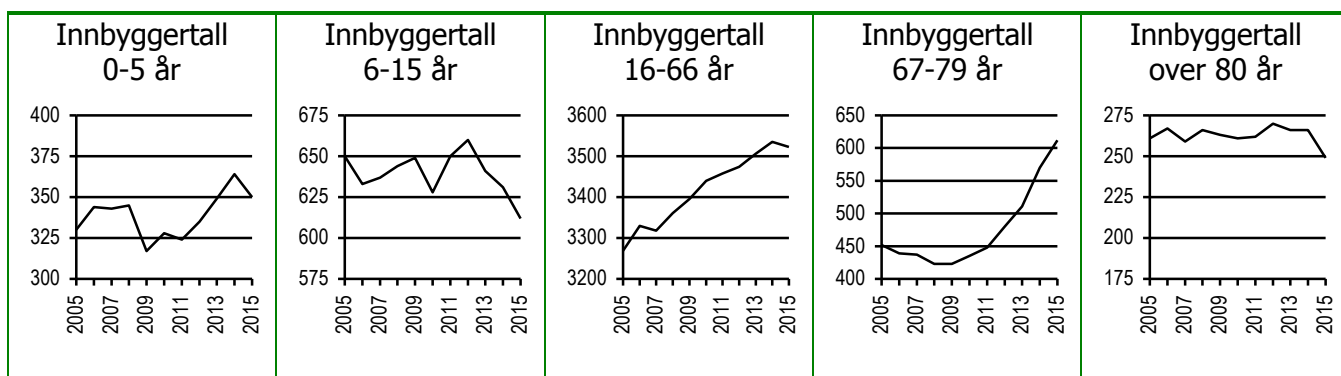

Statistisk sentralbyrå (SSB) lager ulike alternativer for befolkningsutviklingen i Norge. I disse alternativene er det lagt inn forskjellige forutsetninger for de tre komponentene som bestemmer folketallsutviklingen; fruktbarhet, levealder og netto innvandring. Mellomalternativet, MMMM, er SSB sitt hovedalternativ. Der er det lagt til grunn middels utvikling i både fruktbarhet, levealder, innenlandske flyttinger og innvandring. Den bratte linjen i figuren over viser befolkningsutviklingen i Trøgstad basert på dette alternativet.

Den stiplede linjen i samme figur indikerer SSB's MM00-alternativ, som beskriver en tenkt situasjon der det ikke flytter noen ut eller inn i kommunen, men der befolkningsendringen kun skjer på grunnlag av dagens innbyggere. Dette alternativet viser liten endring de nærmeste årene, og en liten befolkningsnedgang mot slutten av perioden.

Figuren med innbyggertall i tettstedene viser at Skjønhaug har størst øking i antall innbyggere fra år 2005 og fram til 2014, mens Båstad har høyest prosentvis vekst i samme periode. Antall innbyggere i Havnås har vært relativt stabilt.

Fra 2005 til 2015 har folketallet i Trøgstad økt med 384 innbyggere. Tabellen nedenfor viser hvordan befolkningsutviklingen har vært innenfor gitte aldersgrupper. Framover mot 2020 indikerer SSB's MMMM-alternativ at antall innbyggere 1-5 år vil stige med 19 fram mot 2017, for deretter å synke til dagens nivå i 2020. Antall barn i grunnskolealder vil øke med 72 de neste 5 årene, aldersgruppen 16-66 år vil øke med 239, 67-79 år øker med 123, mens antall innbyggere over 80 år vil synke med 19. Samlet vil denne utviklingen gi en økning i folketallet med 424 personer fram til år 2020.

5. STATUS-/ OG MULIGHETSANALYSE (SWOT)

En SWOT-analyse er en metode som har til hensikt å identifisere organisasjonens sterke og svake sider, og om disse sidene ved organisasjonen er av en slik karakter at de kan benyttes for å møte de utfordringer og endringer som finner sted internt og eksternt. Nedenfor følger en overordnet vurdering av Trøgstad kommune, mens det under kapittel 10 fremkommer en tilsvarende analyse for hver virksomhet.

Nåtid	Framtid
<u>Styrker – bokommunen Trøgstad</u> - Kultur- og fritidstilbud med stor aktivitet og mange bidragsytere - Mange frivillige bidrar i lokalsamfunnet - Et moderne nytenkende landbruk - Unik god vannforsyning i hele Trøgstad - Kommunen har et tjenestetilbud av god kvalitet - Et godt oppvekstmiljø for barn og unge - Servicetorg med god service og godt omdømme - Stort arbeidsmarked i pendleavstand fra 20-60 min. - Nærhet til handel og kultur - Tilgang på boligtomter av god kvalitet - Gode muligheter for friluftsliv - Fokus på folkehelsearbeid - Samarbeid med og bruk av Helsehuset	<u>Muligheter – bokommunen Trøgstad</u> - Synliggjøre Trøgstad som en god bokommune med et rikt kultur- og fritidstilbud både lokalt og i regionen - Nye næringsarealer og satsing på næringsutvikling - Videreutvikle samarbeidet med frivillige for å etablere godt tilpassede tilbud for mange grupper - Tilrettelegge for utøvelse av musikk og allmenne kulturopplevelser - Fortsette å utvikle oppvekstmiljøet med fokus på barnehage-, skole- og fritidstilbud - Rette større innsats mot forebyggende arbeid til beste for innbyggerne og i tråd med intensjonene i samhandlingsreformen - Et dagaktivitetstilbud med tilbud om større variasjon i type aktiviteter – prosjekt <i>“Hverdagen ordner vi sammen”</i> - Økt offentlig og privat samarbeid - Identitetsbygging – vise fram Trøgstad og regionen som en utviklingsorientert kommune og region - <i>“Med røtter i fortiden og blikk for fremtiden”</i>
<u>Styrker – organisasjonen Trøgstad kommune</u> - Fokus på kompetansebygging - Gjennomgående god fagkompetanse hos medarbeidere - Myndiggjorte og ansvarsbevisste medarbeidere - Fokus på tverrfaglig samarbeid - Et godt omdømme som arbeidsgiver - Godt samarbeid med andre kommuner - “Kort vei” til kommunale tjenester	<u>Muligheter – organisasjonen Trøgstad kommune</u> - Fortsatt fokus på evne til fornying og forbedring av tjenestene - Utvikle og rekruttere relevant kompetanse - Fortsette interkommunalt samarbeid og samarbeid med andre aktører for å løse eksisterende og nye utfordringer - Bruk av ny teknologi i tjenesteproduksjonen - Kommunen vil ha god effekt av å videreutvikle samarbeidet på tvers av virksomheter og fagområder - Praksisplasser for flyktninger og arbeidssøkere
<u>Åpenbare forbedringsbehov – bokommunen Trøgstad</u> - Økte næringsetableringer - Etablere møteplasser for ungdom og unge voksne - Framtidsrettede skoleanlegg og arenaer for idrett og kultur - Økt barnehagekapasitet i gode anlegg - Flere boliger for personer med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester - Integrering av flyktninger i lokalsamfunnet - Tilstrekkelig sykehjemskapasitet - Tilgang til lettere / enklere arbeidsoppgaver for de som står utenfor ordinært arbeidsliv - Iverksette elektroniske løsninger, som vil øke innbyggernes opplevelse av kommunen som god og effektiv tjenesteleverandør - Offentlig kommunikasjon	<u>Spesielle utfordringer – bokommunen Trøgstad</u> - Bidra til å holde engasjementet oppe blant innbyggere og næringsliv rundt etablerte og nye møteplasser - Kapasitetsutfordringer i forhold til pleie- og omsorg for ulike grupper - Store vann- og avløpsinvesteringer de neste årene - Tilstrekkelig prioritering av vedlikehold av kommunale bygninger, veier og andre anlegg
<u>Åpenbare forbedringsbehov – organisasjonen Trøgstad kommune</u> - Redusere sårbarheten ved ansattes fravær - Det er investert i store IKT-verktøy som bidrar til å automatisere interne rutiner, men det er utfordrende å sette av tilstrekkelig med ressurser til å kunne implementere mulighetene som ligger i verktøyene fullt ut	<u>Spesielle utfordringer – organisasjonen Trøgstad kommune</u> - Tilpasse tjenesteproduksjonen til trange økonomiske rammer - Sikre langsiktig solid økonomi - Gjennomføring av store utviklingsprosjekter innen skole og omsorg mens daglig drift pågår - Ivareta arbeidsmiljøet for ansatte under uavklarte og langvarige utviklingsprosjekter - Brukernes rettigheter etter lovverket legger sterke føringer for ressursbruk - Økte formalitetskrav i tjenesteutøvelsen - Flere personer med store og sammensatte hjelpebehov - Høye kompetansekrav som følge av økt kommunalt ansvar for ulike brukergrupper - Et økende antall elever i Trøgstadskolen uten norskkunnskaper - Norskopplæring for voksne innvandrere uten rett på slik opplæring - Boliger for flyktninger

6. DIALOGKONFERANSER

Trøgstad kommune er opptatt av at det er en tett og god dialog mellom kommunens politisk ledelse ved kommunestyret og kommunens administrasjon. Dialogkonferansene er med på å sikre dette. Konferansene åpner for refleksjon og fordypning. Antall konferanser i handlingsplanperioden avklares årlig etter aktualitet og opplevde behov. Det er påtenkt tre til fire konferanser i året, en innenfor oppvekst-, en innenfor omsorgsområdet, en konferanse om folkehelse samt en innenfor området teknikk og næring. I tillegg kommer den årlige budsjettkonferansen i forkant av rådmannens budsjettpresentasjon.

7. OVERORDNEDE MÅL

7.1 KOMMUNAL PLANSTRATEGI – 2012-15

Den kommunale planstrategien er lovpålagt og gir en oversikt over hvilke planer som skal utarbeides, revideres eller oppheves i innværende kommunestyreperiode. Kommunestyret skal også ta stilling til om kommuneplanen, eller deler av den, skal revideres.

Trøgstad kommune vedtok den første kommunale planstrategien i september 2012 med planperiode til og med 2015. Det nye kommunestyret skal vedta ny planstrategi i sitt første virkeår.

Planstrategien fra 2012 viser en intensjon om at kommunen på sikt skal ha færre og bredere kommunedelplaner:

- Kommunedelplan for bærekraftig utvikling
- Kommunedelplan for helse
- Kommunedelplan for omsorg
- Kommunedelplan for oppvekst
- Kommunedelplan for kultur
- Kommunedelplan for Skjønhaug sentrum

Disse vil bli bygd opp av mindre planer over flere år. Det er forsøkt vektlagt et realistisk ambisjonsnivå. I følge plan- og bygningsloven skal alle kommunedelplaner for tema eller virksomheter ha en handlingsdel som rulleres årlig.

Tabellen nedenfor viser status for planene beskrevet i planstrategien 2012-2015.

Plantema	Deltakende virksomheter	Kommentarer
Kommuneplantema		
Kommunedelplan for tettstedet Båstad	Rådmann Teknikk og næring	Det har ikke vært kapasitet til å gå videre med dette arbeidet
Næringsutvikling utredning	Teknikk og næring	Påbegynt av administrasjonen
Tettstedsutredning for Havnås	Rådmann Teknikk og næring	Det har ikke vært kapasitet til å starte dette arbeidet
Kommunedelplan for Skjønhaug sentrum	Rådmann Teknikk og næring	Det har ikke vært kapasitet til å starte dette arbeidet
Kommunedelplan for bærekraftig utvikling		
Beredskapsplan med Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)	Stabsenhet for økonomi Teknikk og næring, helse	Er startet opp
Klimatilpassing	Stabsenhet service, personal, samfunn. Teknikk og næring, helse, pleie og omsorg	Det har ikke vært kapasitet til å starte dette arbeidet
Kommunedelplan for helse		
Fysisk aktivitet for alle	Stabsenhet service, personal, samfunn. Teknikk- og næring, helse, skoler og barnehager, BODAF, pleie og omsorg	Handlingsplanen er rullert 2014. Planen vil bli tatt inn som en del av folkehelseplanen.
Trafikksikkerhet	Stabsenhet service, personal, samfunn. Teknikk- og næring, helse, skoler og barnehager.	Vedtatt 2014
SLT-arbeid		Planarbeidet er startet opp. Planprogram vedtatt.
Psykisk helse, rus, Fattigdom	Helse Teknikk og næring, stabsenhet service, personal og samfunn.	Planarbeidet er startet opp. Planprogram har vært på høring.
Folkehelse	Stabsenhet service, personal, samfunn, helse	Planarbeidet i gang. Planprogram vedtatt. Oversiktsdokument ferdig.
Kreft	Pleie og omsorg	Sist revidert november 2011
Kommunedelplan for omsorg		
Rehabilitering	Pleie og omsorg	Sist revidert 2012
Universell utforming, utredning	Rådmann Pleie og omsorg, helse, teknikk og næring	Utredning under arbeid som en del av folkehelseplanarbeidet
Omsorgstjenester og boligtilbud	Rådmann Pleie og omsorg, BODAF, helse	Framtidige behov og anbefalinger er revidert av kommunestyret juni 2014
Demens		Sist revidert 2010.
Øvrige tema		
Oppvekst, barneskolen på Skjønhaug og skoleutredningen	Rådmann Barnehager og skoler	Det er ikke tatt stilling til om det skal utarbeides en helhetlig oppvekstplan slik kommunal planstrategi beskriver. Utbygging av ny barneskole på Skjønhaug er vedtatt.
Kommunedelplan for kultur Rullere handlingsprogram	Stabsenhet service, personal, samfunn	Administrasjonen har startet forberedelsene av planarbeidet
Reguleringsplan for Trøgstad Fort	Teknikk og næring	Det har ikke vært kapasitet til å fullføre dette arbeidet
Reguleringsplan for gangvei langs Rv 22 n for Skjønhaug	Teknikk og næring	Planprogram vedtatt november 2012. Kommunen har klarsignal til å gå videre med gang- og sykkelvei så lenge områdestabiliteten ikke påvirkes negativt. Arbeidet vil bli videreført så snart administrasjonen har kapasitet.

7.2 KOMMUNEPLANENS OVERORDNEDE MÅL – 2011-23

Kommuneplanens langsiktige del er kommunens overordnede plandokument. Gjeldende kommuneplan har en planperiode fram til 2023 og ble vedtatt i K-sak 47/11 den 06.09.11. Kommuneplanen er publisert på Trøgstad kommunes nettsider – www.trogstad.kommune.no.

Regionalt fokus – overordnet strategi**Befolknings-
utvikling**

- 0,5 % økning av folketallet i året
- 1,0 % av barnetallet i året
- Størst vekst i kommunesenteret Skjønhaug.

- Miljøfyrtårnsertifisering
- Klimagassreduksjon
- Hæra naturreservat
- Biologisk mangfold
- Jordvern
- Friskt vann

**Bærekraftig
utvikling****Levekår og
folkehelse**

- God livskvalitet
- Trøgstadskolen
- Barnehagene
- Utdanningsnivået skal økes
- Trafikk og holdninger

- Arbeidsplasser i IØ
- Skjønhaug er forretningssentrum
- Båstad og Havnås
- Næring er lett å starte opp
- Næringsarealer lokalt og regionalt
- Infrastrukturen og bredbånd
- Buss og pendling

**Næringsliv
og arbeid****Økonomi og
tjenester**

- God og stabil tjenesteyting og verdiforvaltning
- Sunn kommuneøkonomi
- Kommuneorganisasjonen er en attraktiv arbeidsplass

Regionalt fokus – overordnet strategi

Kommuneplanen befester kommunens regionale tenkning, og setter fokus på Trøgstads plass i regionen og hva det kan tenkes felles rundt.

- Styrking av regionen Indre Østfold

Strategi

Aktiv pådriver og partner i samarbeid kommunen og regionen er tjent med.

Mål for befolkningsutvikling

Befolkningsutvikling er definert som hovedutfordring for planperioden. Dersom det ikke settes inn tiltak, vil gjennomsnittsalderen i Trøgstad øke, og vi står i fare for å oppleve en nedgang i innbyggertallet på sikt. Fokus på befolkningsutvikling gjennomsyrrer de andre satsingsområdene og arealdelen. En aldersmessig balansert befolkningssammensetning er nødvendig for en god utvikling av skole- og omsorgssektorene, så vel som av andre kommunale tjenester og frivillig arbeid.

- Folketallet skal øke med minimum 0,5 % i året til rundt 5450¹ i 2023
- Antallet barn i alderen 6-12 år skal øke med 1,0 % i året til rundt 490² i 2023
- Prosentvis folketallsvekst skal være størst i kommunesenteret Skjønhaug

Strategier/satsingsområder

- Gjøre kommunens bokvaliteter bedre kjent
- Videreutvikle fritids- og kulturliv, kulturskole, tettstedsutvikling, botilbud, omdømme og estetiske kvaliteter

Ansvar for måloppnåelse; Hovedansvar: Stabsenhet for service, personal og samfunn. Delansvar: Alle virksomheter.

Mål for bærekraftig utvikling

En bærekraftig utvikling øker mulighetene til velstand på lang sikt både globalt og lokalt. Klimautfordringen har fokus i planen, med strategier for å redusere klimautfordringen, og for å tilpasse samfunnet til de forventede klimaendringene. De andre temaene under bærekraftig utvikling er i stor grad videreført fra forrige plan.

- Alle kommunens virksomheter er miljøfyrtårnsertifisert innen 2014 og 10 private bedrifter i kommunen er miljøfyrtårnsertifisert innen 2023
- Klimagassutslippene skal innen 2020 reduseres med 20 % i forhold til 2007-nivå og det totale energiforbruket innen 2020 reduseres med 20 % i forhold til 2007-nivået
- Hæra naturreservat skal innen 2020 igjen ha en artsrikdom på 1970-nivå og framstå som et spennende besøksmål
- Biologisk mangfold skal ikke forringes
- Nedbygging av dyrket og dyrkbar mark unngås med mindre nytten er høy for samfunnet
- Alt åpent vann i Trøgstad skal være egnet til bading og fiske

Strategier/satsingsområder:

Satse på miljøsertifisering, klimatiltak, restaurering av Hæra naturreservat, kartlegge naturtyper, jordvern, avløpssektoren og oppfølging av vanndirektivet.

¹ Utgangspunkt 1/1-2010: 5.092 innbyggere.

² Utgangspunkt 1/1-2010: 430 barn i alderen 6-12 år.

Hovedansvar for måloppnåelse: Virksomhet for teknikk- og næring og stabsenhet for service, personal og samfunn.

Mål og strategier for levekår og folkehelse

Folkehelse har fått større tyngde i planen gjennom å peke på satsingsområder, og ved å påvirke øvrige satsingsområder, ikke minst arealdelen. Samhandlingsreformen som innføres i 2012, vil gi vesentlige endringer for helse- og omsorgssektoren, og er forsøkt tatt hensyn til i ny kommuneplan i den grad vi i dag har oversikt over konsekvensene av reformen. Reformen har folkehelseperspektiv som fundament, noe planen tar høyde for.

- Opplevelse av god livskvalitet for alle som bor i Trøgstad
- Mål for Trøgstadskolen
 - Oppvekstområdet skal gi Trøgstad-samfunnet et godt omdømme
 - Skolen er det sentrale kommunale innsatsområde for oppvekst
 - Elevene i Trøgstadskolen skal ha høyere faglige resultater enn landsgjennomsnittet
 - Elevene i Trøgstadskolen skal ha bedre resultater enn landsgjennomsnittet i nasjonale elevundersøkelser
 - En større andel elever fra Trøgstadskolen skal ta faglig utdanning eller høyere utdanning etter videregående skole.
- Mål for Trøgstadbarnehagen
 - Barnehagene er et pedagogisk tilrettelagt tilbud som skal gi alle barn i Trøgstad et godt sted å være.
 - Alle barn gis mestringsmuligheter
 - Barnehagene har fokus på natur, friluftsliv og helse
 - Barnehagene er en del av utdanningssystemet
 - Barnehagene har kvalifisert personale
 - Barnehagene skal ha bygningsmessig standard etter lover/forskrifter
- Utdanningsnivået i Trøgstad skal opp på gjennomsnittet for Østfold innen 2023
- Trafikk og holdninger
 - Ingen alvorlig ulykker i Trøgstad (0-visjonen)
 - Alle elever skal ha en trygg skolevei
 - Gode holdninger skal fremme god atferd i trafikken
 - Alle boligfelt skal føles trygge for alle beboere, både små og store. Det bør på sikt etableres fysiske tiltak i alle boligfelt der hastighet på ferdsel ikke har et trygt og forsvarlig nivå.
 - Kommunen skal aktivt utøve press på de rette instanser med mål om satsing på flere sikre gang- og sykkelveier
 - Trøgstad kommune skal aktivt utøve press på fylke og statlige etater for utbygging/oppgradering av veinettet

Strategier/satsingsområder:

Folkehelsearbeid, Trøgstadskolen, barnehagene, ungdom, utdanning, SLT-arbeid i forhold til ungdom og trafikk, krysningspunkt over riksvei 22 i Båstad.

Hovedansvar for måloppnåelse: Virksomheter for skoler og barnehager, teknikk- og næring, helse, samt stabsenhet for service, personal og samfunn.

Mål for næringsutvikling og arbeid

Trøgstad har lav arbeidsledighet, men liten egendekning av arbeidsplasser. Over halvparten finner arbeid utenfor kommunegrensene. Rundt en tredjedel pendler en time til Oslo-området. Planen forsøker å definere kommunens roller innen næringsutvikling.

- Vekst i antall arbeidsplasser regionalt. Trøgstingene skal ha et variert arbeidstilbud regionalt. Dreie fokus over fra Oslo til IØ.
- Skjønhaug har et levende forretningssentrum som dekker innbyggernes daglige innkjøps- og servicebehov
- Båstad og Havnås skal være gode lokalsentre
- Kommunen har god grobunn for næringsutvikling
- Arbeidskraftintensive næringsarealer på regionalt næringsområde på Brennemoen
- Lokal utvikling mulig på næringsarealer i Trøgstad (mindre, lokale bedrifter i vekst)
- Infrastrukturen i kommunen dekker behovet til næringsliv og innbyggere
- Tilfredsstillende bussforbindelse til Askim og Mysen kveldstid og i helger og mot Oslo
- Kortere pendleravstander
- Styrket gründerånd. Enkelt å starte næring på eget bruk
- Bredbånd til alle

Strategier/satsingsområder

Arbeidsplasser i Indre Østfold, sentrumsutvikling på Skjønhaug, kommunikasjon (kollektivtrafikk, mobildekning, bredbånd), vekstvilkår for næringsliv, gründer tanker i skolen, lærlingeplasser i kommunen.

Hovedansvar for måloppnåelse har virksomhet for teknikk og næring.

Mål og strategier for kommuneøkonomi og –tjenester

Trøgstad kommune kom i 2010 på andreplass i Kommunebarometeret i Kommunal Rapport. Resultatene i 2011 og 2012 er også oppsiktsvekkende gode sett i forhold til ressurstilgangen. Kommunebarometeret er en sammenligning av landets kommuner, basert på til sammen et sett av sentrale nøkkeltall, i all hovedsak fra SSBs Kostra-database. Trøgstad er en kommune med knappe ressurser, med god økonomistyring. Det er positivt med god styring, men kommunen har lite til overs til investeringer og utvikling. Det går knapt nok rundt slik det er i dag og kommune-Norge går trange tider i møte. Kapittel 5 i kommuneplanen gir føringer for hvordan kommunen skal møte denne utfordringen.

- God og stabil tjenesteyting og verdiforvaltning³
- Sunn kommuneøkonomi
- Kommuneorganisasjonen er en attraktiv arbeidsplass

Strategier/satsingsområder

Vedlikeholde en god kultur og rolleforståelse hos og mellom politikere og administrasjon, verdibasert mål- og rammestyring, nivå for tjenesteyting, bedre årsrapportering, nytenking, tverrfaglig samarbeid, økonomistyringssystemer, kommunesamarbeid og forebyggende helsearbeid.

Ansvar for måloppnåelse: Hovedansvar: Stabsenhet for økonomi. Delansvar: alle virksomheter og resten av staben.

³ Med verdiforståelse menes god ressursutnyttelse, høy effektivitet og at bygg og anlegg ikke forringes.

7.3 BALANSERT MÅLSTYRING

Balansert målstyring (BMS) som styringssystem bidrar til strategiimplementering i praksis.

BMS har som formål å gi ledelsen et verktøy for gjennomføring av virksomhetens strategi og måle resultatoppnåelsen av strategiske målsettinger. Dette gjøres blant annet ved å utvide det tradisjonelle fokuset på økonomiske måleindikatorer til i lang større grad å identifisere og følge opp «driverne» bak de økonomiske resultatene.

Benyttet riktig vil BMS gi:

- Bedre operasjonalisering av strategi
- Mer konkrete og kvantifiserbare mål
- Økt felles forståelse av mål og strategi i hele organisasjonen
- Bedre kobling mellom daglige aktiviteter og langsiktige målsettinger

BMS blir med andre ord et bindeledd mellom strategi og handling og bidrar til at virksomheten lykkes i å nå sine strategiske mål.

Trøgstad kommune benytter BMS som styringssystem. Å benytte BMS er en kontinuerlig prosess. I 2016 skal kommuneplanen 2011 – 2023 rulleres. Kommunen vil i tilknytting til dette prosessarbeidet revitalisere BMS som styringssystem å søke og finne frem til aktuelle måleområder innenfor de fire perspektivene:

Finansielt perspektiv – budsjettbalanse, kvalitet og effektivitet.

Bruker / innbygger perspektiv – «se kommunen gjennom innbygger / tjenestebrukers øyne».

Det interne prosessperspektiv – hvilke elementer i verdikjeden har størst innvirkning på å tilfredsstille bruker/ innbygger og frembringer de økonomiske resultatene virksomheten streber etter.

Lærings- og vekstperspektiv – evne til å oppnå suksess. Vurdere infrastruktur og nødvendige rammebetingelser for å fremme innovasjon, fornyelse og læring.

Innen hvert perspektiv skal det gjennom involvering og prosessarbeid defineres strategiske fokusområder. Deretter må det ses på hvilke måleverktøy som gir svar på måloppnåelse, aktuelle verktøy vil for eksempel være brukerundersøkelser, medarbeiderundersøkelser, sykefraværstatistikk og elevundersøkelser.

8. KOMMUNAL TJENESTEPRODUKSJON

Kommunesektoren har en sentral rolle i løsning av store samfunnsoppgaver innenfor bl.a. oppvekst, kunnskap og omsorg. Et av regjeringens fremste mål er å styrke velferdstjenestene lokalt. Økt velferd betyr bedre skole, tilpassede pleie- og omsorgstjenester og helsetjenester, barnehageplass for alle og innsats innen miljø- og kultursektoren. Kommunene har i tillegg til å være leverandør av velferdstjenester også oppgaver som utviklingsaktør og myndighetsforvalter.

8.1 BARNEHAGENE

Barnehagen er et pedagogisk tilrettelagt tilbud som skal gi alle barn i Trøgstad et godt sted å være. I kommuneplan for Trøgstad 2011-2023 er det et mål at:

- Alle barn gis mestringsmuligheter
- Barnehagene har fokus på natur, friluftsliv og helse
- Barnehagene er en del av utdanningssystemet
- Barnehagene har kvalifisert personale
- Barnehagene skal ha en bygningsmessig standard etter lover/forskrifter

Barnehagene er en del av utdanningssystemet. Språkstimulering og begrepstrening gjennom lekpregede aktiviteter er viktige. Barnehagene legger også til rette for at barna skal oppleve mestring i hverdagen. "Barns medvirkning" og lek i barnehagehverdagen er satsningsområder. Et eksempel på hvordan barnehagene har fokus på det er å ta utgangspunkt i barnas interesser, for så å knytte det til pedagogiske situasjoner hvor læring og mestring står sentralt og gode lekemiljøer skapes.

Antall barn i barnehage	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kommunale	182	188	172	174	178	179
Private	68	78	75	84	85	85
Totalt	250	266	247	258	263	264

Tall for 2015 er pr.01.08.15

Våren 2015 fikk alle søkere til hovedopptaket tilbud om plass med oppstart 01.08. Fra samme dato ble nyopprettet Naturavdeling Skjønhaug barnehage tatt i bruk på Fortet.

Barnehagene legger vekt på natur, friluftsliv og helse. Den fysiske beliggenheten til barnehagene er et godt utgangspunkt for aktivitet og turer. Alle barnehagene bruker nærmiljøet aktivt, og natur og friluftsliv står sentralt.

Lions Trøgstad har i samarbeid med barnehager og skoler i Trøgstad kommune et prosjekt som kalles «Det er mitt valg». Det er et pedagogisk opplegg for utvikling av sosial og emosjonell kompetanse med fokus på forebyggende arbeid. Tilbudet «Musikk i barnehagen», et samarbeid med kulturskolen, videreføres. Dessuten arbeides det målrettet og systematisk med overgangen barnehage-skole.

I det langsiktige folkehelsearbeidet er barnehagens fokusområder og pedagogikk av stor viktighet. Rekruttering av kvalifisert personale må fortsatt være et satsningsområde i Trøgstad.

Kompetansen til personalet i barnehagen er avgjørende for kvaliteten på barnehagetilbudet. Trøgstad deltar i "Innertier'n", som er et interkommunalt samarbeid mellom 10 kommuner i Indre Østfold. Formålet er kompetanseheving for barnehageansatte i samarbeidskommunene, og tilbudet gjennomføres med statlige tilskuddsmidler tildelt via Fylkesmannen i Østfold.

I 2015 ble det vedtatt to nye moderasjonsordninger for foreldrebetaling for husholdninger med lav inntekt. Ordningen innebærer reduserte inntekter fra foreldrebetaling i barnehagene, og påvirker

oppgjør til private barnehager. Ordningen er behovsprøvd med årlige søknader, noe som medfører et merarbeid for kommunen.

8.2 SKOLENE

Trøgstadskolen er organisert i fire virksomheter: Trøgstad ungdomsskole, Båstad, Havnås og Skjønhaug skoler. Figuren nedenfor viser elevtallsutviklingen og fordelingen i løpet av de siste 6 åra.

Skole	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Båstad skole	161	154	150	154	157	153
Havnås skole	70	68	64	67	60	64
Skjønhaug skole	215	213	230	207	218	208
Trøgstad ungdomsskole	209	212	202	200	185	200
Totalt	655	647	646	628	620	625

Tall pr.01.10 (GSI)

Trøgstad kommune har i Kommuneplanen 2011-2023 vedtatt følgende mål for Trøgstadskolen:

- Skolen er det sentrale kommunale innsatsområdet for oppvekst.
- Oppvekstområdet skal gi Trøgstad-samfunnet et godt omdømme.
- Elevene i Trøgstadskolen skal ha høyere faglige resultater enn landsgjennomsnittet.
- Elevene i Trøgstadskolen skal ha bedre resultater enn landsgjennomsnittet i nasjonale elevundersøkelser.
- En større andel elever fra Trøgstadskolen skal ta faglig utdanning eller høyere utdanning etter videregående skole.

"Tilstandsrapport for grunnskolen i Trøgstad 2014-2015"

Rapporten legges fram til politisk behandling høsten 2015. Den gir innblikk i læringsresultater, læringsmiljø og lærerårsverk. Rapporten viser svært gode resultater på trivsel og dels gode resultater på fagområdene. Nytt i år er at den enkelte skole også har laget sin egen tilstandsrapport som legges inn som vedlegg til samlerapporten for Trøgstad kommune. Rapporten viser bl.a. at Trøgstad kommune har lavere lærertetthet enn sammenlignbare kommuner.

Tilpasset opplæring for alle

I opplæringsloven § 1-3 stilles det krav om tilpasset opplæring for alle. Det vil si at alle skal få en opplæring tilpasset sine evner og forutsetninger. Spesialpedagogiske tilbud til enkelte elever skjer i større grad enn tidligere, i klassen eller i grupper sammen med andre.

Minoritetsspråklige elever

Det har vært tilflytting av elever som ikke snakker norsk. Rett til grunnskoleopplæring har alle i grunnskolealder, når det er "sannsynlig at de skal være i Norge mer enn 3 måneder" (Opplæringsloven § 2-1). Kravet om tilpasset opplæring gjelder for alle. Utfordringen dette gir handler om ressurser: Å skaffe hjelpemidler og lærere for å lære elevene norsk, samt at utfordringen må løses innenfor den økonomiske rammen skolene har.

SFO

Antall barn som benytter seg av SFO i Trøgstad er 190. SFO gir et viktig og godt tilbud til elever på 1.-4. trinn. Det er et godt samarbeid mellom Båstad, Skjønhaug og Havnås SFO, bl.a. ved sommerferieavvikling. Åpningstidene er fra kl. 06.30 om morgenen til 16.45 på ettermiddagen.

Skjønhaug skole og rehabilitering av Trøgstad ungdomsskole

Våren 2015 ble det fattet et politisk vedtak i kommunestyret på at det skal bygges en ny Skjønhaug skole, og at Trøgstad ungdomsskole skal gjennomgå en omfattende renovering. Renoveringsarbeidet ved Trøgstad ungdomsskole er i full gang, mens bygging av ny barneskole er utsatt fordi det må gjennomføres en ny anbudskonkurranse.

Videreutdanning av lærere

Regjeringen er i gang med å gjennomføre et lærerløft bl.a. gjennom å gi et utvidet tilbud om etter- og videreutdanning. Fagene matematikk, engelsk og norsk har fått særlig prioritet. Kommunene er ansvarlig for å oppfylle nye kompetansekrav i løpet av en tiårsperiode. Skoleåret 2015/2016 er det 9 lærere som videreutdanner seg. Det legges inn forslag om at det settes av kr 500.000 til lærere som tar videreutdanning i 2016. Dette er en økning på kr 350.000 i forhold til tidligere år.

Den digitale Trøgstadskolen

Trøgstad kommunestyre vedtok på møte den 10.06.2014, å bevilge kr 500.000 kroner til forprosjektet «Den digitale Trøgstadskolen». Båstad skole er pilot i dette prosjektet.

Lesing

Skolene i Trøgstad har en felles satsning på å øke elevenes grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning. I den anledning er det iverksatt et prosjekt med leseveiledere, der en lærer med videreutdanning innen lesing er koordinator for prosjektet. Skolene oppnevner en ressursperson som skal være skolens representant i dette nettverket/prosjektet. Målet er å øke elevenes kompetanse i lesing i alle fag.

8.3 SOSIALE TJENESTER

Sosialtjenesten skal fremme økonomisk og sosial trygghet, bedre levevilkårene for vanskeligstilte, bidra til økt likeverd og likestilling samt forebygge sosiale problemer. Tjenesten tilbyr råd og veiledning med tanke på å forebygge at problemer oppstår eller løse eksisterende problemer. Økonomisk bistand skal sikre at alle har nok midler til livsopphold, og gis til brukere som ikke har andre muligheter til å forsørge seg selv. Ytelsen er ment å være midlertidig. Økonomisk stønad blir ofte gitt i kombinasjon med råd og veiledning, og hjelpen som gis skal bidra til å gjøre brukeren økonomisk selvhjulp.

Antall sosialklienter har de siste årene ligget på ca. 100, og i 2014 hadde vi 109 brukere. Antall sosialklienter telles uavhengig av hvor mye stønad som er utbetalt til den enkelte bruker.

Når vi sammenligner våre Kostra-tall for 2014 med andre Indre Østfold-kommuner, ligger Trøgstad veldig bra an i forhold til antall stønadsmottakere, andel sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggertallet og lavt antall/andel stønadsmottakere som har mottatt stønad i 6 mnd eller mer.

Mange av brukerne vi har i vår portefølje, har sammensatte problemer og krever mye ressurser. I perioder er det mange unge som tar kontakt med oss, og dette er en brukergruppe som har stort fokus ved NAV Trøgstad.

Gjeldsrådgivning er et virkemiddel for å forhindre økning i antall sosialhjelpsmottakere. NAV-kontoret har god kompetanse på dette området. Det ble behandlet 28 saker i 2014. 17 av disse mottok ikke økonomisk sosialhjelp.

Kvalifiseringsprogrammet er regjeringens satsing mot fattigdom i Norge. I programmet skal brukeren ha en aktivitetsplan/ukeplan på 37,5 timer. Innholdet i planen skal være tilpasset den enkelte bruker. Brukeren har rett til kvalifiseringsstønad når han/hun deltar i programmet. Kvalifiseringsstønaden utgjør to ganger grunnbeløpet (pr. 01.05.15 kr 90.068,-). Pr. august 2015 har vi 2 brukere som deltar i slikt program.

I Norge har det generelt vært en økning i arbeidsledigheten. I Trøgstad ser vi at ledigheten fortsatt ligger på samme nivå som den har gjort de siste årene. Mye av årsaken til dette er at vi er «tett på» brukerne, og stiller krav til aktivitet samt krav til at brukerne må påregne reisevei for å komme til/fra jobb eller tiltak (mobilitetskravet). Vi følger utviklingen nøye. En økning i arbeidsledigheten kan utfordre sosialbudsjettet.

Flyktningeområdet (gjelder voksne flyktninger med eller uten barn):

Som alle andre kommuner, har Trøgstad blitt forespurt å bosette flere flyktninger enn hva kommunestyret har fattet vedtak om i årene 2015 (5 stk), 2016 (4 stk) og 2017 (3 stk).

Kommunestyret fattet et nytt vedtak i juni i år hvor kommunen stiller seg positive til å bosette flere, under forutsetning av at alle driftsmessige kostnader finansieres fullt ut fra statlig hold. Vi vet også at Stortinget har fattet vedtak om å ta i mot 8.000 kvoteflyktninger, og det må forventes at Trøgstad kommune vil motta ytterligere anmodninger om bosettinger.

8.4 HELSE OG BARNEVERN

Fengselshelsetjenesten i Indre Østfold fengsel er et kommunalt ansvar, og dekkes av statlige midler. Tjenesten dekker også avd. Eidsberg etter avtale med Eidsberg kommune. Tilskuddet er fra og med 2015 økt og gir anledning til å møte økende press på tjenesten med å utvide sykepleierstilling. Tjenesten skal yte nødvendig helsehjelp til innsatte. I tillegg samarbeides det tett med øvrige hjelpeinstanser med fokus på tilbakeføringsarbeid.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten arbeider helsefremmende og forebyggende, og har hovedfokus på barn, unge og familier. Arbeidet er regulert av lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, samt tilhørende forskrifter og veiledere. Det har de siste årene blitt tilført styrkingsmidler til forebyggende helsearbeid i kommunene. Denne styrkingen har kommet befolkningen til gode gjennom økte ressurser og mer tilgjengelige helsesøster- og fysioterapitjenester.

Helsedirektoratet har utarbeidet en normering for bemanning i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Samlet ressurs for helsesøster og psykisk helsearbeider for barneskolene ligger på anbefalt nivå, mens for ungdomstrinnet ligger det godt over normeringen.

Det tverrfaglige miljøet i avdelingen består av helsesøstre, jordmor, fysioterapi for barn og unge, psykisk helsearbeid og lege (kun ved barnekonsultasjonene), og legger et godt grunnlag for helhetlig tenkning rundt barn og unges fysiske og psykiske helse. Kommunens fokus på tidlig innsats for barn og unge kommer tydelig frem i etableringen av "*Forsterket helsestasjon*" som starter opp høsten 2015, med kompetanseheving og nye arbeidsmetoder i familier med særlig risiko.

Psykisk helse- og rusteam er kjernepunktet innenfor kommunens psykisk helse- og rusarbeid. Teamet er delt i tre tjenesteområder; individuell oppfølging og behandling, praktisk bistand i dagliglivet og aktivitetssenter. Psykisk helse- og rusteam jobber ambulant. Vi har fokus på individuelle ressurser og mestring. Arbeidet er basert på følgende lovverk: Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 og kap. 10, Pasient- og brukerrettighetsloven og Helsepersonelloven. Veileder i lokalt psykisk helse- og rusarbeid for voksne, "*Sammen om mestring*", og retningslinjene for LAR (legemiddelassistert rehabilitering) og ROP (rus og psykiatri) er førende for vårt arbeid. Utfordringen for Psykisk helse- og rusteam er å jobbe forebyggende, da vi allerede har mange med psykisk sykdom og rusavhengighet som er i behov av våre tjenester.

Barneverntjenesten er regulert av lov om barneverntjenester. Tjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som skader deres helse og eller utvikling får hjelp og omsorg, og bidra til at barn og unge får en god oppvekst. Tjenesten skal fortsette arbeidet med å få på plass en stabil bemanning. Videre skal det arbeides med kvalitetsforbedringer i tjenesten, og en vil prioritere økt bruk av hjelpetiltak. Det interkommunale prosjektet "*Kvalitet og kostnad*" kom frem til tre felles tiltak som forventes å iverksettes i 2016; felles tilsynsførere, som utfører tilsyn for alle IØ kommunene, felles vikarpool, for å redusere bruk av konsulenter til saksveiledning og felles tiltaksbank, felles tiltakspersoner for å sette inn tiltak i familier for å redusere kostnadene til eksterne kjøp av disse tjenestene. Det utredes også muligheten for en eller to felles barneverntjenester i IØ. Dette vil medføre vesentlige endringer i barneverntjenesten, både i organisering, kvalitet og kostnad.

Åssiden bofellesskap skal gi enslige mindreårige flyktninger (EMA), i alderen 12-20 år et hjem å vokse opp i. Det er besluttet at Trøgstad kommune skal fortsette å bosette EMA med de nye

refusjonsordningene som foreligger. Åssiden skal fortløpende bosette nye EMA og ha 5 ungdommer til enhver tid. Bofellesskapet har den daglige omsorgen for ungdommene og har som mål å gi dem omsorg og gode mestringsopplevelser slik at de får best mulig forutsetning for å møte voksenlivet og ansvar for seg selv. Det er barneverntjenesten som fatter vedtak og utarbeider tiltaksplaner for ungdommene.

Home-Start ble startet opp i Trøgstad i september 2015. Home-Start er et familiestøtteprogram som baserer seg på frivillig innsats. Kommunen har en koordinator i 40% stilling, som har ansvaret for å kurse og veilede frivillige. Koordinatoren er den som barnefamiliene henvender seg til og som koordinerer opp mot familiene og de frivillige.

Virksomheten har også det kommunale ansvaret for fastleger og privat praktiserende fysioterapeuter, og betaler driftstilskudd til disse. I tillegg til driftstilskudd til fastleger betaler kommunen for gjestepasienter i andre kommuner.

8.5 OMSORGSTJENESTER

Pleie og omsorg skal gi nødvendig helsehjelp og praktisk bistand til innbyggere som har behov for disse tjenestene. Virksomheten tilbyr tjenester etter BEON prinsippet (beste effektive omsorgsnivå). Behovet for tjenester behandles etter søknad. Inntak av pasienter blir styrt i tråd med gjeldende lovgivning

Formålet med tjenestene er at innbyggere i Trøgstad skal ha mulighet til å bo hjemme og være selvhjulpne så lenge som mulig. De skal oppleve trygghet og omsorg uavhengig av hvilket omsorgsnivå de befinner seg på. Pleie og omsorg har fokus på livskvalitet og en meningsfylt hverdag. Avlastning kan tilbys både i institusjon og i hjemmet.

Sykehjemmet har 48 plasser, hvorav 12 plasser i skjermet enhet og 8 plasser i egen korttidsavdeling. Sykehjemmet har 3 planlagte dobbeltrom, disse benyttes til langtidspasienter. Trøgstad kommune kjøper også sykehjemsplasser i andre kommuner. Sykehjemspasientene har større pleiebehov og mer sammensatte sykdomsbilder enn tidligere.

Det er et økende antall demente med behov av et spesialtilpasset tilbud med nødvendig kompetanse. Kommunens demensavdeling er tilrettelagt for skjerming av pasienter. Det er allikevel utfordringer i hverdagen, og avdelingen er i behov av ekstra bemanning på kvelder og helger.

Bofellesskap for lettere demente med 6 plasser er et rasjonelt og godt tilrettelagt botilbud.

Hjemmetjenesten har ansvar for hjemmesykepleie og praktisk bistand for hjemmeboende. Utviklingen i hjemmetjenesten er at antall brukere øker. Hjemmehjelpstjenesten er omorganisert i løpet av 2015 og målet er et tettere samarbeid med hjemmesykepleien og for å bli mindre sårbare ved fravær. På denne måten kan en oppnå en mer rasjonell drift og en bedre tjeneste.

Behovet for brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og omsorgslønn varierer over tid. Det benyttes nå mindre ressurser til BPA, mens praktisk bistand og omsorgslønn øker som følge av flere nye vedtak.

Virksomheten har et ordinært dagtilbud, samt et dagtilbud for hjemmeboende demente med 6 plasser, som er driftet i samarbeid med frivillige.

I omsorgsboliger tilhørende pleie og omsorg bor det brukere med store pleiebehov. De fungerer i egen bolig med svært tett oppfølging fra hjemmetjenesten. Hadde det ikke vært for denne gunstige beliggenheten hadde disse brukerne vært i behov av sykehjemsplass.

Etter innføring av samhandlingsreformen blir utskrivningsklare pasienter prioritert. Endringen i ny reform har gjort at flere oppgaver er overført til kommunen på et langt tidligere tidspunkt. De utskrivningsklare pasientene har mer komplekse diagnoser, og de medisinske utfordringene er

sammensatte. Virksomheten registrerer at antall kreftpasienter er økende både hos unge og eldre. Disse krever stor kompetanse og oppfølging. Kommunen opplever at behovet endrer seg raskere enn man evner å bygge opp både ift. utstyr og kompetanse. Helsehuset er i denne forbindelse et godt supplement til Trøgstad's befolkning, og blir benyttet til øyeblikkelig hjelp og utskrivningsklare pasienter.

Ny organisering innen virksomheten er delvis på plass, og arbeidet med dette vil fortsette i 2016. Kompetanseutvikling vil fortsatt ha fokus i neste budsjettår. Utfordringen er å tilrettelegge og organisere dette på en slik måte at alle ansatte kan delta.

8.6 FUNKSJONSHEMMEDE

Bo- og dagtilbud for funksjonshemmede (BODAF) gir individuell tjeneste til barn, unge og voksne med nedsatt funksjonsevne. Tilbudet gis etter Helse- og omsorgstjenesteloven, hvor formålet blant annet er å «sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre».

BODAF yter personlig assistanse i form av:

- praktisk bistand og opplæring til personer med heldøgns omsorgstjenester
- aktivitetstilbud
- avlastningstiltak
- støttekontakter

BODAF har nesten 100 ansatte. De siste årene er det arbeidet med myndiggjøring av medarbeiderne, med fokus på kommunikasjon og samarbeid.

Prosjektet «Hverdagen ordner vi sammen» er et samarbeidsprosjekt mellom flere virksomheter. Prosjektet har samordning og utvikling av dagaktiviteter i Trøgstad kommune som hovedmål.

Samhandlingsreformen, folkehelseloven og lov om helse- og omsorgstjenester gir kommunene større ansvar blant annet med forebyggende arbeid og helhetstenkning. Forebyggende tiltak skal øke individets egenmestring og redusere risikoen for sykdomsutvikling. Målgruppen er personer i alle aldersgrupper, med ulike diagnoser og med ulikt funksjonsnivå.

Det er behov for flere omsorgsboliger. Utformingen av boligene kan gi en mer rasjonell drift. Ved å samle kontorlokaler for flere virksomheter, legges det til rette for økt faglig samarbeid.

Hovedutfordringen fremover vil fortsatt være å yte forsvarlige helse- og omsorgstjenester på en kostnadseffektiv måte.

Antall brukere	2012	2013	2014	2015	2016
Kirkeng	12	12	12	12	12
Parkveien	4	5	6	7	6
Trøgstad dagsenter	14	14	16	17	16

Endringen fra 2015 til 2016 skyldes at tjenestebehov har endret seg og ivaretas på andre måter enn tidligere.

Tiltak funksjonshemmede	Vedtak 2015		Timer 2015		Vedtak 2016		Timer 2016	
	Totalt	Aktive	Vedtak	Aktive	Totalt	Aktive	Vedtak	Aktive
Støttekontakt	41	28	170 timer	125 timer	40	35	158 timer	138 timer
Avlastning	13	8	46 døgn	26 døgn	14	10	48 døgn	34 døgn

Årsaken til passive vedtak til støttekontakt og avlastning er sammensatt. Noe av årsaken er:

- mangel på støttekontakter og avlastningsplasser
- at enkelte ikke ønsker tjenesten p.t.

8.7 KULTUR

Allmenn kultur: Seniorkaféen har etablert seg som et populært tilbud en gang i måneden. Det har blitt distribuert informasjonsfolder rundt til husstander med personer i alderen 60-80 år. I samarbeid med frivillige aktører har man der fått laget en fin oversikt over aktuelle aktiviteter. Dette tiltaket finansieres via den lokale kulturelle spaserstokken og videreføres i 2016.

Virksomheten ser muligheten til å slå sammen flere mindre stillingsprosenter til en 100% stilling fra 2016. Oppgavene vil være SLT-koordinator/ ungdomskontakt, leder for fritidsklubben og lagskoordinator. Stillingen skal være koordinator for ungdomsarbeid og frivilligheten i Trøgstad.

Mange aktiviteter er avhengig av ekstern finansiering. Årets effektiviseringskrav medfører en reduksjon i enkelte prosjekter/ arrangementer som barneforestillinger på biblioteket, konserter og aktiviteter for ungdom utover vanlig drift. Alternativt kan man ta inngangspenger.

Trøgstadkonserten har blitt et populært arrangement og bidrar til en positiv omdømmebygging av kulturkommunen Trøgstad. Påskeharen er fortsatt populær i Trøgstad, og arrangement på påskeaften og påskeharens sykkelløp i august/ september videreføres i 2016.

Kommunen har fått eksterne midler fra fylkesmannen til registrering av kulturminner. Det utarbeides en prioritert liste som legges ut på Askeladden. Arbeidet er startet opp, og det tas sikte på vedtak av planen i oktober 2016. Frivillige lag og foreninger deltar i arbeidet og godtgjøres for dette.

Kulturskole: Kulturskolen tilbyr bredde i fagtilbudet sitt med undervisning i både musikk, visuell kunst og dans. Kulturskolen står nå for mesteparten av aspirantopplæringen både i Skjønhaug, Båstad, og Havnås, og undervisningen gis i stor grad lokalt på skolene. Det er viktig for kulturskolen å tilby en del av undervisningen på grendeskolene. Bakgårdslommenes ukentlige drift blir nå i større grad tatt hånd om av fritidsklubben, men kulturskolen er med i planlegging og tilrettelegging.

«Musikk i skolen» der tradisjonell musikkundervisningen erstattes med undervisning på korpsinstrumenter videreføres i 2016, men da med en prøveordning for 3. trinn i stedet for 4. trinn. Kulturskolen fortsetter samarbeidet med barnehagene, Trøgstadheimen og Trøgstad dagsenter. Tilbudet på Trøgstadheimen finansieres av Helselaget og videreføres i 2016.

Elever på venteliste har sunket til ca. 40 elever og målet er å gjøre ventetiden til maksimalt 1 år.

Innføring av ny rammeplan for kulturskolen i 2016; Mangfold og fordypning gir noen nye utfordringer. Kultur for alle og innføring ny struktur på undervisningen utløser behov for økning i budsjettet. Rammeplanens krav til undervisning i grunnprogram, kjerneprogram og fordypningsprogram krever en økning i lærerressurser, og det blir utfordrende med dagens ramme.

SLT-koordinator/ungdomskontakt: Stillingsressursene som SLT-koordinator og leder for fritidsklubben slås sammen med lagskoordinator til en 100% stilling fra 1.1.16.

Fritidsklubben viderefører tirsdagsklubb for 6. og 7. klasse og ungdomsklubb på fredagskveldene og fortsetter samarbeidet med kulturskolen om bakgårdslommene på onsdager. Aktivitetstilbudene i bakgårdslomma finansieres av eksterne midler, antall og type aktiviteter vil være avhengig av dette.

Trøgstad har hatt et stort engasjement og mange ungdommer som deltar i Ungdommens Kulturtermønstring. Utvikling av unge talenter står sentralt både i kulturskolen og ungdomsarbeidet generelt.

Bibliotek: Ny lovgivning samt den digitale utviklingen påvirker folkebibliotekenes oppgaver og rolle framover. Ny nasjonal bibliotekstrategi 2015-2018 ble offentliggjort i august. Det legges spesielt vekt på bibliotekets formidlingsoppgaver og rollen bibliotekene har som møtested for uavhengige debatter og kultur- og læringsarena. Slike oppgaver regnes nå som like sentrale og viktige som å stille

materiale til rådighet og Trøgstad bibliotek må være en del av denne utviklingen. For å få til det prioriteres å gå på kurs og felles samlinger med andre bibliotekansatte i Østfold for å opprettholde et faglig nettverk.

Vi har etablert et godt samarbeid mellom kultur/kulturskole/bibliotek, noe som er et steg på veien mot et mer aktivt og utadrettet bibliotek. Om sommeren er biblioteket med i en lesekampanje for barn gjennom en felles digital løsning, via fylkesbiblioteket i Østfold. Dette bidrar til å opprettholde og utvikle barns lesekompetanse betraktelig. Sommeren 2015 ble det lest mer enn noen gang og kampanjen videreføres i 2016.

Arbeidet med gårds- og slektshistorie videreføres i 2016. Arbeidet (registrering og skanning av materiale) koordineres av en nå fast ansatt i 30 % stilling. Selve arbeidet utføres for øvrig på frivillig basis (Tirsdagsklubben). Det er uttrykt et ønske fra politisk hold om å få fortgang i registreringen av kirkebøker. Dette krever imidlertid ressurser til utvidet koordinatorstilling, samt økt frivillig innsats.

Fengselsbiblioteket driftes svært bra og tilbudet er godt mottatt blant de innsatte. Bibliotek tjenesten er organisert som en egen avdeling i folkebiblioteket. Virksomheten dekkes i sin helhet av tilskudd fra staten. Ved evt. nytt fengsel i Eidsberg kan det også på sikt bli aktuelt å bygge opp et nytt fengselsbibliotek der.

Oppgradering av inventar og utstyr vil fortsatt ha høy fokus i 2016. Dette med sikte på å gjøre biblioteket mer egnet og attraktivt som møteplass.

Hovedlinjene for budsjett 2016: Hovedlinjene er å videreføre et godt kulturtilbud med fokus på kultur for alle. Reduksjon i rammene betyr færre aktiviteter og mindre fleksibilitet for kulturområdet. 1,1 mill. kr er øremerket støtte til lag og foreninger. Effektiviseringskravet er i sin helhet tatt ut i ordinær drift. Arbeidsformen med tverrfaglig samhandling både internt i kommunen og ut mot frivillige lag og foreninger forsterkes og videreføres i 2016.

8.8 TEKNIKK OG NÆRING

Teknikk og næring har sine hovedoppgaver innen teknisk aktivitet, som vannforsyning og avløpsrensing, vei- og tomteutbygging, vedlikehold av veier og friområder, bygninger, samt kart og oppmåling. Det utføres også vaktmester- og renholdsoppgaver, utleie av bad og idrettshall, håndtering av kommunale gebyrer, byggesaksbehandling og regulering, samt brann- og redningstjenester. I tillegg drives næringsrettet arbeid som inkluderer landbruksforvaltning. Virksomheten har også boligkontoret med utleie av kommunale boliger og saksbehandling av startlånordningen for Husbanken.

Når det gjelder virksomhetens tjenesteproduksjon vil vi nevne den gode vannforsyningen vi tilbyr bygdas innbyggere. Fra grunnvannskilden på Sandstangen, hvorfra vannet kan leveres ubehandlet og forsyner hele bygda med førsteklasses vann gjennom et omfattende ledningsnett. Sandstangen produserer også vann til Eidsberg kommune, samt Enebakkneset, og to grender i Aurskog-Høland kommune.

Vår kommune var tidlig ute med å bygge separate anlegg for avløp i tettstedene, og å få etablert kloakkrenseanlegg. Renseanlegget er gammelt og holder ikke kravene til framtidig rensing. Derfor har Trøgstad kommune inngått avtale om framtidig rensing av avløpsvannet med Eidsberg kommune. Overføringsledningen fra Trøgstad til Mysen renseanlegg er under planlegging og skal bygges i 2016.

Behovet for vedlikehold og fornyelse er stort både når det gjelder kommunens veier og bygninger. Flere av veiene i boligområdene trenger ny asfalt, og en del grusveier rundt i bygda har behov for grøfter og forsterkning. Det er også et stort behov for utskifting av vann- og avløpsledninger i de gamle boligfeltene og der hvor dette følger veiene, legges det ikke ny asfalt før vi er ajour med det som ligger i bakken. Vi har nå startet med Festningsåsen hvor vann og avløpsledninger er skiftet ut og ny asfalt er lagt. Planen er å fortsette dette arbeidet på Åsland og i Festningsveien.

Bygningene trenger i stor grad oppussing, og det er behov for omfattende tiltak, som utskifting av vinduer, og rehabilitering av fyringsanlegg. Tiltak som etterisolering og energistyring vil også være påkrevd for å redusere energibruken. I tillegg er det mange bygg som ikke er universelt utformet og det vil kunne komme betydelige påkostninger med krav om dette. Blant annet utskifting av vinduer og etterisolering av kontorbygget på Skjønndal, som er foreslått i investeringsbudsjettet.

Investeringsbudsjettet for de neste tre årene er betydelig, med investeringstiltak på over 300 mill. kroner. Det er viktig å nevne at Husbanken og spillemidler bidrar med ca. kr 60 mill. for to av disse prosjektene, hvorav ca. kr 15 mill. gjelder boliger for heldøgns omsorg som er planlagt bygget i privat regi. Prosjektene omfatter blant annet ny kloakkrenseløsning med overføringsledning til Mysen renseanlegg, ny vannledning fra Eidsberg til Trøgstad, reservevannløsning i samarbeid med Askim og Eidsberg, trykkavløp i spredt bebyggelse, utvidelse av vannverket på Sandstangen, ny personalbase for hjemmebaserte tjenester med nytt dagsenter (erstatning Hølandsveien 22), utbygging barneskole, ungdomsskole med kantine og kulturdel, ny idrettshall, ny barnehage i Båstad, ny gang- og sykkelvei langs Rv 22 nordover fra Skjønhaug og flere mindre prosjekter.

Vår administrative aktivitet drives i vesentlig grad mot eksterne brukere. Her kan nevnes byggesaksbehandling, kart og oppmåling, samt forebyggende brannvern. Vi har et godt tilbud på veiledning og bistand til landbruket. Dette resulterer i god uttelling av regionale midler, fra blant annet Innovasjon Norge, og miljømidler fra Staten. Vi ser det som viktig å prioritere dette arbeidet, for å øke verdiskapningen i bygda. Vi representerer også kommunen som aktiv medspiller i Indre Østfold Utvikling og Stiftelsen Trøgstad næringsfond hvor vi stiller med sekretær. Fra 1. januar 2016 overføres brannvesenet og dets oppgaver til Indre Østfold Brann IKS.

En omfattende administrativ oppgave er å håndtere alle abonnenter/kunder innen vann, avløp, renovasjon, feiing og eiendomsskatt. Vi har også innkreving av festeavgift for boliger i Festningsåsen, hvor kommunen har kjøpt et område av Opplysningsvesenets Fond (OVF). De fleste festerne har kjøpt ut sin tomt, men noen velger å feste videre av kommunen.

I henhold til vedtatt vannmiljøplan har vi ansatt en saksbehandler til å utarbeide handlingsplan og gjennomføre saneringen av over 600 anlegg med spredt avløp i Trøgstad. Det er vedtatt å starte et pilotprosjekt med trykkavløp i området fra Skjønhaug til Sandstangen på vestsiden av Rv 22. Det skal også legges fiber for bredbånd fram til hver husstand i samme grøft. Dette arbeidet er under planlegging og utbyggingen starter i 2016.

Brukerundersøkelser og tilbakemeldinger viser at vår virksomhet gjør en god jobb både mot eksterne og interne brukere. Virksomheten er en god arbeidsplass med motiverte medarbeidere med høy kompetanse.

Årets forslag til driftsbudsjett er nøkternt, men med mål om videreføring av tjenestene vi har hatt i 2015. Midlene som er avsatt fra eiendomsskatt til ekstraordinært vedlikehold gjør at vi kan fortsette vedlikehold av bygg og anlegg og innhenting av vedlikeholdsettersepet som vi har startet i 2015.

8.9 INTERKOMMUNALE TJENESTER

På områder hvor kommunene hver for seg er for små til å kunne levere gode kvalitetsmessige tjenester er det både hensiktsmessig og nødvendig å samarbeide på tvers av kommunegrensene. Det er etablert mange interkommunale samarbeid mellom kommunene i Indre Østfold, i tillegg til enkelte større samarbeid hvor flere Østfold-kommuner deltar.

Felles for samarbeidene er en ambisjon om å kunne ta ut både effektiviserings- og kvalitetsmessige gevinster i forhold til om kommunene skulle ha løst de samme oppgavene på egen hånd. Samtidig opplever kommunen at utgiftene for mange interkommunale samarbeid ulike årsaker øker langt mer enn lønns- og prisvekst, uten at kommunen klarer å hente inn tilsvarende innsparinger lokalt. Det er i løpet av 2015 foretatt en ressursgjennomgang av mange av de interkommunale selskapene i Indre

Østfold for å vurdere mulighetene for en mer effektiv drift. Flere selskaper er i gang med å iverksette ulike endringstiltak. Budsjettet for 2016 er som tidligere år enten utarbeidet på grunnlag av tilsendte budsjetter for samarbeidene eller gjennom en prisjustering av inneværende års utbetaling.

Under følger særskilt omtale av de største interkommunale samarbeidsprosjektene / selskapene:

Pedagogisk-psykologisk tjeneste for Indre Østfold

I henhold til opplæringslovens § 5-6 skal hver kommune ha en pedagogisk-psykologisk tjeneste. Kommunene Eidsberg, Marker, Rakkestad og Trøgstad har organisert en felles interkommunal pedagogisk psykologisk tjeneste som et interkommunalt samarbeid etter kommunelovens §27. Utgiftene til driften fordeles på de samarbeidende kommunene etter elevtall i skoler og barnehager. Tjenesten har sine kontorer på Mysen.

Mortenstua skole

Mortenstua skole er et interkommunalt samarbeid mellom 8 kommuner i Indre Østfold organisert som et IKS. Mortenstua ligger på Mysen, og gir opplæringstilbud og skolefritidstilbud til barn med sammensatte funksjonshemninger. Skolens styrke ligger i kompetansemiljøet for denne elevgruppen. Deltakerkommunene betaler et grunnbeløp i forhold til eierandel i tillegg til en brukerbetaling pr. elev.

Avlastningshjemmet for Indre Østfold

Avlastningshjemmet er et interkommunalt samarbeid som eies av 6 kommuner i Indre Østfold. Avlastningshjemmet er lokalisert på Brennemoen i Eidsberg, og er et tilbud til foresatte med barn og unge med psykisk og fysisk funksjonshemming. Eierkommunene dekker et grunnbeløp på 10 % av nettoutgiftene i henhold til eierandel, mens resterende finansieres gjennom bruk av tjenesten.

Indre Østfold lokalmedisinske kompetansesenter

Indre Østfold lokalmedisinske kompetansesenter IKS eller Helsehuset er et interkommunalt selskap for 7 kommuner i Indre Østfold. Kompetansesenteret ble etablert 01.10.12, og er et selskap som skal ivareta tjenester innenfor områdene legevakt og miljørettet helsevern i tillegg til døgnplasser for utskrivningsklare pasienter fra sykehus og øyeblikkelig hjelp.

Indre Østfold Renovasjon (IØR)

IØR er et interkommunalt selskap (IKS) som eies av kommunene Askim, Eidsberg, Hobøl, Marker, Spydeberg, Skiptvet og Trøgstad. Selskapet sørger for innsamling og behandling av husholdningsavfall for de 7 eierkommunene. Selve innsamlingen av husholdningsavfallet er satt bort til transportselskapet RenoNorden AS. Driften av selskapet finansieres gjennom renovasjonsgebyrer fra medlemskommunene.

Driftsassistansen (DaØ)

Driftsassistansen i Østfold er et interkommunalt selskap (IKS) som eies av 18 kommuner i Østfold. Selskapets hovedoppgave er å bistå eierkommunene med rådgivende tjenester og teknisk assistanse innen vann- og avløpsfagfeltet. Formålet er å bidra til bedre og mer stabil drift av avløpsanleggene.

Innkjøp

Det er etablert et interkommunalt samarbeid i Indre Østfold knyttet til innkjøpsområdet med Eidsberg kommune som vertskommune. Innkjøpskontoret betjener fra 2016 ni deltakerkommuner etter at Askim kommune har trukket seg fra samarbeidet. Innkjøpskontoret har opparbeidet god kompetanse innenfor innkjøpsområdet, og det er rasjonelt at anbudskonkurranser kan gjennomføres samlet på vegne av flere eller alle kommunene i samarbeidet. Organiseringen er hensiktsmessig sett i forhold til kompleksiteten i regelverket om offentlige anskaffelser. Det er signalisert ønske om en utvidelse med 1 årsverk fra 2016 for å kunne bistå kommunene i investeringsprosjekter. Trøgstad kommunes andel av den nye stilling utgjør kr 90.000, et beløp som vil kunne reduseres dersom investeringsprosjekter bærer deler av utgiften.

Indre Østfold Kriesesenter

Kriesesenteret ligger i Eidsberg, og er et interkommunalt selskap (IKS) som eies av 9 kommuner i Indre Østfold. Senteret er et lavterskeltilbud uten krav til henvisning, og skal ivareta kvinner og barn

som har vært utsatt for mishandling og vold. Driftsutgiftene fordeles etter innbyggertall. Kommunen er pålagt å ha et tilsvarende tilbud for menn. Denne tjenesten kjøpes fra Fredrikstad kommune.

Indre Østfold Data

Indre Østfold Data er et interkommunalt selskap (IKS) eid av 6 kommuner i Indre Østfold. Selskapet er deltakerkommunenes drifts- og innkjøpsselskap i tillegg til faglig instans for eiernes informasjons- og kommunikasjonsteknologiske løsninger. Samarbeidet kan tilby de samme tjenester til kommunale foretak og interkommunale selskaper som kommunene er medeiere i. Selskapet er lokalisert i Askim.

Østfold interkommunale arkivselskap

IKA Østfold er et interkommunalt selskap, organisert som et IKS. Selskapet har 17 deleiere, og finansieres ved årlig eiertilskudd basert på folketall. Selskapets formål er å medvirke til at eldre arkiver blir tatt vare på, ordnet, katalogisert og gjort tilgjengelige for offentlig virksomhet, forskning og andre administrative og kulturelle formål. Selskapet bistår kommunene/fylkeskommunen i arbeidet med å utvikle gode og rasjonelle rutiner for dokumenthåndtering og arkivskapende virksomhet, og driver informasjons- og opplæringsvirksomhet i arkivfaglige spørsmål.

Deltagruppen as

Deltagruppen er en kompetansebedrift som har attføring som primært virksomhetsområde. Bedriften er et aksjeselskap, som er eid av 8 kommuner i Indre Østfold og Østfold fylkeskommune. Hovedkontoret er i Askim. I tillegg er det virksomheter i Mysen og Sarpsborg.

Felles skatteoppkreverkontor

Kommunene Eidsberg og Trøgstad etablerte 01.01.09 et felles skatteoppkreverkontor for de to kommunene med beliggenhet i Eidsberg. Samarbeidet er organisert som et vertskommunesamarbeid, og innebærer økt kompetanse, redusert sårbarhet og et mer attraktivt fagmiljø med mulighet for spesialisering. Utgiftene fordeles etter innbyggertall pr. 01.01 det enkelte år. Det er i statsbudsjettet for 2016 fremmet forslag om statliggjøring av skatteinnkrevingen fra 01.06.16.

Aktivitet i naturbarnehagen på Trøgstad Fort

9. ØKONOMISK HANDLEFRIHET - PRIORITERINGER

9.1 GENERELLE ØKONOMISKE UTFORDRINGER FOR ÅRSBUDSJETT 2016 OG ØKONOMIPLAN 2016-19

Kommuner og fylkeskommuner har et overordnet ansvar for en stor andel av velferdstilbudet til sine innbyggere. Regjeringen ønsker å sørge for en god og forutsigbar kommuneøkonomi som gir grunnlag for videreutvikling av velferdstilbudet til innbyggerne. Kommunesektoren er dermed et viktig satsingsområde for regjeringen. Kommunene har forskjellig befolkningssammensetning, geografi og størrelse. Dette gir ulike behov for organisering av tjenester, noe som innebærer at kommunene må ha rom til å finne gode løsninger som er tilpasset lokale forhold. Regjeringen legger derfor til grunn at kommunesektoren i stor grad skal være rammefinansiert.

Regjeringen legger for 2016 opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på 7,3 mrd. kroner eller 1,7 %. Av denne veksten er 4,7 mrd. kroner frie inntekter, noe som tilsvarer en realvekst på 1,4 %. Veksten i frie inntekter fordeles med 4,2 mrd. kr til kommunene og 0,5 mrd. kroner til fylkeskommunene. Regjeringen legger til grunn at budsjettopplegget for 2016 legger til rette for fortsatt vekst i tjenestetilbudet i kommunesektoren.

Trøgstad kommune er en inntektssvak kommune, som gjennom mange år har befunnet seg i en krevende økonomisk situasjon grunnet manglende balanse mellom oppgaver og inntekter. Et stadig økende press på kommunens tjenesteproduiserende virksomheter, spesielt innenfor pleie og omsorgsområdet, gjør at utgiftsbehovet hvert år øker mer enn veksten i de frie inntektene. Det er liten grunn til å tro at dette presset vil avta i årene fremover, selv om antall eldre over 80 år går noe ned de nærmeste årene. Det vil dermed fortsatt være behov for strenge prioriteringer, effektiv tjenesteyting og stram økonomistyring.

Kommunen har gjennom flere år lagt planer for store investeringsprosjekter. Etter innføring av eiendomsskatten er det mulighet for å realisere en del av disse. Eiendomsskatten er øremerket investeringstiltak. I tillegg er det åpnet for å øke driftsnivået noe knyttet til vedlikehold for å ivareta kommunens verdier. Mer arealeffektive bygg vil gi innsparinger til energi og renhold, og nye bygg vil kreve lite vedlikehold de nærmeste årene. Den planlagte utbyggingen vil legge til rette for bedre samordning av tjenestetilbudene, og derigjennom bidra til mer effektiv drift.

Kommunen har likevel store økonomiske utfordringer framover, bl.a. som følge av at rammeoverføringene fra staten ikke er tilstrekkelige til å møte alle utfordringer knyttet til demografiendringer, pensjonskostnader, press på tjenester, vedlikeholdsetterslep og behov for nyinvesteringer. Hovedutfordringene er knyttet til nedenstående forhold:

- Kommunen har behov for å gjennomføre en rekke større investeringer, bl.a. innenfor skole og barnehage. I tillegg arbeides det med å etablere boliger for personer med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester. Nye driftskostnader relatert til dette vil innebære økt press på rasjonalisering og effektivisering i annen drift, hvis ikke nye inntekter kan tilføres.
- Statsbudsjettet ivaretar ikke i tilstrekkelig grad kommunens behov innenfor områdene rus / psykiatri, barnevern og ressurskrevende brukere. Kommunen opplever et press på sine pleie- og omsorgstjenester som går ut over hva man kan forvente ut fra befolkningssammensetningen.
- Det har de siste årene vært en betydelig økning av utgifter til drift av barnehager, som følge av økt behov for barnehageplasser og økte overføringer til private barnehager i og utenfor egen kommune. Kommunen kommer betydelig dårligere ut etter at øremerket tilskudd til drift av barnehager ble innlemmet i kommunens rammetilskudd, bl.a. som følge av at antall innbyggere med høy utdanning er et kriterium for beregning av kommunens utgiftsbehov, og at det gjøres uttrekk i rammeoverføringene til barnehage som følge av økt kontantstøtte. Ordningen med redusert egenbetaling og gratis kjernetid for 4- og 5-åringer for familier med lav inntekt bidrar til å forsterke de økonomiske utfordringene på barnehageområdet.
- Kommunenes refusjon for barnevernsutgifter ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere er redusert ved at kommuner som har fulgt statens oppfordring om å bygge opp gode tiltak til enslige mindreårige må dekke 20 % av utgiftene innenfor egne budsjettammer. Dette er et brudd på de forutsetningene som lå til grunn når kommunen gjorde sitt vedtak om å bosette enslige mindreårige.
- Samhandlingsreformen har ført til økt press på pleie og omsorgssektoren i forhold til mottak av utskrivningsklare pasienter. Det er ikke funnet rom for å tilføre midler til stryket innsats innenfor folkehelsearbeid og forebyggende arbeid.

- Trøgstad kommune har ivarettatt sine bygg og anlegg bedre enn mange andre kommuner, men opplever likevel et stort vedlikeholdsetterslep. Denne situasjonen er bedret etter innføring av eiendomsskatt med vedtak om bruk av 1,4 mill. kr årlig til ekstraordinært vedlikehold.

Kommunens pensjonskostnader

Årlig pensjonspremie skal utgiftsføres i kommuneregnskapet. I tillegg beregnes årets premieavvik, som er differansen mellom den pensjonspremien som betales inn til pensjonsordningene, og årets regnskapsmessig beregnede netto pensjonskostnad. Det er årets netto pensjonskostnad som har resultateffekt i kommuneregnskapet. I tillegg kommer resultateffekten knyttet til at tidligere års premieavvik skal amortiseres. Det er mulig å amortisere premieavviket over ett år, men de fleste kommunene har benyttet muligheten som ble etablert i 2002 til å amortisere premieavviket over 15 år. Resultatet av denne praksis er at kommunene har skjøvet en "pensjonsregning" foran seg. For å demme opp for dette kom det nye regler om at amortiseringstiden for årlig premieavvik fra 2011 skulle amortiseres over 10 år. For å dempe veksten i premieavvik ytterligere er amortiseringstiden for premieavvik oppstått i 2014 og senere satt til 7 år. Disse endringene bidrar til raskere amortisering av premieavvik enn det som fulgte av tidligere regler.

Beregninger fra Kommunal Landspensjonskasse (KLP) viser at kommunen vil få ca. kr 260.000 i økte pensjonskostnader for 2016 sett i forhold til 2015. Samtidig øker utgiftene til Statens pensjonskasse (SPK) med ca. kr 750.000 sett i forhold til budsjett 2015. Sistnevnte økning skyldes for lav budsjettering av pensjonspremien til SPK for 2015.

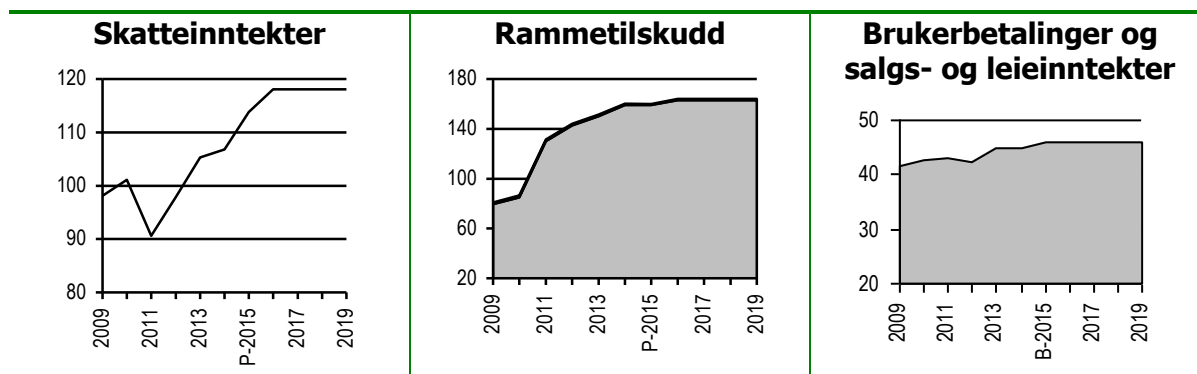
Pensjonsutgiftenes belastning på driftsbudsjettet dempes gjennom inntektsføring av 1/10 av premieavvik avsatt i 2012 og 2013, og 1/7 av premieavvik avsatt i 2014. For 2016 utgjør dette til sammen nærmere 2,9 mill. kr. Premieavviksfondet vil ved utgangen av 2016 ha en beholdning på ca. 16,9 mill. kr, og det skal etter planen inntektsføres 2,9 mill. kr årlig til og med år 2021. Dette vil samsvare med utgiftsføring av premieavvik oppstått i de aktuelle årene, og bidrar til å frigjøre midler til annen drift.

Dersom det lave rentenivået vedvarer over tid, vil det få en innvirkning på kommunens årlige pensjonspremier fordi pensjonsselskapene da vil få mindre avkastning på sine plasseringer i markedet.

9.2 ØKONOMISKE FORUTSETNINGER - ÅRSBUDSJETT 2016 OG ØKONOMIPLAN 2016-19

Kommunal virksomhet finansieres ved brukerbetaling, skatteinntekter, rammetilskudd og øremerkede tilskudd. De mest inntektsbringende postene for kommunene er det statlige rammetilskuddet og skatteinntektene. For Trøgstad kommune utgjør dette hhv. 42,8 % og 30,8 % av kommunens samlede inntekter i 2016. Budsjettert eiendomsskatt utgjør 3,1 % av inntektene. Resterende inntekter er tilknyttet driften av kommunens spesifikke enheter, og omfatter bl.a. overføringer, tilskudd og såkalte gebyrinntekter. Dette være seg vann- og kloakkavgifter, foreldrebetaling i barnehager, betaling for opphold i institusjon eller egne tilskudd knyttet til driften.

9.2.1 SKATTEINNTEKTER

Utviklingen i skatteinntekter fra 2009 fremkommer av figuren ovenfor. Trøgstad kommune ligger for 2016 an til en skatteinntektsvekst på 113,8 mill. kr (mot budsjettert 113,5 mill. kr). Dette utgjør en vekst på 6,6 % i forhold til faktisk skatteinntektsvekst i 2014. Det er for 2016 budsjettert med skatteinntekter på 118,1 mill. kroner. Dette innebærer en økning på 3,8 % i forhold til forventet skatteinntektsvekst i 2015. I kommuneproposisjonen for 2016 ble det varslet at den kommunale skattøren skal fastsettes ut fra en målsetting om at skatteinntektene for kommunene skal utgjøre 40 % av de samlede inntektene. Ut fra dette er den kommunale skattøren for 2016 foreslått økt med 0,45 prosentpoeng til 11,8 %. Det er usikkert om kommunen kan oppnå en skatteinntekt i den størrelsesorden som er skissert i forslaget til statsbudsjett for 2016. Man har likevel valgt å legge nasjonale anslag til grunn.

Det ble i kommuneproposisjonen for 2015 varslet at Regjeringen fram mot kommuneproposisjonen for 2016 skulle vurdere ulike modeller for tilbakeføring av deler av selskapsskatten til kommunene. Regjeringen foreslår å innføre en ny inntekt fra lokal verdiskaping i 2016, med virkning fra 2017. Ny inntekt fra verdiskaping i 2017 baseres på vekst i lønnssum over en periode på tre år. Samlet størrelse på ny inntekt foreslås for 2017 å utgjøre ett prosentpoeng av skattesatsen på inntekt og formue for selskaper. En slik omlegging forventes å gi en negativ effekt på kommunens samlede inntekter fra skatt og rammetilskudd dersom det ikke blir lagt inn inntektsutjevnerende elementer.

Skatteanslaget inkluderer naturressursskatten for kraftverkene Solbergfoss I og II, som ble innført i 1998 med ca. 0,8 mill. kr. Skatten fastsettes på grunnlag av et gjennomsnitt (1/7) av den samlede produksjonen av elektrisk kraft for inntektsåret, samt for de 6 foregående år. Kommunen har for 2016 budsjettert med kr 180.000,- i inntekter fra salg av konsesjonskraft. Dette er en reduksjon på kr 220.000 i forhold til budsjett 2015.

9.2.2 EIENDOMSSKATT

Trøgstad kommunestyre vedtok i 2013 innføring av eiendomsskatt for å styrke en presset kommuneøkonomi. Eiendomsskatt er en frivillig kommunal beskatningsform, og inngår ikke i inntektsutjevningssystemet for kommunene. Det innebærer at kommunen får beholde alle inntektene fra denne skatten lokalt.

Eiendomsskatten må vedtas for hvert enkelt skatteår, og vedtaket skal treffes i forbindelse med budsjettbehandlingen året forut for skatteåret. Kommunestyret må vedta satser innenfor lovens rammer, og velge hvilke eiendommer som skal omfattes av skatten. Eiendomsskattesatsene skal være mellom 2 og 7 ‰ av skattegrunnlaget.

Rådmannens budsjettforslag for 2016 viderefører som planlagt en utskrivning av eiendomsskatt på all fast eiendom i kommunen med unntak av næringsseiendommer og verker og bruk. Eiendomsskatten gjelder således for alle bolig- og fritidseiendommer. Det er lagt opp til følgende satser og inntekter fra eiendomsskatten i økonomiplanperioden:

	2016	2017	2018	2019
Satser	4 ‰	4 ‰	4 ‰	4 ‰
Beregnet inntekt fra eiendomsskatt	12. mill. kr	12. mill. kr	12 mill. kr	12 mill. kr

9.2.3 STATLIG RAMMETILSKUDD

Solbergregjeringen viderefører for 2016 det inntektssystemet for kommunene som ble fremmet i kommuneproposisjonen for 2011, og ordningen med løpende inntektsutjevning fortsetter. Dette innebærer at oppdaterte skattetall legges til grunn for beregning av rammetilskuddet. Dersom Trøgstad kommune får en skatteinngang under landsgjennomsnittet kompenseres dette i form av økt rammetilskudd og motsatt. Summen av skatteinntekter og rammetilskudd skal derfor være relativt forutsigbar, forutsatt at skatteinngangen på landsbasis blir som planlagt.

Departementet har varslet at det er igangsatt en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene. Forslag til nytt inntektssystem for kommunene skal sendes på høring i løpet av november 2015 og vil bli lagt fram i kommuneproposisjonen for 2017.

Tabellen nedenfor viser forventet inntekt i rammetilskudd, skjønnstilskudd og inntektsutjevning på bakgrunn av Solbergregjeringens forslag til statsbudsjett for 2016:

	2016	2017	2018	2019
Rammetilskudd ekskl. inntektsutj.	Kr 138.977.000,-	Kr 137.662.000,-	Kr 137.605.000,-	Kr 137.549.000,-
Ordinært skjønnstilskudd	Kr 900.000,-	Kr 900.000,-	Kr 900.000,-	Kr 900.000,-
Skjønn – tap på endringer	Kr 600.000,-	Kr 600.000,-	Kr 600.000,-	Kr 600.000,-
Netto inntektsutjevning	Kr 22.918.000,-	Kr 22.918.000,-	Kr 22.918.000,-	Kr 22.918.000,-
Sum rammetilskudd:	Kr 163.395.000,-	Kr 162.080.000,-	Kr 162.023.000,-	Kr 161.967.000,-

Rammetilskuddet viser en nedgang fra 2016 til 2017, bl.a. som følge av at kommunen for 2016 mottar inntektsgarantitilskudd. Dette er en ordning som skal skjerme kommuner mot plutselig svikt i rammetilskudd fra et år til det neste. Øvrige forandringer skyldes oppgaveendringer, i hovedsak knyttet til at forslaget om overføring av skatteoppkreverfunksjonen til skatteetaten fra 01.06.16 får helårseffekt i 2017. Siden det knytter seg usikkerhet til hvorvidt den planlagte overføringen av skatteoppkreverkontoret vil få flertall i Stortinget, er rammetilskuddet i tallbudsjettet økt tilsvarende 7 måneders drift av felles skatteoppkreverkontor i Eidsberg, mens Trøgstad kommunes andel av utgiftene til felles skatteoppkreverkontor foreløpig er budsjettet med helårseffekt. Dette er nærmere beskrevet under kap. 9.5 Spesielle utfordringer.

9.2.4 ØREMERKEDE TILSKUDD

Øremerkede tilskudd er midler som skal benyttes i tråd med formålet som er angitt for bevilgningen. På nasjonalt nivå utgjør andelen øremerkede tilskudd vel 5 % av de samlede inntektene. Økt andel av frie inntekter gir større rom for lokale prioriteringer, og er i utgangspunktet positivt forutsatt at inntektsbortfallet fullt ut kompenseres. Etter innlemming av øremerkede tilskudd til barnehager, krisesentre og kvalifiseringsstønad i 2011, har Trøgstad kommune vært nødt til å bruke betydelig mer av sine frie inntekter på drift av barnehager og krisesentre.

9.2.5 BRUKERBETALINGER – SALGS- OG LEIEINNTEKTER (GEBYRINNTEKTER)

Kommunale brukerbetalinger og avgifter foreslås justert generelt med 2,7 % for å kompensere for beregnet lønns- og prisvekst.

Vann, avløp, slamtømming, renovasjon og feiing/tilsyn

I medhold av lov om kommunale vass- og kloakkavgifter og forskrift om kommunale vann- og avløpsgebyrer, har kommunen vedtatt prinsippet om selvkost for vann, avløp, slamtømming, renovasjon og feiing/tilsyn (K-sak 59/04). Kommunale avgifter faktureres 4 ganger pr. år.

Kommunale gebyrer og utleiepriser for teknikk og næring prisjusteres slik det framgår av eget gebyrregulativ som følger budsjettdokumentet i separat vedlegg. Alle satser er ekskl. merverdiavgift. Der hvor tjenesten er merverdiavgiftsbelagt kommer merverdiavgiften i tillegg.

Betaling for opphold i barnehager og skolefritidsordning (SFO)

Egenbetaling for full plass i de kommunale barnehagene settes lik regjeringens forslag om maksimalpris på kr 2.655,-. Dette innebærer en økning med kr 75,- pr. måned i forhold til 2015. Prisen for 80 % plass økes med kr 65,- pr. måned til kr 2.275,-, og prisen for 60% plass økes med kr 50,- pr. måned til kr 1.745,-. Det gis 30 % søskenmoderasjon for barnehageplass til barn nr. 2, og 50 % for barn nr. 3 eller flere.

Matpenger i barnehagene er ikke prisjustert siden 01.01.2013. Konsumprisindeksen viser at prisen på matvarer har økt med 4,2 % bare de 12 siste månedene. Det legges derfor opp til en økning av satsene med kr 20,- pr. måned for full plass, kr 15,- pr. måned ved 80 % plass og kr 10,- pr. måned for 60 % plass. Matpengene er etter dette kr 330,- pr. måned ved full plass, kr 265,- ved 80% plass og kr 195,- ved 60% plass.

Foreldrebetalingen i kommunal skolefritidsordning (SFO) foreslås økt med 2,7 %, tilsvarende forventet lønns- og prisvekst. Dette gir følgende satser for 2016 inkl. mat:

	2015	2016	Økning
100 % plass	Kr 2.305,-	Kr 2.370,-	Kr 65,-
80 % plass	Kr 1.950,-	Kr 2.000,-	Kr 50,-
60 % plass	Kr 1.505,-	Kr 1.550,-	Kr 45,-
50 % plass	Kr 1.290,-	Kr 1.320,-	Kr 30,-
40 % plass	Kr 1.055,-	Kr 1.080,-	Kr 25,-
20 % plass	Kr 595,-	Kr 610,-	Kr 15,-
Enkeltdager	Kr 185,-	Kr 190,-	Kr 5,-

Betaling i kulturskolen og på biblioteket

Det foreslås å øke prisen for en plass i kulturskolen fra kr 2.410,- til kr 2.800,- pr. skoleår for ordinære plasser. For gruppetilbud foreslås det en økning fra kr 1.340,- til kr 1.500,- pr. år. Instrumentleie foreslås økt fra kr 390,- til kr 1.000,- pr. skoleår. Sistnevnte for å kunne vedlikehold instrumentene i kulturskolen har til utleie og for å kunne kjøpe inn nye instrumenter for utleie ved behov. Det skal ses på ulike moderasjonsordninger.

Biblioteket ønsker å endre gebyrsatsene ved for sen tilbakelevering av bøker og andre medier med følgende satser:

	2015	2016	Økning
1. gangs purring	Kr 15,-	Kr 30,-	Kr 15,-
2. gangs purring	Kr 15,-	Kr 60,-	Kr 45,-
3. gangs purring	Kr 20,-	Kr 90,-	Kr 70,-

Etter 3. gangs purring vil det bli sendt erstatningskrav.

Betaling for pleie og omsorgstjenester

Det er budsjettert med følgende priser for trygghetsalarm, mat til hjemmeboende, vask av tøy, korttidsopphold og hjemmehjelp:

		2015	2016	Økning
	Trygghetsalarm etabl.	Kr 425,-	Kr 435,-	Kr 10,-
	Trygghetsalarm leie	Kr 190,-	Kr 195,-	Kr 5,-
	Middag pr. porsjon	Kr 67,-	Kr 69,-	Kr 2,-
	Middag halv porsjon	Kr 52,-	Kr 53,-	Kr 1,-
	Søn- / helligdagsmiddag	Kr 77,-	Kr 79,-	Kr 2,-
	Søn- /helligdagsm. halv porsjon	Kr 71,-	Kr 73,-	Kr 2,-
	Grøt	Kr 35,-	Kr 36,-	Kr 1,-
	Frokost / kveldsmat	Kr 34,-	Kr 35,-	Kr 1,-
	Kaffemåltid	Kr 14,-	Kr 15,-	Kr 1,-
	Full pensjon pr. dag	Kr 110,-	Kr 115,-	Kr 5,-
	Halv pensjon pr. dag	Kr 84,-	Kr 86,-	Kr 2,-
	Bofellesskapet kost pr. mnd.	Kr 3.300,-	Kr 3.400,-	Kr 100,-
	Transport mat pr. gang	Kr 15,-	Kr 15,-	Kr 0,-
	Vask av tøy, kilopris	Kr 37,-	Kr 38,-	Kr 1,-
Opphold sykehjem	Korttid dag / natt	Kr 77,-	Kr 80,-	Kr 3,-
	Korttid døgn	Kr 147,-	Kr 150,-	Kr 3,-
Time- pris	Hjemmehjelp under 2 G	Kr 186,-	Kr 190,-	Kr 4,-
	Hjemmehjelp 2-3 G	Kr 191,-	Kr 196,-	Kr 5,-
	Hjemmehjelp 3-4 G	Kr 202,-	Kr 207,-	Kr 5,-
	Hjemmehjelp 4-5 G	Kr 223,-	Kr 230,-	Kr 7,-
	Hjemmehjelp over 5 G	Kr 233,-	Kr 240,-	Kr 7,-
Abonne- ment pr. måned	Hjemmehjelp under 2 G	Kr 186,-	Kr 190,-	Kr 4,-
	Hjemmehjelp 2-3 G	Kr 745,-	Kr 765,-	Kr 20,-
	Hjemmehjelp 3-4 G	Kr 1.175,-	Kr 1.205,-	Kr 30,-
	Hjemmehjelp 4-5 G	Kr 1.600,-	Kr 1.645,-	Kr 45,-
	Hjemmehjelp over 5 G	Kr 2.025,-	Kr 2.080,-	Kr 55,-

Hjemmehjelp betales for ca. 59 % av brukerne i form av abonnement. Satsene pr. time benyttes kun for brukere som har så lavt timeantall pr. måned at timepris lønner seg. Dvs. at abonnementsprisen blir et øvre tak for brukerbetaling pr. måned. For tiden betaler ca. 51 % av brukerne med abonnement etter laveste sats.

Husleier

For år 2016 foreslås husleiene justert med 2,6 % for de kommunale utleieboligene. Dette er i samsvar med økning i konsumprisindeks fra juni 2014 til juni 2015.

9.2.6 ØVRIGE GENERELLE STATSTILSKUDD M.M.

Øvrige generelle statstilskudd omfatter refusjon knyttet til investeringskostnader for grunnskolereformen (R97), rentekompensasjon for skolebygg og kompensasjonstilskudd for utgifter til renter og avdrag knyttet til bygging av omsorgsboliger og sykehjemsplasser.

- Investeringskompensasjon grunnskolereformen**
 Tilskuddsordningen ble etablert for å kompensere kommunene for merutgifter til investering i skoleanlegg i forbindelse med skolestart for seksåringer. Med utgangspunkt i den enkelte kommunes fastsatte investeringsramme kompenseres kommunen for utgifter tilsvarende renter og avdrag på lånerammen. Kompensasjonsbeløpet er beregnet ut fra en nedbetalingstid på 20 år for bygninger, og 10 år for inventar. Kompensasjonen er avhengig av rentenivået det enkelte år. For 2016 er det budsjettert med en investeringskompensasjon på kr 347.000 for Trøgstad kommune. År 2017 er siste året med kompensasjon etter denne ordningen, og kommunen vil da motta et beløp på ca. kr 200.000.
- Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg**
 Trøgstad kommune har benyttet seg av statlige finansieringsordninger med kompensasjon for renteutgifter knyttet til nybygg og utbedring av skoleanlegg. Ordningene innebærer at Staten dekker rentekostnadene for et lån på 20 år med en kompensasjon tilsvarende den til enhver tid flytende rente i Husbanken. Trøgstad kommune ble første gang ordningen ble lansert tildelt en investeringsramme på

ca. 12,5 mill. kroner, midler som i sin helhet ble anvendt.

I statsbudsjettet for 2009 ble ordningen utvidet med en ny investeringsramme for Trøgstad kommune på 12,5 mill. kroner over en periode på 8 år. Kommunen fikk i 2009 og 2010 godkjent rentekompensasjon i forbindelse med rehabilitering av Trøgstad ungdomsskole (trinn 1 og 2). Det er videre gitt godkjenning for rentekompensasjon til utbedring av tak og ventilasjonsanlegg og universell tilpasning på Båstad skole, og i 2015 er gitt tilsagn om rentekompensasjon for ventilasjonsanlegg i svømmehall, garderober og biblioteket. Det gjenstår etter dette ca. 1,7 mill. kroner av Trøgstad kommunes investeringsramme fra 2009, og det vil bli sendt søknad om resterende rentekompensasjon i forbindelse med igangsatt rehabilitering av Trøgstad ungdomsskole.

Nye tiltak blir ikke tatt inn i refusjonsgrunnlaget før prosjektene er ferdigstilt, og utbetaling det enkelte år forutsetter at Husbanken har midler igjen på årets ramme. Det er innført en innstramming av ordningen som innebærer at rentekompensasjon innvilget fra og med 2015 blir redusert med 0,5 prosentpoeng. Dette i kombinasjon med lavere renter gjør at det for 2016 er beregnet en rentekompensasjon på kr 289.000.

- Kompensasjonstilskudd for utgifter til renter og avdrag for bygging av omsorgsboliger
Kommunen mottar kompensasjonstilskudd til dekning av renter og avdrag i forbindelse med bygging av omsorgsboliger og sykehjemsplasser. Forutsetning for denne kompensasjonen var at prosjektene ble startet etter 01.07.97, og at de utløste oppstartingstilskudd fra Husbanken. For omsorgsboliger på Havnås, Kirkeng 3, Liveien, Parkveien 11, samt i alt 27 sykehjemsplasser er tilskuddet for 2015 beregnet til kr 1.090.000. Beløpet er noe redusert etter at kommunen ble trukket i kompensasjonstilskudd for 2 boliger på Havnås som det ikke har vært mulig å få solgt innenfor målgruppen.

9.2.7 KOMMUNAL DEFLATOR I 2016

Deflator angir veid samlet prisendring i kommunesektoren i prosent fra året før. I deflatoren inngår endringer i lønnskostnader, produktinnsats og bruttoinvesteringer. Lønns- og prisveksten for kommunesektoren er i statsbudsjettet for 2016 anslått til 2,7 %. Lønn utgjør knapt 2/3 av deflator.

Lønnsoppgjøret for 2016 er et hovedoppgjør med både sentrale og lokale forhandlinger. Det er avsatt kr 5.250.000 til dekning av neste års lønnsoppgjør. Midlene vil bli fordelt til virksomhetene når forhandlingene er gjennomført. Det er for 2016 avsatt kr 500.000 mindre enn i budsjettet for 2015.

Budsjettanslagene for perioden 2017-19 er fastsatt i 2016-priser.

8.2.8 AVSKRIVNINGER

For avskrivninger følger kommunen inndeling og avskrivningsplan i henhold til regnskapsforskriftens § 8. Motposten til avskrivninger er budsjettert inn på hvert enkelt bevilgningssted. Avskrivningene får dermed ingen resultateffekt for den enkelte virksomhets budsjett.

9.3 FINANSFORVALTNING – AKTIVA OG PASSIVA

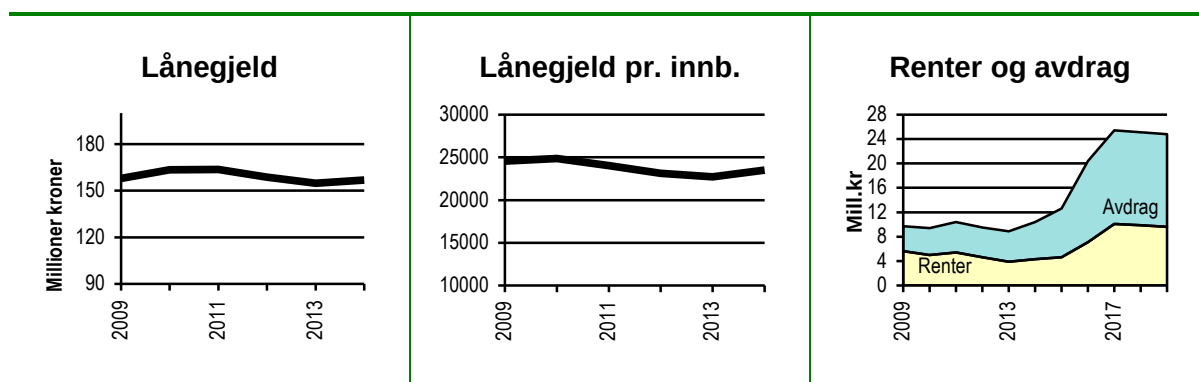
Kommunens reglement for finansforvaltning sist revidert 06.11.12 (K-sak 74/12). Reglementet regulerer forvaltning av både låneportefølje (passiva) og kommunens likvide midler (aktiva).

9.3.1 FORVALTNING AV KOMMUNENS LÅNEPORTEFØLJE (PASSIVA)

Trøgstad kommune har de siste 10 årene bare gjennomført mindre investeringer, og lånegjelden har siden 2009 vært relativt stabil. Dette er en følge av at kommunen pga. trange økonomiske rammer har hatt liten investeringsevne. Unntaket er investeringer som har vært selvfinansierende gjennom avgifter, refusjoner og tilskudd eller mindre investeringer som er realisert ved bruk av lån eller fond. Konsekvensene av dette er at kommunens netto lånegjeld pr. innbygger er relativt lav, og langt lavere enn tilsvarende tall for kommunene i Østfold og landet. KOSTRA-tallene for 2014 viser en netto lånegjeld for Trøgstad kommune på kr 23.497, Østfold-kommunene på kr 46.769 og landsgjennomsnittet uten Oslo på kr 50.139.

Kommunen har mange store investeringsprosjekter under planlegging, som skal realiseres de nærmeste årene. Dette vil medføre en betydelig økning i kommunens lånegjeld. Investeringene er planlagt finansiert gjennom inntekter fra eiendomsskatten og gebyrer innenfor vann- og avløpssektoren. I tillegg vil kommunen dra nytte av momskompensasjon, tilskuddsordninger og bruk av fond. Enkelte investeringer vil dessuten gi en driftsmessig konsekvens i form av mer rasjonell drift, lavere energiutgifter og mindre vedlikeholdskostnader.

Kommunestyret vedtok under behandling av budsjettet for 2007 å iverksette avdragsutsettelse med til sammen kr 1.414.000 for å skjerme foreslåtte reduksjoner på skolene og gi et ekstra årsverk til pleie og omsorg. For å få budsjett 2008 i balanse var det nødvendig å øke avdragsutsettelsen med ytterligere kr 900.000. Resultatet av disse grepene er at kommunen har et lån på nærmere 40,9 mill. kroner som kun betjenes med renter. Lånet forfaller i sin helhet i 2032, og kommunen må finne rom for å starte nedbetaling av lånet. En mulig løsning kan være at midlene fra salget av 49 % av aksjene i Trøgstad Elverk benyttes som delfinansiering av nye skolelokaler og arenaer for idrett og kultur. På den måten vil midlene fra elverkssalget komme hele Trøgstadsamfunnet til gode. De frigjorte lånemidlene fra byggeprosjektene vil da kunne gi rom for å begynne nedbetaling av det gamle lånet gjennom bruk av en andel av eiendomsskatten.

Det er alltid en viss usikkerhet knyttet til utviklingen i rentenivået. Fra 2009 har kommunens lån med flytende rente blitt vesentlig billigere på grunn av uroen i verdensøkonomien. Trøgstad kommune har for tiden ca. 77 % av sine lån på flytende rente. Dette medfører sammen med størrelsen på kommunens lånegjeld en betydelig renterisiko, en risiko som vil øke kraftig når lånegjelden økes. Uten rentesikring vil 1 % økning i lånerenten påføre Trøgstad kommune ca. 4,6 millioner kroner i økte renteutgifter. En del av lånene er imidlertid sikret gjennom at rentene dekkes opp av personer som innehar startlån og rentekompensasjon fra Husbanken knyttet til skolebygg, sykehjemsplasser og omsorgsboliger.

Kommunen har ikke inngått nye fastrenteavtaler på sine lån siden 2014. Eksisterende låneavtaler med fast rente har utløp i 2017 og 2019.

Ved estimering av kommunens lånerente framover er det mange usikkerhetsfaktorer. Det er likevel 3 hovedelementer som kan legges til grunn; Norges Banks styringsrente, risikopåslaget i pengemarkedet og bankenes utlåsmarginer. Norges Banks styringsrente danner rentegulvet i det norske markedet, og styringsrenten falt i september 2015 til 0,75 % med begrunnelse i at vekstutsiktene for norsk økonomi er svekket og en forventning om lavere inflasjon. Det er grunn til å anta at renten vil holde seg lav både i 2016 og 2017, men at man må påregne en svak renteoppgang fra 2018 og fremover. Det er ut fra disse signalene og fordi det er planlagt en større andel fastrente enn tidligere beregnet en renteøkning på 0,5 prosentpoeng de tre siste årene i økonomiplanperioden.

Lån	Lånegjeld pr. 31.12.15	Andel rentesikret
Husbanken (startlån)	34,1 mill.kr	0 %
Husbanken (øvrige lån)	10,2 mill.kr	97 %
Kommunalbanken	97,9 mill.kr	17 %
KLP Kommunekreditt	9,9 mill.kr	0 %
Nye låneopptak 2015	23,9 mill. kr	0 %
Sum	176,0 mill.kr	

Hovedtyngden av kommunens lånegjeld er basert på flytende rente. Det er tidligere vurdert ulike rentesikringsinstrumenter for å dekke opp den finansielle risikoen. Valget har falt på en modell hvor det er etablert et eget renteutjevningssfond som et alternativ til å øke fastrenteandelen opp mot 50 %. Fondet ble bygget opp ved at differansen mellom budsjetterte og faktiske renteutgifter det enkelte år fram til 2012 ble avsatt til et renteutjevningssfond. Saldo på fondet er ca. 7,7 mill. kroner. Med planlagte låneopptak er dette ingen stor buffer mot en eventuell renteoppgang. Som følge av dette må kommunen framover velge fastrente på en langt større andel av sine lån som et supplement til den bufferen som ligger i rentesikringsfondet. Dette innebærer at kommunens renteutgifter vil øke, siden fastrente er dyrere enn flytende rente. Likevel vil et slikt grep gi bedre forutsigbarhet i forhold til framtidige rentehevinger.

Hovedtyngden av kommunens lånegjeld er basert på flytende rente. Det er tidligere vurdert ulike rentesikringsinstrumenter for å dekke opp den finansielle risikoen. Valget har falt på en modell hvor det er etablert et eget renteutjevningssfond som et alternativ til å øke fastrenteandelen opp mot 50 %. Fondet ble bygget opp ved at differansen mellom budsjetterte og faktiske renteutgifter det enkelte år fram til 2012 ble avsatt til et renteutjevningssfond. Saldo på fondet er ca. 7,7 mill. kroner. Med planlagte låneopptak er dette ingen stor buffer mot en eventuell renteoppgang. Som følge av dette må kommunen framover velge fastrente på en langt større andel av sine lån som et supplement til den bufferen som ligger i rentesikringsfondet. Dette innebærer at kommunens renteutgifter vil øke, siden fastrente er dyrere enn flytende rente. Likevel vil et slikt grep gi bedre forutsigbarhet i forhold til framtidige rentehevinger.

Vekting av kommunale anleggsmidler

Kommunelovens § 50 nr. 7 sier at kommunens anleggsmidler skal vektes for å avklare om de budsjetterte avdrag på lån dekker de krav som loven stiller. Gjenstående løpetid for kommunens samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte. Bestemmelsen om låneavdrag bygger på et prinsipp om at det skal være sammenheng mellom levetid på kommunens eiendeler av varig verdi og den gjennomsnittlige løpetid på kommunens innlån. Lånegjelden skal avdras jevnt og planmessig.

Lånegjeld som benyttes i denne vektingen er summen av ordinære lån knyttet til investeringer. Ikke-avskrivbare driftsmidler med tilhørende gjeld, holdes utenfor beregningen. Eventuelle ekstraordinære avdrag skal ikke regnes med. Dvs. at kun avdrag som føres i driftsregnskapet skal tas med i beregningen. Kommunen kan vedta å betale mer i årlige avdrag enn minimumsgrensen, men aldri mindre. Minimumsgrensen er beregnet til kr 4.094.738,- ut fra restverdi på kommunens anleggsmidler pr. 31.12.14.

For økonomiplanperioden 2015-18 er det innbakt følgende nye låneopptak;

Tall i 1.000 kr

Formål	2016	2017	2018	2019
Overføringsledning til Eidsberg	39.000			
Omlægging av avløpsstrøm på Skjønhaug mot Eidsberg	8.000			
Vannledning for overføring fra Eidsberg til Trøgstad	5.000			
Rehabilitering ledninger og kummer, avløp	500	500	500	500
Rehabilitering kummer og kraner, vannverk	500	500	500	500
Pilotprosjekt trykkavløp	10.000			
Utskifting av vann, avløp, overvann Festningsåsen og Åsland	800	400		
Reservevann – fellesprosjekt Askim/Eidsberg/Trøgstad	5.000			
Vann og avløp til Gravsåsen 3			2.000	2.000
Ny brønn og utvidelse Sandstangen	8.500			
Boliger for personer med behov for heldøgns pleie og omsorgstj.	12.000			
Personalbase, dagsenter, hjemmebaserte tjenester	33.000			
Barneskole, ungdomsskole, idrettshall og kulturarena	74.000	42.500		
Ny barnehage i Båstad	12.500	12.100		

Sprinkling og branntekniske tiltak Trøgstadheimen bo- og services.	3.000	2.500		
Skjøndal, rehabilitering kontordel og garderober i kjeller	800			
Parkveien 7, ombygging til bofellesskap		1.000	2.000	
Utvikelser Trøgstadheimen, prosjektering		1.000		
Startlån for videre utlån	6.000	6.000	6.000	6.000

9.3.2 FORVALTNING AV KOMMUNENS LEDIGE LANGSIKTIGE MIDLER

Utviklingsfondet representerer det alt vesentlige av de ledige likvide midlene Trøgstad kommune har til rådighet. Et enstemmig kommunestyre vedtok 25.09.2001 (K-sak 68/01) å legge til grunn følgende basiskriterier ved disponering av midler fra "utviklingsfondet";

UTVIKLINGSFONDET er opprettet av Trøgstad kommune for å sikre at midler som kommunen tilføres ved salg av eierandeler i energiverk, skal kunne tjene innbyggerne på lang sikt.

Utviklingsfondets formål er bidra til å realisere investeringer, hvor kulturformål står sentralt, som har til hensikt å skape en positiv utvikling og sikre gode levekår i lokalsamfunnet Trøgstad.

Grunnkapital og eventuelt senere tillagt tilleggskapital må aldri angripes. Hvis utviklingsfondet har sunket i verdi slik at grunnkapital og tilleggskapital er angrepet, kan årlig utbetaling ikke finne sted før grunnkapital og tilleggskapital er oppfylt. Utviklingsfondet skal hvert år tillegges et beløp som er tilstrekkelig til at fondet opprettholder sin realverdi. Den øvrige avkastningen kan brukes det enkelte år i tråd med disse basiskriterier, eller tillegges et rentefond som kan benyttes senere år.

Fram til 2004 ble avkastningen av utviklingsfondet i sin helhet tilbakeført fondet i tråd med kommunestyrets vedtak i K-sak nr. 60/00 – anvendelse av midler fra salg av eierandeler i Trøgstad Elverk AS. Dette prinsippet ble fraveket fra 2005, da en svært anstrengt økonomisk situasjon førte til at deler av avkastningen ble tatt til inntekt for å finansiere kommunens driftsutfordringer. Sistnevnte har vært videreført til og med økonomiplanperioden 2015-18, slik at utviklingsfondets opprinnelige formål således ikke oppfylles.

Med den uro som har vært i finansmarkedene de siste årene, har avkastningen fra de plasserte midlene avtatt og kommunestyret bør vurdere om tiden er inne for å plassere disse pengene på annen måte. Eksempelvis kan midlene inngå som del av finansieringen av ny barneskole, påkostning av ungdomsskole og arenaer for idrett og kultur. De avsatte midlene beløper seg pr. 30.09.15 til 40,3 mill. kr.

Etter revisjon av kommunens finansreglement (K-sak 74/12) er det fastsatt følgende rammer for forvaltning av utviklingsfondet:

Aktivklasse	Min %	Normal posisjon	Maks %	Referanseindeks ⁴
Renteeksposering				
Bankinnskudd / pengemarkedet	0 %	50%	100 %	ST1X
Obligasjonsfond	0 %	50%	90 %	ST4X
Σ = sum	0 %	100%	100 %	

En ren renteeksposering gir betydelig lavere avkastning enn tidligere, og det er for 2016 budsjettert med et utbytte på kr 350.000 mot tidligere 1 mill. kr.

Årlig utbytte fra Trøgstad Elverk AS for kommunens 51 % eierandel er i budsjettforslaget for 2016 budsjettert med kr 650.000, noe som er kr 125.000 høyere enn budsjett 2015.

9.3.3 RENTEINNTEKTER

Kommunen har sine innskudd i Trøgstad Sparebank. Kommunen har etter inngåelse av ny bankavtale i 2014 bedre rentebetingelser enn tidligere. Rentenivået har imidlertid blitt lavere, og det er for 2016 budsjettert med en renteinntekt på 2 mill. kr, noe som er kr 500.000 lavere enn for 2015.

⁴ Referanseindeks viser hvilken indeks porteføljen skal sammenlignes med.

9.3.4 ØKONOMISKE RESULTATMÅL FOR PERIODEN 2016-2019

Kommunelovens økonomibestemmelser bygger på det hovedprinsipp at løpende inntekter skal finansiere løpende utgifter, sparing (avsetninger) og investeringer (kapitalutgifter). Kapitalinntekter skal kun finansiere kapitalutgifter (investeringer). Bakgrunnen for en slik grensdragning er at en kommune for sin alminnelige drift ikke skal etablere et aktivitetsnivå som den ikke kan finansiere av de løpende inntektene.

Det har de seneste årene fremkommet med stor tydelighet at Trøgstad kommune står ovenfor store utfordringer knyttet til å kunne presentere et budsjett i balanse uten at dette resulterer i kostnadskutt som berører våre brukere. Til tross for at sentrale myndigheter har hatt forbedret kommuneøkonomi som et satsingsområde, er heller ikke regjeringens forslag til statsbudsjett for 2016 tilstrekkelig til å finansiere den volumveksten Trøgstad kommune har på enkelte tjenesteområder.

Budsjettet som legges fram bærer preg av et svært stramt økonomisk opplegg som fremlegges til behandling for økonomiplanperioden. Dette sett i lys av nye driftstiltak og økte utgifter til renter og avdrag som følge av en betydelig andel nye investeringer i planperioden. Selv om eiendomsskatten gir kommunen nye inntekter som bidrar sterkt til å finansiere tiltak på investeringssiden og noe økt vedlikehold, mangler det fortsatt finansiering av betydelige beløp som må løses gjennom driftsreduksjoner eller økte inntekter. Enkelte av utbyggingsprosjektene vil gi til dels betydelige tilskudd gjennom spillemidler og støtte fra Husbanken. Disse tilskuddene utløses først når prosjektene er ferdigstilt og byggene tatt i bruk. Tilskuddene bør fortløpende benyttes til nedbetaling av lån for å dempe utgiftene til renter og avdrag. Situasjonen vil bedres noe ved at mange av investeringene vil gi innsparinger i løpende drift gjennom effektivisering og reduserte utgifter til bl.a. energi og vedlikehold.

Eiendomsskattefondet vil ved utgangen av 2016 ha en beholdning på ca. 16,5 mill. kroner. Fondet kan benyttes som ekstra bidrag til betjening av renter og avdrag i den perioden hvor renter og avdrag er på sitt høyeste, og bør for øvrig stå urørt for å være en buffer i forhold til renter og avdrag. Alternativt benyttes til nedbetaling av gjeld.

	Tall i 1.000 kr			
	2016	2017	2018	2019
Brutto driftsresultat	-6.531	-10.479	-10.737	-11.802
Netto driftsresultat	796	1.910	1.292	501
Overskudd (-) / underskudd	0	-6	-9	-4
Nødvendige driftsreduksjoner el. økning i frie disponible inntekter	0	-2.810	-1.120	-1.270

Netto driftsresultat angir forholdet mellom driftsinntekter og driftsutgifter medregnet netto renteutgifter og låneavdrag, og er den primære indikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultat viser hvor mye som kan avsettes til framtidig bruk og til egenfinansiering av investeringer, og er et uttrykk for kommunens økonomiske handlefrihet. For at kommunen skal være i stand til å sette av midler til egenfinansiering av investeringer og oppnå sunn økonomistyring på sikt, har det tidligere vært en regel om at netto driftsresultat over tid skal ligge på om lag 3 %. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) kom i november 2014 med en ny vurdering av denne anbefalingen sett i lys av at momskompensasjon knyttet til investeringer fra 2014 skal føres i investeringsregnskapet. Utvalget konkluderte med at det anbefalte nivået for netto driftsresultat nedjusteres til 2 % av inntektene, fordelt med 1,75 % for kommunene og 4 % for fylkeskommunene. Trøgstad kommune vil ha et noe dårligere driftsresultat fordi en del av driftstiltakene er basert på avkastning fra Trøgstad elverk, midler fra utviklingsfondet og at enkelte tiltak er finansiert gjennom bruk av fond. 1,75 % av driftsinntektene tilsvarer 6,7 mill. kr sett i forhold til budsjetterte driftsinntekter for 2016.

Netto driftsresultat er for 2016 minus 0,21 % eller kr 796.000. Dette er et betydelig svakere resultat enn for 2015, og skyldes i hovedsak økte utgifter til renter og avdrag. Uten eiendomsskatt ville netto driftsresultat vært på minus 3,45 %. Kommunen vil for resten av planperioden ha et negativt netto driftsresultat. Dvs. at kommunen i disse årene bruker av sin kapital til å dekke løpende utgifter. En slik utvikling må ses i sammenheng med at kommunen har betydelige midler på fond.

Retningsgivende mål

De retningsgivende målsettingene fra tidligere økonomi- og handlingsplaner ble vedtatt endret ved behandling av økonomi- og handlingsplanen for årene 1999-2002. Dette ble gjort ved at det ikke lenger er tallfestet noe beløp mht. ønsket størrelse på reservefondet.

Målsetting	Måloppnåelse
1. Reservefondet skal styrkes for å kunne brukes til nødvendige investeringer.	Pr. 25.10.2015 har fondet en saldo på nærmere 6,3 mill. kroner. Fondet innehar ingen stor reserve, selv om det er en liten positiv utvikling i forhold til 31.12.2014.

9.3.5 AVSETNING / BRUK AV FOND

Utviklingsfondet	Utviklingsfondet er et investeringsfond, og har pr. 25.10.2015 en saldo på 1,4 mill. kr. Kommunen har lånt av fondet til å løse inn festetomter i Festningsåsen. Inntektene fra salg av tomtene skal i sin helhet tilbakebetales til fondet.
Utbytte Trøgstad Elverk	Det ble etter utbetaling av ekstraordinært utbytte fra Trøgstad Elverk i 2009 opprettet et nytt disposisjonsfond. Fondet er vedtatt benyttet ved framtidige utbyggingsprosjekter, og har pr. 25.10.2015 en saldo på 8 mill. kr.
Flyktningfondet	Ved mottak av flyktninger mottas årlige integreringstilskudd. Tidligere ble tilskuddene avsatt til et flyktningfond, som igjen ble benyttet til å dekke utgifter på flyktningkapitlet. Fra 2015 er det lagt opp til at integreringstilskuddet inntektsføres direkte i driftsregnskapet. Flyktningfondet har pr. 25.10.15 en saldo på ca. 7,3 mill. kr. Det er for 2015 og 2016 planlagt brukt til sammen ca. 2,5 mill. kroner til dekning av kommunens netto utgift ved drift av bofellesskapet for enslige mindreårige flyktninger i Åssiden 2. Fondets saldo vil etter dette være ca. 4,8 mill. kr.
Eiendomsskattefondet	En stor andel av inntektene fra eiendomsskatt er foreløpig avsatt til fond. Fondet har pr. 25.10.15 en saldo på 12,1 mill. kr etter at det er vedtatt brukt 1 mill. kr til oppussing av bad i aldersboligen ved Trøgstadheimen bo- og servicesenter. Det er i budsjett 2015 planlagt avsatt ytterligere 6,8 mill. kr til fondet, etter at det som vedtatt er avsatt 1,4 mill. kr. til ekstraordinært vedlikehold. Det er foreslått at et boligkjøp på Skjønhaug skal belastes fondet med ca. 2,4 mill. kr mot slutten av 2015.

9.3.6 FYLKESMANNENS LOVLIGHETSKONTROLL

Fylkesmannen opererer med enkelte tommelfingerregler i forhold til finansieringsformer, driftsresultater o.a. Vi anser at den økonomiske situasjonen i Trøgstad kommune totalt sett balanserer på grensen av det akseptable. Dette forsterkes av den store økningen i lånegjeld de neste årene. Den økonomiske utviklingen må følges nøye framover, og det må arbeides kontinuerlig med for å iverksette tiltak som kan bedre resultatet.

Skattedekningsgraden	viser hvor stor del av driftsutgiftene som dekkes av skatteinntektene. Desto lavere denne prosentsetningen er desto mer avhengig er kommunen av andre inntekter. En skattedekningsgrad på 31,3 % er resultatet av forslaget til årsbudsjett / økonomiplan. Dette er marginalt høyere enn i budsjettokumentet for 2015. Medregnet eiendomsskatten blir skattedekningsgraden 34,5 %.
Skatte- og rammetilskuddsgrad	viser hvor stor del av driftsutgiftene som dekkes av skatteinntektene og rammetilskuddet. Dekningsgraden ligger på 74,8 % for 2015 og 74,6 % for resten av økonomiplanperioden.
Netto resultatgrad	er et måletall på at netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene over tid bør være minst 1,75 %. Dette tallet viser hvor stor del av driftsinntektene som kan benyttes til finansiering av investeringer og avsetninger. Denne prosentsetningen skal være positiv, hvis ikke benytter kommunen sin arbeidskapital til å dekke løpende driftsutgifter. I forslaget til årsbudsjett for 2016 er netto resultatgrad minus 0,21 %, minus 0,50 % i 2017, minus 0,33 % i 2018 og minus 0,13 % i 2019.
Kapitalutgiftsgrad	viser hvor stor del renter og avdragsutgifter utgjør av de samlede driftsinntektene. Kommunens netto rente- og avdragsutgifter bør ikke legges beslag på mer enn ca. 7 % av kommunens samlede driftsinntekter (ekskl. renter). For Trøgstad ligger kapitalutgiftsgraden på 5,6 % for 2016, 6,8 % i 2017, 6,7 % i 2018 og 2019. Med økning i rentenivået vil kapitalutgiftsgraden forverres, mens en nedgang i rentenivå vil bedre kapitalutgiftsgraden.

9.4 BESPARELSER, OMPRIORITERINGER OG EFFEKTIVISERINGSTILTAK 2016-19

Innsparing og effektivisering må ha kontinuerlig fokus som følge av stramme økonomiske rammer fra statlig hold og betydelig økning av utgifter på enkelte tjenesteområder og knyttet til nye investeringer. Budsjettforslaget for Trøgstad kommune for 2016 og perioden 2017-19 inneholder enkelte forslag til innsparinger og omdisponeringer. Dette er delvis en følge av at alle kommunens virksomheter for 2016 har fått en reduksjon i brutto driftsrammer med 0,5 % for å skaffe rom for nye oppgaver og økte tjenestebehov. Budsjettmidlene til interkommunale selskaper og samarbeid holdes utenom, da kommunen ikke uten videre kan påvirke utgiftene til disse. Unntatt er også tjenester som drives med statlige tilskudd, da disse midlene er øremerket til formålet. Dette gjelder bl.a. fengselsbibliotek, fengselshelsetjeneste og hovedandelen av bofellesskapet for enslige mindreårige flyktninger.

De pålagte innsparingene er nærmere beskrevet i kommentarene til hver virksomhets beskrivelse av utviklingen i økonomiske rammer (kap. 10).

9.5 SPESIELLE UTFORDRINGER

Bosetting av flyktninger

De store flyktningstrømmene til Norge vil innebære en kraftig økning i antall flyktninger som skal bosettes de nærmeste årene. Med bakgrunn i de økte asylankomstene har Fylkesmannen i Østfold og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) informert kommunen om at Regjeringen om kort tid vil legge frem en tilleggsproposisjon til statsbudsjettet for 2016.

Det slås fast at kommunene må være forberedt på å bosette langt flere enn de 14.000 IMDi tidligere har anmodet om for 2016, og særlig viktig er det at kommunene må påregne mottak av langt flere enslige mindreårige. Bosettingsbehovet vil bl.a. avhenge av hvor mange flere asylsøkere som kommer, andelen som får oppholdstillatelse, og UDI's kapasitet til å behandle asylsøknadene. UDI's foreløpige anslag er på 20.000-25.000 asylsøkere i 2015 og mer enn 30.000 i 2016. Det er forventet at en høy andel av asylsøkerne vil få oppholdstillatelse i Norge. Nasjonalt utvalg for bosetting vil så snart som mulig fastsette det nye bosettingsbehovet for 2016 og 2017. Kommunene vil motta et brev fra Fylkesmannen og IMDi som beskriver det økte behovet sammen med en tilleggsanmodning om bosetting for årene 2016 og 2017.

Det er betydelige utgifter forbundet med mottak av flyktninger, både statlig og kommunalt. De 5 første årene etter bosetting mottar kommunen et statlig integreringstilskudd. Tilskuddet er maksimalt kr 234.000 første år (enslige voksne) og trappes gradvis ned til kr 70.000 det 5. året. Disse midlene benytter kommunen til utbetaling av introduksjonsstønad og dekning av utgifter til bolig, livsopphold, opplæring mm. Med det høye antall flyktninger som har ankommet landet den siste tiden er det særdeles viktig at kommunen kommer raskt i gang med språkopplæring og kvalifiserende, arbeidsrettede tiltak, slik at flyktningene kan bli mest mulig selvhjulpne. Dersom kommunen ikke lykkes i sitt integreringsarbeid kan flyktningene bli avhengige av kommunale bidrag til livsopphold, noe som i så fall vil bli en betydelig belastning på framtidige kommunale sosialhjelpsbudsjetter.

En annen utfordring er å skaffe egnede boliger til flyktningene, enten i kommunal regi eller ved leie fra private. For enslige kan bofellesskap være en løsning den første tiden etter ankomst. Av hensyn til kollektivtilbudet er det nødvendig at flyktningboligene er sentralt beliggende. Kommunen har et ønske om å bli tildelt flere barnefamilier, siden dette er økonomisk mest gunstig. Samtidig må man være klar over at mange barn i barnehagealder kan utfordre kommunens barnehagekapasitet.

I 2010 bosatte Trøgstad kommune 5 enslige mindreårige flyktninger i bofellesskap i Åssiden 2. Dette ble vedtatt ut fra en forutsetning om at staten skulle fullfinansiere tilbudet. Fra 2014 endret staten reglene og påla kommuner som hadde tatt denne oppgaven en egenandel på 20 % av utgiftene etter at egenandelen på kr 17.100 pr. barn pr. måned er trukket fra. Dette påførte Trøgstad kommune en betydelig merutgift, og etter effektivisering av driften i bofellesskapet er kommunens egenandel ca. kr 250.000 pr. barn pr. år. Denne egenandelen er i budsjettforslaget for 2016 foreslått finansiert gjennom bruk av flyktningfondet for ikke å belaste annen kommunal drift. Med budsjettert bruk vil flyktningfondet ved utgangen av 2016 ha en beholdning på ca. 4,8 mill. kr, og det vil med dagens antall beboere være mulig å videreføre samme praksis ut planperioden.

For 2016 er integreringstilskuddet kommunen vil motta for flyktningene inntektsført uten nye avsetninger til flyktningefondet. Det er ved budsjettering av integreringstilskuddet lagt til grunn mottak av 4 nye ordinære flyktninger, og 2 enslige mindreårige i 2016.

Skatteoppkreverfunksjonen

Finansdepartementet sendte i juni 2014 ut informasjon om at Regjeringen tok sikte på å overføre skatteoppkreverfunksjonen fra kommunene til Skatteetaten fra 01.01.16. Etter en høringsrunde ble saken behandlet i Stortinget i juni 2015. Stortinget avviste da overføring av oppgaven fra 01.01.16. Et flertall i finanskomiteén viste til at det var flere uavklarte spørsmål knyttet til bl.a. virksomhetsoverdragelse og ansattes rettigheter og konsekvenser for kommunene. Flertallet mente det ville være naturlig at en slik omfattende endring ble satt i en større sammenheng med bl.a. øvrige pågående reformer og strukturering av Skatteetaten, samt oppgavefordeling mellom stat og kommuner.

Regjeringen kommer i statsbudsjettet tilbake med forslag om å overføre skatteinnkrevingen til staten, men nå med virkning fra 01.06.16. Finansdepartementet legger denne gang opp til at oppgaveoverføringen blir

håndtert etter arbeidsmiljølovens regler om virksomhetsoverdragelse. Regjeringens forslag inneholder imidlertid ingen ny vurdering av konsekvensene for kommunene, og regjeringen velger å fremme forslaget på nytt uavhengig av det pågående arbeidet med vurdering av oppgavefordelingen mellom stat og kommune.

Det er usikkert om forslaget om overføring av skatteoppkreverfunksjonen til Skatteetaten vil få flertall i Stortinget. Rådmannen har derfor valgt å legge inn videre drift av felles skatteoppkreverkontor for Eidsberg og Trøgstad med helårseffekt i budsjettforslaget for 2016 samtidig som den budsjetterte inntekten fra rammetilskudd er økt tilsvarende 7 måneders drift av felles skatteoppkreverkontor i 2016.

Samhandlingsreformen

Etter innføring av samhandlingsreformen i 2012 har sykehusene endret sin utskrivningspraksis. Dette oppleves fortsatt krevende for kommunens pleie- og omsorgstjeneste. For å møte endringene ble virksomhet pleie og omsorg fra 2014 tilført ressurser til etablering av 3 nye sykehjemsplasser ved korttidsavdelingen på Trøgstadheimen bo- og servicesenter. I tillegg benyttes plassene for utskrivningsklare pasienter ved Indre Østfold Lokalmedisinske Kompetansesenter (Helsehuset) i stor grad.

Øremerkede midler til øyeblikkelig hjelp døgnopphold er fra 2016 innlemmet i rammetilskuddet til kommunene. Tilbud om døgnopphold for øyeblikkelig hjelp for pasienter med somatiske sykdommer blir fra samme tid en lovfestet plikt for kommunene. Det er varslet at kommunene fra 2017 vil få en tilsvarende plikt innenfor områdene psykisk helse og rus.

Stort press på tjenesteområder

Kommunen har gjennom mange år opplevd stort press på enkelte tjenesteområder, spesielt gjelder dette pleie og omsorgssektoren og barnevernet. Selv om det er tilført betydelige beløp gjennom flere år, har også disse virksomhetene måttet ta sin del av reduksjoner i år hvor kommunenes rammer ikke har vært tilstrekkelige til å dekke løpende driftsutgifter. Det er viktig å være klar over at de virksomhetsvise budsjettene ikke inneholder reserver i forhold til evt. nye behov som oppstår i løpet av året, så som nye brukere med store hjelpebehov eller nye omsorgsovertakelser i barnevernet. Slike utgifter må dermed søkes løst ved besparelser innenfor den øvrige løpende drift i virksomhetene. Dette er krevende, og fordrer fortløpende konsekvensvurdering og rapportering.

Pleie og omsorg har de siste årene vært i behov av å kjøpe sykehjemsplasser i nabokommuner, til tross for at antall eldre over 80 år har avtatt noe de siste årene. Det framlagte budsjettet inneholder ingen nye tiltak for å møte behovet for institusjonsplasser utover at det er budsjettert med fortsatt kjøp av 2 sykehjemsplasser finansiert av fond. Kjøp av sykehjemsplasser er økonomisk sett en gunstig løsning, da man raskt kan tilpasse bruken dersom behovene endrer seg. Om nødvendig vil fondet til kjøp av sykehjemsplasser eller etablering av egne kunne finansiere leie av ytterligere 2 – 2,5 plasser i 2016, forutsatt at leieprisene videreføres på dagens nivå. Fondet vil med en slik disposisjon være oppbrukt i løpet av 2016.

En oppfølging av kommunestyrets vedtak om leie av en sykehjemsavdeling ved Edwin Ruuds sykehjem i Eidsberg vil binde kommunen til en årlig utgift på ca. 5 mill. kr i avtaleperioden. En slik avtale vil binde kommunen over tid, og vil ikke være like fleksibel som leie av sykehjemsplasser dersom behovene endrer seg. Skal avtalen om leie av en sykehjemsavdeling iverksettes, må kommunen redusere tilsvarende i øvrig drift. Eksempelvis vil en reduksjon på 5 mill. kr innenfor oppvekstområdet være så drastisk at det må vurderes tungt opp mot alternative løsninger for personer med behov for heldøgns helse og omsorgstjenester. Statistisk skal behovene gå noe ned fram mot 2019. Det er dialog med Eidsberg kommune om leie av en sykehjemsavdeling for også å ha denne muligheten hvis situasjonen skulle tilsi at dette vil være den mest hensiktsmessige måten å dekke behovene på i løpet av 2016.

Det har i budsjettet for 2016 ikke vært mulig å finne rom for tilstrekkelig økning innenfor pleie og omsorgsområdet uten at det medfører dramatiske budsjettkutt for kommunens øvrige drift. Kommunen må derfor bruke 2016 til en bred gjennomgang av driften innenfor pleie og omsorgsområdene for om mulig å finne frem til en mer kostnadseffektiv drift. Et endret forhold mellom institusjonstilbud og tjenester i hjemmene, forebygging og tidligere innsats, samt utvidet bruk av elektroniske verktøy må være en del av denne vurderingen.

Kommunestyret har gjort vedtak om at kommunen skal søke om deltakelse i forsøksordningen med statlig finansiering av omsorgstjenestene. Det skal prøves ut to ulike modeller, og det vanskelig å si noe om hvilke effekter en eventuell deltakelse vil ha for pleie- og omsorgsområdet, dersom deltakelse skulle bli en realitet.

Bruk av fond for å finansiere løpende drift

Kommunens økonomiske handlefrihet er begrenset, og kommunen har de siste årene valgt å finansiere enkelte tjenestetilbud gjennom bruk av fond. Dette som alternativ til reduksjoner i annen drift. Fondsbruk til finansiering av kommunens egenandel ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger er beskrevet ovenfor. Det samme gjelder fond til kjøp av sykehjemsplasser i andre kommuner eller etablering av egne. I tillegg benyttes bundet driftsfond fra skjønnsmidler til barnehage til å finansiere ekstra ressurser til barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagene. Det er budsjettert med bruk av kr 850.000 i 2016, og fondet vil etter dette ha en reserve på ca. 2,4 mill. kr. Med samme bruk vil fondet være tomt i løpet av 2019.

Utfordringen vil være å finne rom for disse tiltakene innenfor ordinære driftsmidler når fondene er oppbrukt. Dette krever kontinuerlig fokus på mer effektive måter å drifte på, og stram økonomistyring også framover.

Vedlikehold av bygninger og veier

Det er vel kjent at godt vedlikehold er økonomisk lønnsomt i et lengre perspektiv. Trøgstad har som mange andre kommuner prioritert for lite midler til vedlikehold, slik at det over tid har oppstått et vedlikeholdsetterslep. En økning av kommunens innsats knyttet til vedlikehold vil bidra til bedre forhold for brukerne, samtidig som det på sikt kan frigjøres midler som kan brukes til økt tjenesteyting i kommunen. Det er ikke lagt opp til videre opptrapping av midler til vedlikehold i rådmannens forslag til budsjett for 2016, men midlene til vedlikehold er videreført på samme nivå ved at en andel på 1,4 mill. kr av eiendomsskatten og 1,6 mill. kr i ekstraordinære vedlikeholdsmidler settes av til vedlikeholdsfond.

Nye byggeprosjekter

Kommunestyret har i de siste års handlingsplaner gått inn for flere store utbyggingsprosjekter. Etter vedtak om innføring av eiendomsskatt ligger det til rette gjennomføring av mange av de planlagte byggeprosjektene. Samtidig er det gjort vedtak om store investeringer innenfor vann- og avløpsområdet. Selv om deler av investeringene vil være selvfinansierende gjennom gebyrinntekter og bruk av fond innenfor VAR-området, vil summen av disse investeringene innebære at kommunen i løpet av planperioden vil opparbeide et lånevolum som gjør kommunen ekstremt sårbart ved en renteoppgang. Dette innebærer at kommunen er nødt til å rentesikre en større andel av sine låneopptak. Dette gjelder spesielt for de byggeprosjektene som ikke er sikret på andre måter. Det vil også være klokt å nedbetale så mye gjeld som mulig mens renta er lav.

Framtidens behov for tjenester har betydelige konsekvenser for driftsbudsjettet. For å møte disse tjenestebehovene på en så effektiv og arbeidsbesparende måte som mulig, er det svært viktig at investeringsprosjektene planlegges helhetlig for å oppnå mest mulig rasjonell drift samtidig som tjenestene er tilstrekkelig gode for brukerne som mottar dem. Dette vil bidra til å sikre best mulige driftsrammer innenfor alle kommunale tjenesteområder i årene som kommer.

Barnehageområdet

For å sikre en bedre sosial profil på foreldrebetaling i barnehage har regjeringen i 2015 innført nasjonale minstekrav til redusert betaling for familier med lav inntekt gjennom etablering av to moderasjonsordninger. Den første skal sikre at årlig foreldrebetaling for en heltidsplass i barnehage maksimalt utgjør 6 % av samlet person- og kapitalinntekt i husholdningen, med maksprisen som øvre grense. Den andre moderasjonsordningen gir alle 4- og 5-åringer fra familier med lav inntekt rett til 20 timers gratis kjernetid pr. uke. Fra 01.08.15 til 31.07.16 er inntektsgrensen i sistnevnt ordning satt til kr 405.000, økende til kr 417.000 fra 01.08.16. Det er foreløpig vanskelig å anslå hvor mye denne ordningen vil koste i form av tapte inntekter. Det er i budsjettforslaget for 2016 satt av en reserve på kr 300.000. Det er usikkert om dette er tilstrekkelig, da kommunen også skal dekke tapte inntekter fra foreldrebetaling for Trøgstadbarn i private barnehager, både i og utenfor egen kommune.

En del av veksten i kommunesektorens frie inntekter er begrunnet med behov for større fleksibilitet i barnehageopptaket. Satsingen er ment å legge til rette for redusert ventetid for en barnehageplass, særlig for familier med barn født etter 1. september. Disse barna har etter dagens lovverk ingen rett på plass. Dette er en ønsket utvikling sett i forhold til innbyggernes behov, men vil føre til ytterligere press på kommunens barnehagekapasitet. For å møte økt etterspørsel er det planlagt bygging av en ny barnehage i Båstad, og det ble i budsjettforslaget for 2015 avsatt kr 700.000 til oppstart av naturbarnehage på Trøgstad Fort fra august 2015. Naturbarnehagen er for 2016 lagt inn med helårsdrift, og barnehagens budsjett er styrket med kr 600.000.

Det er behov for ressurser til barn med nedsatt funksjonsevne både i kommunale og private barnehager. Ressursbruken varierer noe fra år til år, men den generelle opplevelsen er at flere barn enn tidligere er i behov av ekstra innsats. Tilbudet finansieres delvis gjennom fondsbruk fra skjønnsmidler barnehage.

Forskrift om likeverdig behandling av private og kommunale barnehager gir kommunen en plikt til å betale for egne innbyggere som har barnehageplass i private barnehager i andre kommuner. Dette betales etter nasjonale satser, noe som gjør at plassene blir dyrere enn de barnehageplassene kommunen produserer selv. I tillegg er ordningen svært uforutsigbar, da man ikke i forkant er kjent med hvilke barn det vil bli sendt refusjonskrav for. Trøgstad kommune har likevel valgt å redusere budsjettmidlene til dette formålet med kr 240.000, da det er noe nedgang i disse utgiftene i 2015.

Regelverket for likeverdig behandling av private og kommunale barnehager har vært krevende både for de private barnehagene og kommunen. Uforutsigbarheten har vært stor for begge parter. Det ble fra 2015 bestemt at de private barnehagene skal få sine tilskudd ut fra kommunens 2 år gamle regnskap korrigert for lønns- og prisvekst. Det er har vært på høring et forslag om at de private barnehagene skal få sitt tilskudd ut fra nasjonale satser. Dette ble ikke vedtatt begrunnet med at dette vil kunne gi store forskjeller mellom private og kommunale barnehager i en og samme kommune. Hvis kommunen må kutte kostnader, vil disse kuttene måtte gjøres i de kommunale barnehagene, mens de private barnehagene vil bli skjermet. Dvs. at to barnehager i samme kommune kunne fått helt ulike økonomiske rammevilkår.

Etter en gjennomgang av finansieringsordningen for de private barnehagene er det gjort enkelte endringer. Bl.a. skal det fra 2016 gjøres et flatt pensjonspåslag på 13 % av brutto lønnsutgifter i kommunens egne ordinære barnehager. Dette vil normalt samsvare bedre med de faktiske pensjonsutgiftene i de private barnehagene. Samtidig er det som en sikkerhetsventil etablert en søknadsordning for private barnehager med særlig høye pensjonsutgifter, og hvor gjennomsnittlige pensjonsutgifter i tilsvarende kommunale barnehager er et øvre tak. Påslaget for administrasjonsutgifter øker fra 4,0 % til 4,3 %. Kommunen har tidligere kunnet velge å gi kapitaltilskudd etter egne beregninger, mens det nå skal gis kapitaltilskudd til private ordinære barnehager etter satser fastsatt av departementet. De nasjonale satsene pr. heltidsplass vil bli differensiert ut fra barnehagens byggeår. Det er bestemt at kommunen skal fatte vedtak om satser for påfølgende tilskuddsår senest 31.10, men med et unntak for tilskuddsåret 2016. De nasjonale satsene er under utarbeidelse, men er pr. 01.11 ikke kunngjort.

Driftstilskudd – forslag til satser 2016	Satser
Barn 0-2 år	170.546
Barn 3-6 år	80.197
Kapitaltilskudd pr. barn (nasjonal sats)	Ikke kunngjort

Det er barnetallet i årsmelding pr. 15.12 og pr. 01.08 det enkelte år som skal legges til grunn for utmåling av tilskuddet. I tillegg må det avsettes midler til dekning av søskenmoderasjon og ressurser til barn med nedsatt funksjonsevne i de private barnehagene. Dette er i budsjettforslaget for 2016 videreført på samme nivå som i 2015.

9.6 ØKONOMIPLAN FOR PERIODEN 2016-19 - DRIFTSBUDSJETTET

Kommunestyrets vedtak til prioritering av DRIFTstiltak 2016-2019

Pri.	DRIFTSTILTAK – KOMMUNESTYRETS VEDTAK	2016	2017	2018	2019	FINANS.KILDE
1.	Helsehuset inkl. utgifter til døgnopphold øyeblikkelig hjelp og økt bruk	1.080	1.080	1.080	1.080	Drift
2.	Felles brannvesen i Indre Østfold (netto økning)	869	869	869	869	Drift
3.	Økte utgifter til kontrollutvalgssekretariat og revisjon	200	200	200	200	Drift
4.	Krisesenteret – økte utgifter	116	116	116	116	Drift
5.	Økt kapasitet i innkjøpssamarbeidet og økt andel etter at Askim har meldt seg ut	120	120	120	120	Drift
6.	Økte utgifter til interkommunalt arkivselskap etter bygging av depot	70	70	70	70	Drift
7.	Naturbarnehage på Trøgstad Fort - helårseffekt	600	600	600	600	Drift
8.	Styrking av pleie og omsorg knyttet til endret lovverk brukerstyrt personlig assistent (BPA)	380	380	380	380	Drift
9.	Styrking av rus/psykiatri i hht. sentrale føringer	290	290	290	290	Drift
10.	Styrking av helsestasjon/skolehelsetjeneste i hht. sentrale føringer	200	200	200	200	Drift
11.	Etter- og videreutdanning av lærere – kommunal andel "Kompetanse for kvalitet"	350	350	350	350	Drift
12.	Økt satsing på naturfag 5.-7. trinn fra 01.08.16	80	80	80	80	Drift
13.	Midler til dekning av ACT-team, jfr. vedtak i K-sak 72/15	166	166	166	166	Drift
14.	Avsetning til dekning av redusert foreldrebetaling i kommunale og private barnehager	300	300	300	300	Drift
15.	Midler til dekning av frikjøp for hovedtillitsvalgte og hovedverneombud	300	300	300	300	Drift
16.	"Det er mitt valg"	100				Drift
17.	50 % stilling i fengselshelsetjenesten	300	300	300	300	Statstilskudd
18.	100 % ruskonsulent etter avsluttet prosjektperiode		600	600	600	Drift
19.	Økte hjemmetjenester			500	1.000	Drift
20.	Behov for heldøgns omsorgstilbud innenfor pleie og omsorg	6.000	6.000	6.000	6.000	Driftstiltak uten finansiering
21.	Generelt vedlikeholdstilskudd Kirkelig Fellesråd	50	50	50	50	

Konsekvensjusteringer i planperioden 2016-19

Med konsekvensjusteringer menes vedtatt aktivitet, statlige pålegg eller konsekvenser av andre forhold som ikke er med i vedtatt budsjett for år 2016. Dette kan være driftsmessige konsekvenser av investeringsprosjekter som er igangsatt eller vedtatt på inneværende års budsjett, eller lovpålagte endringer og pålegg, samt konsekvenser av andre forhold.

For planperioden har en korrigert for følgende forhold;

Konsekvens	Økonomisk konsekvens				Kommentar
	2016	2017	2018	2019	
1. Valgavvikling – ikke valg i 2016		210	-210	210	Administrative kostnader til valgavviklingen.
2. 1 time naturfag på 5.-7. trinn fra 01.08.16		110	110	110	Helårseffekt fra 2017.
3. Benytte Husbanktilskudd og spillemidler til nedbetaling av lån			-1.250	-2.500	Effekt av ca. 45,1 mill. kr lavere gjeld vil redusere utgiftene til renter og avdrag fra 2018 og framover.
4. Reduserte utgifter til renhold og oppvarming i nye skolelokaler			-400	-1.000	Forventet effekt etter investering i nye skolebygg.
5. Investeringskompensasjon L 97		147	347	347	Kompensasjonen reduseres i 2017 og opphører fra 2018.
6. Kompensasjonstilskudd pleie og omsorg, rentekomp. skoleanlegg		75	150	225	Redusert tilskudd som følge av årlig nedbetaling av lånegjelden knyttet til disse formålene.
Sum totalt effektiviseringsbehov	0	542	-1.253	-2.608	

Tall i 1.000 kr

9.7 ØKONOMIPLAN FOR PERIODEN 2016-19 - INVESTERINGSBUDSJETTET

Kommunestyrets vedtak til prioritering av INVESTERINGstiltak 2016-2019

Pri.	INVESTERINGSTILTAK – KOMMUNESTYRETS VEDTAK	2016	2017	2018	2019	FINANS.KILDE
1.	Overføringsledning til Eidsberg (merverdiavgift er trukket fra)	39.000				Lån/avgift
2.	Omlegging av avløpsstrøm på Skjønhaug mot Eidsberg (merverdiavgift er trukket fra)	8.000				Lån/avgift
3.	Rehabilitering av ledninger og kummer, avløp (merverdiavgift er trukket fra)	500	500	500	500	Lån/avgift
4.	Rehabilitering av kummer og kraner, vannverk (merverdiavgift er trukket fra)	500	500	500	500	Lån/avgift
5.	Pilotprosjekt trykkavløp (merverdiavgift er trukket fra)	20.000				Lån/anleggsbidrag/avgift
6.	Utskifting vann, avløp, overvann Åsland og Festningsveien (merverdiavgift er trukket fra)	800	400			Lån/avgift
7.	Vannledning for overføring fra Eidsberg til Trøgstad (merverdiavgift er trukket fra)	5.000				Lån/avgift
8.	Reservevann – fellesprosjekt Askim/Eidsberg/Trøgstad (merverdiavgift er trukket fra)	5.000				Lån/avgift
9.	Ny brønn og utvidelse Sandstangen (merverdiavgift er trukket fra)	8.500				Lån/avgift
10.	Vann og avløp til Gravsåsen 3 (merverdiavgift er trukket fra)			2.000	2.000	Lån/avgift
11.	Boliger for personer med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester	12.000				Lån/tilskudd
12.	Personalbase, dagsenter, hjemmebaserte tjenester	40.000				Lån/tilskudd/fond
13.	Barneskole, ungdomsskole, idrettshall og kulturarena	74.000	42.500			Lån/tilskudd
14.	Ny Båstad barnehage	12.500	12.100			Lån
15.	Skjøndal, utvendig rehabilitering kontordel og nye garderober i kjeller	800				Lån
16.	Kommunale flyktningboliger	1.000				Salg av boliger
17.	Parkveien 7, ombygging til bofellesskap		1.000	2.000		Lån/salg av bolig
18.	Reguleringsplan for boliger i Gravsåsen (nedre del) ⁵	250				Tomtefond
19.	Nye næringsarealer, prosess	1.000				Tomtefond
20.	Sprinkling og branntekniske tiltak Trøgstadheimen	3.000	2.500			Lån/tilskudd
21.	Utvidelser Trøgstadheimen, prosjektering		1.000			Lån/tilskudd
22.	Gang og sykkelvei riksvei 22	1.000	7.200			Sideveismidler

Pkt. 11: Halvparten av boligene for personer med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester er planlagt gjennom privat utbygging. Kommunen kan få utgifter til kjøp av enkelte leiligheter. Dette kan gjennomføres ved låneopptak, hvor inntekt fra husleie vil dekke renter og avdrag.

Pkt. 12: Investering i personalbase, dagsenter og hjemmebaserte tjenester har en kostnadsramme på 40 mill. kr, hvorav 7 mill. kr er planlagt dekket av midler fra erstatning etter brannen i Hølandsveien 22 og salg av eiendom og tomtegrunn. Tilskudd fra Husbanken blir utbetalt når bygget er ferdigstilt og tatt i bruk. Beregnet tilskudd er 16,4 mill. kr, som i sin helhet vil bli benyttet til nedbetaling på lånet.

Pkt. 18 og 19: Gjennomføring av prosjektene forutsetter at det er tilstrekkelig med midler på tomtefondet til å finansiere tiltakene.

Pkt. 22: Gang og sykkelvei langs riksvei 22 skal finansieres av sideveismidler fra Statens Vegvesen. Det må påregnes noe lån fra kommunens ledige likviditet ved gjennomføring av prosjektet, men jevnlig å konto utbetalinger fra Statens Vegvesen vil redusere dette behovet.

I nedenstående tabell er det gjort en vurdering av skillet mellom vedlikehold og påkostning (drifts- og investeringsbudsjettet) for hvert enkelt prosjekt/budsjettområde som er prioritert i investeringsbudsjettet for 2016.

Tiltak nr.	KRS nr. 4 – Avgrensning mellom drifts- og investeringsbudsjettet
1, 2, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 19, 21, 22	Investering jmf. KRS kap. 3.1 – Anskaffelse av vesentlig verdi til varig eie
3, 4, 6, 15, 17, 20	Investering/påkostning jmf. KRS kap. 3.2.1 – Øke til en bedre standard enn opprinnelig – utvidet bruk/økt funksjon

⁵ Pri. 18 er endret i henhold til kommunestyrets vedtak i pkt. B nr. 19.

10. HANDLINGSPLAN FOR DEN ENKELTE VIRKSOMHET

Dette kapitlet inneholder handlingsplaner utarbeidet av den enkelte virksomhetsleder. Det er lagt til grunn en felles struktur, hvor alle skal inneholde en status-/og mulighetsanalyse, prioriterte utviklingsaktiviteter og utvikling i virksomhetens økonomiske rammer. Det er ikke lagt vekt på å samordne språkdrakt, fremstilling og innhold, da det synes riktig at den enkelte virksomhetsleder selv presenterer egne utfordringer og ambisjoner.

Alle kommunens virksomheter har for 2016 fått en reduksjon i brutto driftsrammer med 0,5 %. Dette er gjennomført for å kunne omfordele midler til nye oppgaver og økte tjenestebehov. Dette er nærmere beskrevet i hver enkelt virksomhets kommentarer til utvikling i økonomiske rammer. Det er videre gitt en beskrivelse av kompensasjonen for siste års lønnsoppgjør og eventuell tilførsel av midler for nye tiltak. Samtlige virksomheter er prisjustert med 2,1 % for øvrige driftsutgifter og driftsinntekter.

10.1 BO- OG DAGTILBUD FUNKSJONSHEMMEDE - VIRKSOMHETSLEDER BERIT A. ENGER

10.1.1 STATUS-/OG MULIGHETSANALYSE (SWOT) I 1-2 ÅRS PERSPEKTIV

Nåtid	Framtid
Styrker • Godt individuelt bo- og dagtilbud til dagens brukere • Faglig dyktige og fleksible ansatte • Faglig bedre og mer helhetlig tilbud med konsulent for funksjonshemmede organisert i virksomheten • Egen bil i virksomheten gir økt fleksibilitet i forhold til transport til dag- og fritidstilbud • Økt samarbeid med frivillige organisasjoner og andre virksomheter gir brukerne flere varierte aktiviteter	Muligheter (prioritert) • Gi tjenester til nye brukere • Utvikle nye arbeidsoppgaver og aktiviteter i dagtilbudet, jfr. prosjekt «Hverdagen ordner vi sammen» • Nye møterom og kontorplasser samlet for flere virksomheter, vil ivareta krav etter AML og gi muligheter for lettere utveksling av fagkompetanse • Nye boliger vil gi økt bostandard • Nye lokaler til dagaktiviteter vil gi økt standard og muligheter for et mer fleksibelt tilbud til brukerne
Åpenbare forbedringsbehov (prioritert) • Økt vekt på medarbeiderskap og samarbeid i virksomheten og mellom virksomhetene • Botilbud og praktisk bistand til nye brukere etter Helse- og omsorgstjenesteloven. Søknader foreligger. • Stort behov for nye omsorgsboliger med heldøgns omsorgstjeneste • Behov for møterom og kontorplasser ved avdelingene Parkveien og Kirkeng 1	Spesielle utfordringer (prioritert) • Flere søker om støttekontakt og avlastning • Usikkerhet rundt bygging av boliger • Usikkerhet rundt bygging av lokaler til dagaktiviteter • Usikkerhet rundt bygging av møterom og kontorplasser • Høyt sykefravær og tilrettelegging for ansatte med kroniske lidelser, gir økt arbeidspress på ansatte med stort arbeidsnærver • Reduserte vikarbudsjetter over flere år gir utfordringer i forhold til å gi nødvendige tjenester til brukerne jf. lovverket

10.1.2 PRIORITERTE UTVIKLINGSAKTIVITETER INNEN EGEN VIRKSOMHET FOR 2016

Virksomhet Bo- og dagtilbud for funksjonshemmede vil for 2016 ha spesielt fokus på:

- Fortsette arbeidet med myndiggjøring av medarbeiderne og kommunikasjon og samarbeid.
- Nye boliger – en kartlegging viser at det er stort behov for boliger til personer som trenger heldøgns omsorgstjenester (se «Institusjon, boliger og hjemmebaserte tjenester. Framtidige behov», rev. Kommunestyret 10.06.14, saksnr. 43/14). Bygging av nye nærstående omsorgsboliger vil gi mer rasjonell drift. Ved å samle kontorlokaler for flere virksomheter, legges det til rette for økt faglig samarbeid.
- Deltakelse i prosjektet «Hverdagen ordner vi sammen» fortsetter. Det gjelder utvikling av framtidig dagaktivitetstilbud i samarbeid med flere virksomheter. Det vil være behov for flere og bedre lokaler for å gi et variert aktivitetstilbud.
- Mulighet for å organisere støttekontakttjenesten i grupper vurderes i de tilfellene det kan være aktuelt.

10.1.3 UTVIKLINGEN I VIRKSOMHETENS ØKONOMISKE RAMMER

Driftsutgifter / - inntekter						
	Regnskap 2014	Rev. budsjett 2015	Økonomiplanperioden (faste 2016-priser)			
			2016	2017	2018	2019
Årsverk	44,01	47,02	45,82	45,82	45,82	45,82
Brutto driftsutgifter	34.418	34.880	35.210	35.210	35.210	35.210
Inntekter	7.787	6.674	7.168	7.168	7.168	7.168
Netto driftsutgifter	26.631	28.206	28.042	28.042	28.042	28.042

Kommentarer:

1. Virksomheten har fått et innsparingskrav på kr 168.000, og en kompensasjon for siste års lønnsoppgjør på kr 691.000.
2. Virksomheten har overført kr 134.000 til virksomhet pleie og omsorg til delfinansiering av felles IKT-ressurs.
3. Endring i tjenestebehov har gitt rom for å omdisponere 1,2 årsverk til å:
 - a. Styrke budsjettpostene for støttekontakt og avlastning med kr 206.000. (Kostnaden til full dekning av støttekontakt og avlastning ville vært kr 397.000 høyere. Men vi vet av erfaring at det til en hver tid er noe udekket.)
 - b. Styrke vikarposter (sykevikar, ekstrahjelp og godtgjøring for særskilt arbeidstid (turnustillegg).

Fra vedgruppa på Trøgstad Fort

10.2 BÅSTAD BARNEHAGE - VIRKSOMHETSLEDER ANNE H. SKOFSRUD

10.2.1 STATUS-/OG MULIGHETSANALYSE (SWOT) I 1-2 ÅRS PERSPEKTIV

Nåtid	Framtid
Styrker - Faglig engasjert personalgruppe med evne til fleksibilitet - Fokus på visjonen "Stort å være liten i Båstad barnehage!" - Barnehagelærere i alle stillinger med krav om dette - Svært engasjert foreldregruppe - Driver et godt pedagogisk barnehagetilbud til tross for standarden på nåværende lokaler	Muligheter (prioritert) - Fortsette felles fagutvikling gjennom diverse prosjekter; bl.a. ved å sette oss inn i mobbeforskeren Dorte Marie Søndergaards arbeid i barnehager - Øke fokus på god folkehelse; fysisk aktivitet og friluftsliv, kosthold
Åpenbare forbedringsbehov (prioritert) - Stort behov for ny Båstad barnehage - Meld.st.24; 1 voksen pr. 6 barn o/3 år/ pr. 3 barn u/3 år	Spesielle utfordringer (prioritert) - Plutselige endringer av ressursbehov vedr. barn som får sakkyndig vurdering fra PPT og oppfølging av disse - Opprettholde god kvalitet i barnehagen innen de tildelte økonomiske rammene. - Jobbnærvær

10.2.2 PRIORITERTE UTVIKLINGSAKTIVITETER INNEN EGEN VIRKSOMHET FOR 2016

Virksomhet Båstad barnehage vil for 2016 ha spesielt fokus på:

- En god prosess for brukere og ansatte fram mot ny Båstad barnehage.
- Faglig utvikling vedr. mobbeteorier skal "sette seg" i daglig drift.
- Visjonen "Stort å være liten i Båstad barnehage!".
- Fysisk aktivitet og friluftsliv, kosthold.
- Jobbnærvær.

10.2.3 UTVIKLINGEN I VIRKSOMHETENS ØKONOMISKE RAMMER

Driftsutgifter / - inntekter						
	Regnskap 2014	Rev. budsjett 2015	Økonomiplanperioden (faste 2016-priser)			
			2016	2017	2018	2019
Årsverk	13,8	13,8	12,8	12,8	12,8	12,8
Brutto driftsutgifter	9.970	8.852	7.883	7.883	7.883	7.883
Inntekter	2.874	1.725	1.584	1.584	1.584	1.584
Netto driftsutgifter	7.096	7.127	6.299	6.299	6.299	6.299

Kommentarer:

- Virksomheten har fått et innsparingskrav på kr 40.000, og en kompensasjon for siste års lønnsoppgjør på kr 161.000.
- Bemanningen ble redusert med ett årsverk for vårhalvåret 2015, fordi barnehagen da hadde en avdeling mindre med utvidet barneantall. Denne endringen har fått helårseffekt fra 2016, og påvirker både lønnsutgifter og inntekter fra foreldrebetaling.
- Inntekter og bemanning etter varierende antall barn over og under 3 år.

10.3 BÅSTAD SKOLE OG SFO - VIRKSOMHETSLEDER RAGNAR BUER

10.3.1 STATUS-/OG MULIGHETSANALYSE (SWOT) I 1-2 ÅRS PERSPEKTIV

Nåtid	Framtid
Styrker - Dyktige, motiverte og utviklingsorientert personale med høy arbeidsmoral - Godt arbeidsmiljø - Engasjert foreldregruppe - Flinke til å bruke nærområde - Tre lærere som tar videreutdanning - Er gode til å tilpasse arbeidsdagen for å holde sykefravær nede	Muligheter (prioritert) - Økt digital kompetanse hos elever og ansatte - Videreføre påbegynt utviklingsarbeid og jobbe med dette over tid - Tettere samarbeid mellom skolene i kommunen - Utnytte kompetansen til de som tar videreutdanning
Åpenbare forbedringsbehov (prioritert) - Fortsatt kvalitetssikre dokumentasjonsrutiner - Økt bemanning - SFO har liten garderobeplass	Spesielle utfordringer (prioritert) - Endringer i ressursbehov i løpet av skoleåret - Tilstrekkelig bemanning for tilpasset opplæring - Rekruttere kvalifiserte menn til ledige stillinger

10.3.2 PRIORITERTE UTVIKLINGSAKTIVITETER INNEN EGEN VIRKSOMHET FOR 2016

Båstad skole og SFO vil for 2016 ha spesielt fokus på:

- Overordnet mål er Kommuneplanens målsettinger for 2011-2023 for Trøgstadskolen, med fokus på trivsel, mestring og resultater.
- Arbeid med sosial kompetanse – dette er et arbeid som involverer hele virksomheten på ulike måter og områder, og hvor også elever og FAU er med.
- Satsing på arbeid med digitale ferdigheter – digitale verktøy, systemer, ferdigheter og enheter skal sys sammen til et helhetlig produkt.
- Fokus på lesing som grunnleggende ferdighet i alle fag.

10.3.3 UTVIKLINGEN I VIRKSOMHETENS ØKONOMISKE RAMMER

Driftsutgifter / - inntekter						
	Regnskap 2014	Rev. budsjett 2015	Økonomiplanperioden (faste 2016-priser)			
			2016	2017	2018	2019
Årsverk	17,54	17,65	18,05	18,05	18,05	18,05
Brutto driftsutgifter	12.567	12.296	12.631	12.631	12.631	12.631
Inntekter	2.759	2.005	2.357	2.357	2.357	2.357
Netto driftsutgifter	9.808	10.291	10.274	10.274	10.274	10.274

Kommentarer:

- Virksomheten har fått et innsparingskrav på kr 61.000, og en kompensasjon for siste års lønnsoppgjør på kr 160.000 (inkl. korrigering for reduksjon i arbeidsgivers andel av pensjonspremie til Statens Pensjonskasse).
- Virksomheten har tilpasset seg de endrede budsjetttrammene gjennom mindre tilpasninger på ulike budsjettposter.
- Økningen i antall årsverk skyldes bemanning knyttet til gjesteelever.

10.4 HAVNÅS OPPVEKSTSENTER - VIRKSOMHETSLEDER BJØRN BRUSTUGUN

10.4.1 STATUS-/OG MULIGHETSANALYSE (SWOT) I 1-2 ÅRS PERSPEKTIV

Nåtid	Framtid
Styrker - Vi har et solid foreldreengasjement i barnehage og skole. - Vi er heldige og har fått betydelig økning i helsesøsterressursen. Dette er med på å utvikle det tverrfaglige samarbeidet vårt. - Vi har gode rutiner for samarbeid mellom barnehage og skole - Vi har gode rutiner for overgang barnehage skole - Vi har god dekning av faglærte medarbeidere både i barnehagen og på skolen - Vi har fleksible og engasjerte medarbeidere - Vi har et flott uteområde, både nært og fjernt, som vi benytter planmessig fra barnehage/skole	Muligheter (prioritert) - Vi ser en økning i antall gjesteelever. Dette gir oss en mer sammensatt elevgruppe, og behov for samarbeid med ulike instanser. - Vi er godt i gang med vurderingsarbeidet etter Kunnskapsløftet. Dette må gå over tid, slik at det får satt seg.
Åpenbare forbedringsbehov (prioritert) - Vi er alltid på jakt etter gode kurs-/og etterutdanningsmuligheter - Vi har behov for utskifting av vinduer spesielt i grendehus/gymsal. Dette for å kunne spare fyringsutgifter på sikt.	Spesielle utfordringer (prioritert) - Tilgang på kvalifiserte vikarer - Vi er i ferd med å stange i taket kapasitetsmessig i barnehagen. Vi har en jevn økning i antall barn. Dette er flott, men vi trenger plass! - Gi elevene den tilpassede undervisningen de har krav på - Opprettholde god kvalitet i barnehage og skole innenfor de rammene vi har

10.4.2 PRIORITERTE UTVIKLINGSAKTIVITETER INNEN EGEN VIRKSOMHET FOR 2016

Virksomhet Havnås oppvekstsenter vil for 2016 ha spesielt fokus på:

- Vi vil ha fokus på lesing og lesestrategi i alle fag.
- Vi jobber for å opprettholde og videreutvikle gode resultater.
- Vi har fokus på bruk av digitale hjelpemidler innen undervisning og for den enkelte medarbeider.

10.4.3 UTVIKLINGEN I VIRKSOMHETENS ØKONOMISKE RAMMER

Driftsutgifter / - inntekter						
	Regnskap 2014	Rev. budsjett 2015	Økonomiplanperioden (faste 2016-priser)			
			2016	2017	2018	2019
Årsverk	21,5	21,00	21,94	21,94	21,94	21,94
Brutto driftsutgifter	14.899	14.279	14.654	14.654	14.654	14.654
Inntekter	2.514	2.149	2.674	2.674	2.674	2.674
Netto driftsutgifter	12.385	12.130	11.980	11.980	11.980	11.980

Kommentarer:

- Virksomheten har fått et innsparingskrav på kr 70.000, og en kompensasjon for siste års lønnsoppgjør på kr 215.000 (inkl. korrigering for reduksjon i arbeidsgivers andel av pensjonspremie til Statens Pensjonskasse).
- Innsparingene er planlagt gjennomført ved mer fleksibel bruk av personell på tvers av avdelinger, og mindre bruk av vikar i barnehagen. I skolen legges det opp til noe mer undervisning på tvers av aldersgrupper. Dette er avhengig av sammensetningen av antall på det enkelte trinn samt faglig nivå. Her vil det være variasjon fra år til år.
- Endringen i årsverk er knyttet til nye gjesteelever.

10.5 HELSE OG BARNEVERN - VIRKSOMHETSLEDER BODHILD LANG

10.5.1 STATUS-/OG MULIGHETSANALYSE (SWOT) I 1-2 ÅRS PERSPEKTIV

Nåtid	Framtid
Styrker • Myndiggjorte medarbeidere • Gode samarbeidsevner • Engasjerte og fleksible medarbeidere med høy arbeidsmoral • Dynamisk virksomhet • Økte ressurser har gitt økt helsesøstertilgjengelighet på skolene, og forebyggende tiltak jfr faglige retningslinjer gjennomføres • Økning av fysioterapiressurs har gitt mer kontinuitet og bedret oppfølging av barn og unge med behov for denne tjenesten • Psykisk helse- og rusteam har endret sitt tilbud til også å utøve behandling, i form av terapeutiske samtaler og miljøterapi, jfr. Samhandlingsreformen • Psykisk helse- og rusteam har økt tjenesten sin med en 70% stilling. Dette har ført til tilbud på kveldstid to kvelder pr. uke. • Som følge av økt tilskudd fra Helsedirektoratet kan fengselshelsetjenesten bidra ytterligere inn i tverrfaglig arbeid rundt innsatte • Barneverntjenesten deltar i interkommunalt samarbeid i Indre Østfold, med mål om felles tilsynsførere, tiltaksbank og vikarpool • Oppstart av PIS-grupper (samtalegruppe for barn som har opplevd samlivsbrudd) for barneskolebarn gir et bedre og mer tidseffektivt tilbud til denne gruppen • Home- Start er etablert (frivillige som bistår barnefamilier) • Åssiden bofellesskap har høy kompetanse på å gi omsorg til enslige mindreårige • ACT-team etablert høsten 2015, som et tilbud til de med alvorlig psykisk lidelse som i liten grad nyttiggjør seg ordinære tjenester. Ansatte i teamet kan bli avlastet ift arbeidsoppgaver og ACT samarbeidet vil gi økt kompetanse i innen alvorlig psykiske helseproblemer.	Muligheter (prioritert) • Videreutvikle tverrfaglig samarbeid • Økt prioritering av forbyggende tiltak • Styrke familieperspektivet fremfor individuell tilnærming • Forsterket helsestasjon med tverrfaglig ressursteam på tvers av avdelingene i virksomheten vil gi tett oppfølging til gravide og familier i risiko med bruk av Trygghetssirkelen (Circle of security) og foreldrekurs for å heve deres kompetanse • Samarbeid i tråd med Trøgstadmodellen på tvers av virksomheter til beste for kommunens barn og unge, ved deltakelse i samarbeid med felles mål. (Bl a om LOS, ØPP og overganger) • Økte statlige overføringer til styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten og rusfeltet gir muligheter utvikling av tjenestetilbudet • Personalets omstillingsevne og erfaring med endringsarbeid gjør virksomheten godt rustet til å møte nye krav og forventninger • Økt fokus på folkehelsearbeidet • Økt gruppetilbud for aktuelle grupper der det er hensiktsmessig • Lage felles kompetanseplan for virksomheten • Interkommunalt samarbeid der dette er nyttig, f.eks ved enkelte av de nye kravene til barselomsorg
Åpenbare forbedringsbehov (prioritert) • Stabil og erfaren bemanning i barneverntjenesten som gir god faglig kvalitet i tjenesten • Tidlig intervensjon og gode tiltak til førskolebarn og deres foreldre • Det er behov for en 100 % fast stilling som ruskonsulent. Behovet blir i 2016 ivarettatt av prosjektmidler, men fra 2017 må stillingen fullfinansieres av kommunen. (jfr. tidl. vedtak) • Jobbe for felles døgnbemannet miljøarbeidertjeneste i Trøgstad kommune, som kan bistå personer med forskjellige diagnoser og behov for bistand. (Da kan Psykisk helse- og rusteam veilede miljøarbeidertjenesten ift arbeid med personer med rusavhengighet og psykiske lidelser.) • Nye krav til barselomsorg kan ikke imøtekommes med nåværende jordmortjeneste. Muligheter for interkommunalt samarbeid om deler av tjenesten må vurderes. • Etablere fast praksis for EMA når de flytter ut, eller har nådd 20 års alder • Åssiden ønsker å styrke kompetansen, det vil være behov for kurs og innleie av foredragsholdere • Økt forventning om psykolog kompetanse i kommunen, det signaliseres at dette vil bli lovpålagt i 2020	Spesielle utfordringer (prioritert) • Nye oppgaver som følge av lovendringer blir utfordrende å løse uten tilføring av ekstra ressurser • Samhandlingsreformen innen psykisk helsevern har ført til at kommunene har større ansvar for pasientene/brukerne. Pasientene blir raskere skrevet ut fra spesialisthelsetjenesten, og færre pasienter mottar tjenester der. Det gjør at flere personer med psykiske sykdommer og rusavhengighet er i behov av tjenester i kommunen. Kommunens ansvar gjelder fra forebyggende arbeid til bistand til alvorlig psykisk syke og rusavhengige. • Kommunal øyeblikkelig hjelp døgnplass innenfor helse og rus fra 2017. Betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter i psykisk helse og rus fra 2017 (samhandlingsreformen). • Lokalisering til Psykisk helse- og rusteam • Ventelister psykisk helse og rusteam gjør at de som har lettere psykiske problemer eller rusproblemer må vente på tjenester, noe som kan medføre lengre tilfriskningsperiode • Høye kompetansekrav som følge av økt kommunalt ansvar for ulike brukergrupper

10.5.2 PRIORITERTE UTVIKLINGSAKTIVITETER INNEN EGEN VIRKSOMHET FOR 2016

Virksomhet Helse og barnevern vil for 2016 ha spesielt fokus på:

Felles for virksomheten:

- Videreutvikle tverrfaglig samarbeid rundt barn og unge og økt samarbeid på tvers av brukergrupper.
- Prosjekt Forsterket helsestasjon.
- Felles kompetanseplan med vekt på kompetansebehov på kort og lang sikt.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten:

- Forsterket helsestasjon startes opp høsten 2015. Forsterket helsestasjon skal være et tverrfaglig sammensatt team som skal følge tett opp gravide og familier med barn (0-2 år) i særlig risiko. Ansatte i virksomheten skal kurses i Trygghetssirkelen (Circle of Security) som tilknytningsmodell, og denne skal brukes i veiledning av familier, både individuelt og i gruppe. Forsterket helsestasjonsteam vil bestå av jordmor, helsesøster, barnevernkonsulent og psykisk helsearbeider, og vil dermed styrke tverrfaglig samarbeid mellom avdelingene i virksomheten. Vi planlegger opplæring i tilknytningsmodellen for alle ansatte i virksomheten i 2016 dersom vi får tilskuddsmidler som vi har søkt om. Uten tilskuddsmidler vil opplæringen måtte strekke seg over lengre tid. Forsterket helsestasjon vil komplettere Trøgstadmodellen ved å gi tilbud om tett og tverrfaglig oppfølging for familier før barnet har startet i barnehage.
- Gjennom de siste årene har vi sett at mange barn som trenger oppfølging fra skolehelsetjenesten har opplevd samlivsbrudd. Samtalegruppe for barn som har opplevd samlivsbrudd (PIS-grupper) starter opp høsten 2015 ved en av barneskolene. Helsesøster og psykisk helsearbeider er kurset og vil lede gruppen. Tilbudet planlegges videreført i 2016 som en del av det forebyggende tilbudet i skolehelsetjenesten ved alle barneskolene.
- Økning av fysioterapiressurs i 2015 har gitt et bedre tilbud til barn og unge med behov for forebyggende og behandlende tjenester fra fysioterapeut. Oppfølgingen har fått mer kontinuitet, og mer deltakelse i tverrfaglig samarbeid har blitt mulig. Oppfølgingstilbudet til førskolebarn og barn i småskolen i form av Skrivedans har vist positive resultater innen mestring, bedret motorikk og bedre koordinasjon. Dette videreføres og videreutvikles.

Åssiden bofellesskap:

- Åssiden er vedtatt videreført og det var godt for både ungdommer og ansatte. Den prosessen vi har vært igjennom har ført til slitasje på våre ansatte og vi vil det neste året ha økt fokus på å reetablere gode rutiner og øke den enkeltes kompetanse.
- Utvikle gode samarbeidsrutiner med NAV i Trøgstad, Askim og Eidsberg, samt barnevernet i Trøgstad. Det er nødvendig å få en avklaring på hvordan vi best følger barna når de nærmer seg 20 år.
- Gode rutiner ved mottak av nye ungdommer.
- Integrere ungdommene på best mulig måte.
- Bygge opp gode og stabile nettverk for ungdommene for fremtiden.

Fengselshelsetjenesten:

- Kompetanseutvikling
- Innføring av nytt fagsystem
- Fortsatt fokus på kvalitet, arbeidsmiljø, effektivitet, servicegrad og brukertilfredshet

Psykisk helse- og rusteam:

- Psykisk helse- og rusteam fikk en 70% miljøarbeiderstilling i 2015, for å bemanne teamet på kveld. Vi har åpent to kvelder pr. uke, hvor to ansatte er på jobb til kl. 20. Den ene kvelden har vi et sosialt treffpunkt på kvelden, som utøves på aktivitetssenteret. Den andre kvelden besøker vi enkeltpersoner. Da har vi et særlig fokus på nabosituasjonen i Parkveien 11, der alle beboerne har psykiske og/eller rusproblemer.
- Psykisk helse- og rusteam har kartlagt i Brukerplan. Dette er et verktøy hvor kommunen kan registrere brukernes tilstand innen forskjellige livsområder. Dette gjelder personer med psykiske problemer og/eller rusproblemer. Dette er et verktøy der vi kan se om enkeltpersoner mestrer oppgaven, mottar den bistanden de trenger, eller om det er enkelte områder det må jobbes mer med. Vi kan se hvor innsatsen bør være. I år har vi kartlagt personer med rusproblemer og personer med både rus og psykiske problemer. Neste år vil vi også kartlegge de som har psykiske problemer.
- Ny veileder i lokalt psykisk helse- og rusarbeid; «Sammen om mestring», kom i 2014. Etter det er kommunen og spesialisthelsetjenesten likeverdige parter i arbeidet med brukerne. Trøgstad kommune v/ Psykisk helse- og rusteam har i den forbindelse inngått to samarbeidsavtaler med DPS i løpet av året:

En om oppfølging og behandling av pasienter med psykoselidelser og en om oppfølging og behandling av pasienter med engstelig/unnvikende personlighetsforstyrrelse.

- To ansatte i Psykisk helse- og rusteam er med i arbeidsgruppen til prosjektet «Hverdagen ordner vi sammen», hvor muligheten for felles dagsenteraktivitet på tvers av brukergrupper utredes.

Barneverntjenesten:

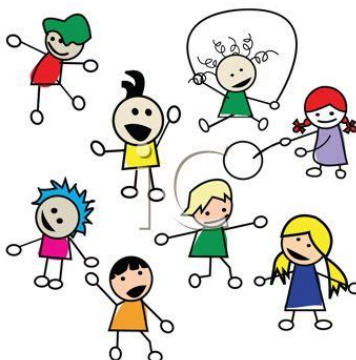
- Implementere tiltak som er utarbeidet og vedtatt i det interkommunale barnevernprosjektet «Kostnad og kvalitet». Felles tilsynsførere, felles tiltaksbank og vikarpool.
- Økt deltagelse i tverrfaglig arbeid
- Fagutvikling med fokus på kvalitetssikring av arbeidet opp mot lover og forskrifter og øke bruken av hjelpetiltak

10.5.3 UTVIKLINGEN I VIRKSOMHETENS ØKONOMISKE RAMMER

Driftsutgifter / - inntekter						
	Regnskap 2014	Rev. budsjett 2015	Økonomiplanperioden (faste 2016-priser)			
			2016	2017	2018	2019
Årsverk	35,73	33,83	32,73	32,73	32,73	32,73
Brutto driftsutgifter	44.450	38.131	39.399	39.399	39.399	39.399
Inntekter	18.191	10.185	11.220	11.220	11.220	11.220
Netto driftsutgifter	26.259	27.946	28.179	28.179	28.179	28.179

Kommentarer:

1. Virksomheten har fått et innsparingskrav på kr 123.000, og en kompensasjon for siste års lønnsoppgjør på kr 416.000. Sistnevnte inkluderer økning til fosterhjemsgodtgjørelse, tilsynsførere og avlastning.
2. Reduksjonen i virksomhetens ramme er fordelt ut til de ulike tjenestenes driftsbudsjett.
3. Økning i statlig tilskudd gir rom for 50% økt stilling i fengselshelsetjenesten.
4. Psykisk helse- og rusteam har økt ramme med kr 290.000, som delvis går til kommunens egenfinansiering innen rusprosjekt og delvis økt satsning på tidlig rusforebyggende arbeid.
5. Helsestasjon har økt ramme med kr 200.000, som benyttes til økt forebyggende arbeid.
6. Utgifter til ACT (ambulant behandlingstilbud innen psykisk helse) er lagt inn i ramma med kr 166.000, jfr. kommunestyrevedtak i sak 72/15.
7. Virksomheten har overført kr 67.000 til virksomhet pleie og omsorg til delfinansiering av felles IKT-ressurs.

10.6 NAV TRØGSTAD - VIRKSOMHETSLEDER WENCHE HVIDSTEN

10.6.1 STATUS-/OG MULIGHETSANALYSE (SWOT) I 1-2 ÅRS PERSPEKTIV

Nåtid	Framtid
Styrker • Helhetlig tilnærming • God samhandling med de andre kommunale virksomhetene • Tilgang til ulike tiltak/tjenester – både kommunale og statlige • God fagkompetanse • Leksehjelp for flyktninger	Muligheter (prioritert) • Forbedre samarbeidet ytterligere med de kommunale virksomhetene • Dagsenterprosjektet – samarbeid vedr. aktivitet for sosialhjelp • Raske avklaringer i forhold til det ordinære arbeidsmarked • KVP – kvalifiseringsprogrammet gir muligheter • Brukermedvirkning • Fokus på KVALITET • Løsningsfokuserte • Veiledningsprosjektet
Åpenbare forbedringsbehov (prioritert) • Integrere flyktninger i lokalsamfunnet i samarbeid med lokale lag og foreninger • Markedsarbeid	Spesielle utfordringer (prioritert) • Tiltaksplasser for brukere uten statlig ytelse, jfr. aktivitet for sosialhjelp • Mange brukere med sammensatte problemer/utfordringer – tett oppfølging mot arbeid og aktivitet. Krever mye ressurser. • Boliger til flyktninger i tråd med kommunestyrets vedtak om bosetting for årene 2014-2016. (Utfordringer med bofellesskap) • Store samfunnsmessige endringer i form av økt arbeidsledighet • Redusert tilgang på «lettere arbeid» for brukere med ulike utfordringer (både fysisk, psykisk og/eller sosialt)

10.6.2 PRIORITERTE UTVIKLINGSAKTIVITETER INNEN EGEN VIRKSOMHET FOR 2016

Virksomhet NAV vil for 2016 ha spesielt fokus på:

- Tett oppfølging av brukerne – ungdom er en prioritert gruppe.
- Flyktninger: Tett og god oppfølging av flyktningene. Godt samarbeid med Delta VO. Tilstedeværelse på skolen en halv dag hver 14.dag. Ytterligere samarbeid med lokale lag og foreninger slik at flyktningene blir integrert i lokalsamfunnet.
- Gjeldsrådgivning – virkemiddel mot fattigdom.
- Kvalifiseringsprogrammet.
- Stort fokus på markedsarbeid. Behov for gode relasjoner med næringslivet for å få jobbsøkere ut i arbeid.
- Dagsenterprosjektet – nye muligheter for aktivitet for mottakere av økonomisk sosialhjelp.

10.6.3 UTVIKLINGEN I VIRKSOMHETENS ØKONOMISKE RAMMER

Driftsutgifter / - inntekter						
	Regnskap 2014	Rev. budsjett 2015	Økonomiplanperioden (faste 2016-priser)			
			2016	2017	2018	2019
Årsverk	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4
Brutto driftsutgifter	9.271	10.121	10.257	10.257	10.257	10.257
Inntekter	1.081	72	72	72	72	72
Netto driftsutgifter	8.190	10.049	10.185	10.185	10.185	10.185

Kommentarer:

1. Virksomheten har fått et innsparingskrav på kr 40.000, og en kompensasjon for siste års lønnsoppgjør på kr 100.000.

10.7 PLEIE OG OMSORG - VIRKSOMHETSLEDER SISSEL R. YTREHUS

10.7.1 STATUS-/OG MULIGHETSANALYSE (SWOT) I 1-2 ÅRS PERSPEKTIV

Nåtid	Framtid
Styrker • God kommunikasjon og godt samarbeid på tvers i PO • Godt arbeidsmiljø • Attraktiv arbeidsplass • Kreative og løsningsorienterte medarbeidere • Lojale og ansvarsbevisste medarbeidere • Raske beslutningsprosesser • Lærlinger, studenter, elever og personer gjennom NAV • Samarbeid med frivillige, barnehagen og kulturskolen • Lagt til rette for kompetanseheving internt • Endret organisering innen PO • Helsehuset	Muligheter (prioritert) • Fortsatt godt omdømme • Benytte kompetanse på tvers i PO og Trøgstad kommune • Forebyggende tiltak for pasienter og brukere: 1. Treningsgrupper 2. Fokus på ernæring 3. Prosjekt forflytning 4. Dagaktivitetstilbud 5. Implementering av rutiner for legemiddelgjennomgang 6. Videreutvikling av demensteam • Tilbud om utdanning/videreutdanning via kompetanseløftet • Velferdsteknologi – videreutvikle elektronisk meldingsutveksling – innfasing håndholdte terminaler i hjemmetjenesten
Åpenbare forbedringsbehov (prioritert) • Gammelt, nedslitt og tungdrevet sykehjem som gir store driftsutfordringer • Kjøkkenet har plassmangel • Midlertidig bofellesskap er fortsatt i drift. Mangler tilfredsstillende dusj og toalettforhold. • Øke grunnbemanning i hjemmetjenesten og sykehjemmet	Spesielle utfordringer (prioritert) • For få institusjonsplasser • Dobbeltrom og plassmangel • Pasientgruppen er endret: 1. Stiller større krav til kompetanse og ajourhold 2. Dårligere funksjonsnivå og økt ressursbruk pr pasient (jfr tall SSB) 3. Krever flere forflytningshjelpemidler 4. Flere pasienter med utagerende adferd krever annet botilbud med bemanning og spesialkompetanse • Tilstrekkelig med kompetanse og bemanning 24/7 • Kort tid til planlegging i hht plass, kompetanse og ressurser jfr Samhandlingsreformen • Utskrivningsklare pasienter fra Helsehus og sykehus • Lovpålagte tjenester i forhold til ressurser

10.7.2 PRIORITERTE UTVIKLINGSAKTIVITETER INNEN EGEN VIRKSOMHET FOR 2016

Virksomhet Pleie og omsorg vil for 2016 ha spesielt fokus på:

- Brukere skal bo hjemme i egen bolig så lenge som mulig.
- Ergonomi og forflytningsteknikk.
- Aktivitet og ernæring hos pasienter og brukere.
- Legemiddelgjennomgang.
- Dokumentasjon og tiltaksplaner.
- Forebyggende hjemmebesøk.
- Demensteam med koordinator.
- Forebygging av urinveisinfeksjoner i sykehjemmet.
- Forebygging fall.

10.7.3 UTVIKLINGEN I VIRKSOMHETENS ØKONOMISKE RAMMER

Driftsutgifter / - inntekter						
	Regnskap 2014	Rev. budsjett 2015	Økonomiplanperioden (faste 2016-priser)			
			2016	2017	2018	2019
Årsverk	83,52	85,71	85,97	85,97	85,97	85,97
Brutto driftsutgifter	74.529	70.287	70.118	70.118	70.118	70.118
Inntekter	17.877	15.878	15.999	15.999	15.999	15.999
Netto driftsutgifter	56.652	54.409	54.119	54.119	54.119	54.119

Kommentarer:

1. Virksomheten har fått et innsparingskrav på kr 337.000, og en kompensasjon for siste års lønnsoppgjør på kr 1.175.000.
2. Pleie og omsorg er tilført kr 134.000 fra virksomhet BODAF og kr 67.000 fra helse og barnevern til delfinansiering av felles IKT-ressurs for helse og omsorgsområdet (50% stilling).
3. Det er i virksomhetens foreløpige budsjettramme tilført kr 80.000 til 10 % økt stillingsressurs for sykehjemslege. Videre kr 300.000 i forbindelse med endringer i pasient- og brukerrettighetsloven. Endringen innebærer rett til brukerstyrt personlig assistanse (BPA) for personer under 67 år med stort og langvarig behov for personlig assistanse etter helse- og omsorgstjenesteloven.
4. Pleie og omsorg har valgt å videreføre sykehjemslege i 60 % stilling, da sykehjemslege 3 dager pr. uke anses å være et godt tilbud til pasientene.
5. Det er store endringer i bruk av brukerstyrt personlig assistent (BPA) og praktisk bistand pga endring i lovverk. Brukerne får fortsatt den tjenesten de har krav på, men vedtakene er endret.
6. Nye vedtak om omsorgslønn mangler finansiering, og pleie og omsorg må gjennom året finne dekning for dette.
7. Grunnbemanningen på sykehjemmet er økt med 1 sykepleierårsverk. Dette er gjennomført ved å omdisponere fra vikarutgifter til fast stilling.
8. Ny organisering har ført til opprettelse av nye ansvarssteder. Sykehjemmet er inndelt i sykehjem 1 og 2, i tillegg har korttidsavdelingen eget ansvarssted.
9. Det er lagt inn kr 15.000,- til vedlikehold i sansehagen.
10. Administrasjonen er økt med 75 % turnusutvikler og 20 % IKT-stilling (pleie og omsorgs andel av 50 % felles IKT-ressurs for helse og omsorgsområdet).
11. Kjøp av sykehjemsplasser i Marker kommune er videreført med 2 plasser til samme kostnad som for 2015. Tilbudet er fortsatt planlagt finansiert gjennom bruk av fondsmidler avsatt til formålet.
12. En avtale med Eidsberg kommune om leie av en sykehjemsavdeling er under fremforhandling, og kan realiseres i løpet av 2016 dersom dette anses som den mest forsvarlige løsningen. Et slikt valg er avhengig av inndekking ved kostnadsreduksjoner på andre tjenestoområder med en størrelsesorden på ca. 5 mill. kr hvis den skulle hatt helårseffekt. Dette er ikke innarbeidet i 2016-budsjettet.

Trøgstadheimen bo- og servicesenter

10.8 SKJØNHAUG BARNEHAGE - VIRKSOMHETSLEDER HANNE-SOFIE HAFSTAD

10.8.1 STATUS-/OG MULIGHETSANALYSE (SWOT) I 1-2 ÅRS PERSPEKTIV

Nåtid	Framtid
Styrker - Førskolelærere i alle pedagogiske leder stillinger - Førskolelærer med spesialpedagogikk i barnehagen - En faglig, fleksibel og engasjert personalgruppe - Engasjert foreldre gruppe - En nyopprettet natur og friluftsavdeling på Trøgstad fort	Muligheter (prioritert) - Økt fokus på helsefremmende arbeid - Videre arbeid med kompetanseheving av personalet gjennom ulike prosjekter - Bruke personalet mer på tvers av avdelingene og styrke samarbeid, samhold og fagkompetanse mellom personalet og avdelingene
Åpenbare forbedringsbehov (prioritert) - Lav voksentegethet i barnehagen, jobbe mot 6 barn over 3 år pr. voksen og 3 barn under 3 år pr. voksen - Fortsette å jobbe systematisk med nærværet	Spesielle utfordringer (prioritert) - Høyt sykefravær - øke nærværet - Opprettholde god kvalitet i barnehagen innenfor tildelte rammer - Plutselige endringer i ressurs behov, «gråsoner» barn som faller mellom 2 stener og som PPT anbefaler allmennpedagogisk styrking i gruppe for

10.8.2 PRIORITERTE UTVIKLINGSAKTIVITETER INNEN EGEN VIRKSOMHET FOR 2016

Virksomhet Skjønhaug barnehage vil for 2016 ha spesielt fokus på:

- Jobbnærvær.
- Helsefremmende barnehage – fysisk aktivitet, psykisk helse og ernæring.
- Friluftsliv.
- Barns trivsel – voksnes ansvar.
- Språklig kompetanse.
- Kompetanseheving av personalet.

10.8.3 UTVIKLINGEN I VIRKSOMHETENS ØKONOMISKE RAMMER

Driftsutgifter / - inntekter						
	Regnskap 2014	Rev. budsjett 2015	Økonomiplanperioden (faste 2016-priser)			
			2016	2017	2018	2019
Årsverk	16,40	17,4	20,00	20,00	20,00	20,00
Brutto driftsutgifter	12.063	12.648	12.480	12.480	12.480	12.480
Inntekter	3.414	2.646	2.945	2.945	2.945	2.945
Netto driftsutgifter	8.649	10.002	9.535	9.535	9.535	9.535

Kommentarer:

- Virksomheten har fått et innsparingskrav på kr 53.000, og en kompensasjon for siste års lønnsoppgjør på kr 180.000.
- Barnehagen er tilført kr 600.000 for 2016 for å dekke helårsdrift av nyopprettet barnehageavdeling på Trøgstad Fort.
- Barnehagens utgifter og inntekter vil variere i forhold til antall barn og barnas alderssammensetning.

10.9 SKJØNHAUG SKOLE OG SFO - VIRKSOMHETSLEDER ELISABETH ASPLUND

10.9.1 STATUS-/OG MULIGHETSANALYSE (SWOT) I 1-2 ÅRS PERSPEKTIV

Nåtid	Framtid
Styrker - Høy faglig og pedagogisk kompetanse - Et veldig engasjert og variert personale som har stort fokus på elevenes trivsel og læringsutbytte - Mange lærere som har videreutdannet seg de siste årene. - Godt arbeidsmiljø	Muligheter (prioritert) - Lokalt læreplanarbeid med fokus på grunnleggende ferdigheter og vurdering for læring vil styrke elevenes kompetanse - Fokus på den profesjonelle lærer gjennom skolebasert kompetanseutvikling og videreutdanning vil på sikt sikre en lærerstab med stor faglig kompetanse og trygghet i arbeidet i klasserommet - Løp og spis prosjektet sikrer et helhetlig arbeid med folkehelse med fokus på sunt kosthold, aktivitet og psykisk helse. Løp og spis bok vil komme ut våren 2016. - Utvikling av Skjønhaugskolene
Åpenbare forbedringsbehov (prioritert) - Utdatert bygningsmasse - Sikre alle elever en tilpasset opplæring	Spesielle utfordringer (prioritert) - Flere elever med behov for en til en oppfølging - Fortsatt sikre alle elever en tilpasset opplæring - Flere fremmedspråklige

10.9.2 PRIORITERTE UTVIKLINGSAKTIVITETER INNEN EGEN VIRKSOMHET FOR 2016

Skjønhaug skole og SFO vil i 2016 ha spesielt fokus på

- Lokalt læreplanarbeid med fokus på grunnleggende ferdigheter og vurdering for læring vil styrke elevenes kompetanse. Dette året vil det være spesielt fokus på lesing som grunnleggende ferdighet.
- Videreutvikling av den profesjonelle lærer. Dette vil vi jobbe med gjennom skolebasert kompetanseutvikling og videreutdanning. Dette vil på sikt sikre en lærerstab med stor faglig kompetanse og trygghet i sin profesjonsutøvelse i klasserommet.
- Løp og spis prosjektet videreføres. Vi har som mål å bli sertifisert som helsefremmende skole. I prosjektet ønsker vi å sikre en helhetlig tenkning rundt sunt kosthold, fysisk aktivitet og psykisk helse. Våren 2016 planlegger vi å gi ut en «Løp og spis» bok med fakta om mat, oppskrifter og forslag til aktiviteter både for skole og fritid.
- Identitetsbygging. Vi ønsker at Skjønhaug skole skal fremstå som en skole med stort hjerte og stort engasjement for den enkelte elev. Vi jobbe med å lage en logo og en god beskrivelse av hva som er viktig for oss på Skjønhaug skole.
- Positiv klasseledelse. Vi vil gjennom skolebasert kompetanseutvikling jobbe videre med positiv klasseledelse. Vi vil ha spesielt fokus på relasjonsledelse og positiv forsterkning. SFO vil også delta i dette arbeidet.

10.9.3 UTVIKLINGEN I VIRKSOMHETENS ØKONOMISKE RAMMER

Driftsutgifter / - inntekter						
	Regnskap	Rev. budsjett	Økonomiplanperioden (faste 2016-priser)			
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Årsverk	27,6	28,8	26,2	26,2	26,2	26,2
Brutto driftsutgifter	20.090	18.952	18.786	18.786	18.786	18.786
Inntekter	5.327	4.289	4.185	4.185	4.185	4.185
Netto driftsutgifter	14.763	14.663	14.601	14.601	14.601	14.601

Kommentarer:

- Virksomheten har fått et innsparingskrav på kr 93.000, og en kompensasjon for siste års lønnsoppgjør på kr 300.000 (inkl. korrigering for reduksjon i arbeidsgivers andel av pensjonspremie til Statens Pensjonskasse).
- For å holde rammen i budsjettet vil skolen fra august 2016 nedbemanne noe på grunn av færre gjesteelever skoleåret 2016/2017. Fra januar til juli 28,4 årsverk, og fra august 26,2 årsverk.

10.10 TEKNIKK OG NÆRING – VIRKSOMHETSLEDER DAG ARNE LIER**10.10.1 STATUS-/OG MULIGHETSANALYSE (SWOT) I 1-2 ÅRS PERSPEKTIV**

Nåtid	Framtid
Styrker • Leverer tjenester av god kvalitet • Lokalkunnskap og nærhet til brukerne • Stabil god arbeidskraft	Muligheter (prioritert) • Økt samarbeid med nabokommuner kan bidra til større fagmiljøer og mindre sårbarhet • Ta vare på verdiene ved økt vedlikehold (startet 2015) • Flere stillingsressurser for å dekke uløste oppgaver
Åpenbare forbedringsbehov (prioritert) • Personavhengig, ikke overlappende personal innenfor fagområdene, sårbare ved sykdom, ferieavvikling osv. • Vedlikeholdsetterslep på bygg, vei, vann og avløp (ekstramidler fra eiendomsskatt brukes til bygg og vei nå, startet 2015)	Spesielle utfordringer (prioritert) • Renseanlegget går på overtid og vi håper å unngå store påkostninger før ny løsning er på plass • Rammene krympes, mens kravet til tjenester og rapportering øker • Mange krav og komplisert regelverk medfører behov for økt kompetanse

10.10.2 PRIORITERTE UTVIKLINGSAKTIVITETER INNEN EGEN VIRKSOMHET FOR 2016

Virksomhet Teknikk og næring vil for 2016 ha spesielt fokus på:

AVLØP og RENSEANLEGG

- Kloakkrenseanlegg - samarbeid Eidsberg, bygge overføringsledning til Eidsberg.
- Tiltak for å forhindre/forebygge innlekk på aldrende avløpsnett.
- Klimatilpasning – utbedring av overvannsnettet for å håndtere store nedbørsmengder.

VANN

- Sandstangen vannverk – utvide vannverket for økt vannproduksjon.
- Vannsamarbeid med Askim og Eidsberg, sikrere vannforsyning (reservevann).
- Saneringsplan og oppgradering av et aldrende vannforsyningssystem.

VEDLIKEHOLD av BYGG og VEIER

- Bygging av ny Skjønhaug skole og Båstad barnehage.
- Reguleringsplan og bygging av gang- og sykkelvei langs Rv 22 nord for Skjønhaug.
- Gjennomføring av omsorgsboliger og ny dagsenterløsning.
- Vedlikeholdsplan og utføre vedlikeholdsoppgaver etter planen.
- Brannsikringstiltak og utbedring av avvik.
- Reasfaltering av kommunale veier.

RENHOLD

- Vedlikeholde renholdsmaskiner og utvikle bruk av disse.
- Opprettholde den dyktige staben ved nyrekruttering og ivaretagelse av seniorer.

NÆRING

- Opprettholde god service og dialog med landbruket.
- Bidra til utvikling og samhandling for Trøgstads næringsliv.

BOLIGKONTORET

- Kontroll og oppfølging av kommunens utleieenheter.
- Ivareta lånesøknader og statlig bostøtte innenfor gjeldende regelverk.

BYGGESAK og OPPMÅLING

- Rask og korrekt saksbehandling innenfor gjeldende regelverk.

BRANNVESEN

- Nytt felles brannvesen sammen med de andre Indre Østfold kommunene fra 1. januar 2016 som også ivaretar feie- og tilsynsordningen.

10.10.3 UTVIKLINGEN I VIRKSOMHETENS ØKONOMISKE RAMMER

Driftsutgifter / - inntekter						
	Regnskap 2014	Rev. budsjett 2015	Økonomiplanperioden (faste 2016-priser)			
			2016	2017	2018	2019
Årsverk	38,05	39,11	37,28	37,28	37,28	37,28
Brutto driftsutgifter	47.704	44.168	45.018	45.018	45.018	45.018
Inntekter	27.261	25.931	28.198	28.198	28.198	28.198
Netto driftsutgifter	20.443	18.237	16.820	16.820	16.820	16.820

Kommentarer:

1. Virksomheten har fått et innsparingskrav på kr 137.000, og en kompensasjon for siste års lønnsoppgjør på kr 470.000.
2. Pålagt innsparing er gjennomført ved noe reduksjon i bygningsmessig vedlikehold, og mindre reduksjoner på ulike ansvarsområder.
3. Endringen i årsverk knytter seg til at 2,03 årsverk er overført til Indre Østfold Brann IKS. I tillegg kjøper virksomheten 20 % stilling fra Askim kommune innen kart- og geodatasamarbeid.
4. Teknikk og næring er tilført kr 869.000 i forbindelse med opprettelse av Indre Østfold Brann IKS.
5. Det er behov for å benytte noe mer av ekstraordinære vedlikeholdsmidler på veier, og virksomheten har i budsjettforslaget omprioritert kr 187.000 fra bygg til vei.
6. Virksomheten har overført kr 30.000 til administrasjon, fordi en andel av utgiftene til vannområdene Glomma og Øyern er overført til ansvarsstedet plan og miljø.

Ny barneskole på Skjønhaug

10.11 TRØGSTAD UNGDOMSSKOLE - VIRKSOMHETSLEDER ELLEN L. BØRRESEN

10.11.1 STATUS-/OG MULIGHETSANALYSE (SWOT) I 1-2 ÅRS PERSPEKTIV

Nåtid	Framtid
Styrker - Passe stor og oversiktlig skole - Dyktige, motiverte og faglig kompetente medarbeidere - Godt arbeidsmiljø - Bra elevresultater, særlig elevundersøkelsen	Muligheter (prioritert) - Ha fokus på elevenes læring, mestring og trivsel - Ha fokus på medarbeidernes kompetanse gjennom skolebasert kompetanseutvikling og videre- og etterutdanning (kompetanse for læring) - Utvikling av Skjønhaugskolene - Samarbeid med næringslivet
Åpenbare forbedringsbehov (prioritert) Gi alle elever tilpasset opplæring, t.eks. for elever med behov for praktisk tilrettelagt opplæring og for elever med manglende norskkunnskaper	Spesielle utfordringer (prioritert) - Ha til en hver tid medarbeidere med kompetanse etter behovene, både faglige og spesialpedagogiske, samt god kjønnsfordeling - Gjennomføre forsvarlig skoledrift samtidig med at skolen er under rehabilitering

10.11.2 PRIORITERTE UTVIKLINGSAKTIVITETER INNEN EGEN VIRKSOMHET FOR 2016

Virksomhet Trøgstad ungdomsskole vil for 2016 ha spesielt fokus på:

- Målene i Kommuneplanen 2011-2023 for Trøgstadskolen, med fokus på gode elevresultater.
- Skolebasert kompetanseutvikling:
 - med vekt på elevenes utvikling i grunnleggende ferdigheter, særlig lesing og leseforståelse i alle fag.
 - klasseledelse.
- Innføre Arbeidslivsfag som alternativ til språkvalg fra høsten 2016 for 8.trinn.
- Legge til rette for mer tilpasset opplæring gjennom bl.a. ønske om mer samarbeid med næringslivet.
- Utvikling av ungdomsskolen innenfor prosjektet Skjønhaugskolene.

10.11.3 UTVIKLINGEN I VIRKSOMHETENS ØKONOMISKE RAMMER

Driftsutgifter / - inntekter						
	Regnskap 2014	Rev. budsjett 2015	Økonomiplanperioden (faste 2016-priser)			
			2016	2017	2018	2019
Årsverk	25,3	25,3	26	25	25	25
Brutto driftsutgifter	20.455	19.406	19.895	19.000	19.000	19.000
Inntekter	5.253	3.203	3.768	3.000	3.000	3.000
Netto driftsutgifter	15.202	16.203	16.127	16.000	16.000	16.000

Kommentarer:

- Virksomheten har fått et innsparingskrav på kr 96.000, og en kompensasjon for siste års lønnsoppgjør på kr 200.000 (inkl. korrigering for reduksjon i arbeidsgivers andel av pensjonspremie til Statens Pensjonskasse).
- Det vil sannsynligvis bli variasjon i årsverk, inntekter og utgifter. Dette skyldes i stor grad variasjon i antall gjesteelever og deres ulike behov. Av årsverkene for 2016 gjelder 1,2 ansatte i permisjon.
- Pålagt innsparing er gjennomført ved diverse tilpasninger av budsjettet.

10.12 RÅDMANNENS STAB OG FELLESUTGIFTER

10.12.1 STATUS-/OG MULIGHETSANALYSE (SWOT) I 1-2 ÅRS PERSPEKTIV

Staben:

Nåtid	Framtid
Styrker - Engasjerte og myndiggjorte ansatte - Bemanning med høy fagkompetanse, god serviceinnstilling og godt samhold - Fleksible medarbeidere og aktivt tverrfaglig samarbeid - Godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø - God kommunikasjon med virksomhetene og politisk miljø - Gode elektroniske verktøy	Muligheter (prioritert) - Optimal utnyttelse av IKT-verktøy - Fortsatt fokus på det tverrfaglige samarbeidet og bedre ressursutnyttelse på tvers - Interkommunalt samarbeid for å redusere sårbarhet - Økt satsing på folkehelse og forebyggende tiltak - Videreutvikle samarbeidet med frivillige for å etablere gode tilpassede tilbud for nye brukergrupper - Synliggjøre Trøgstad som bokommune – "Flere Trøgstinger"
Åpenbare forbedringsbehov (prioritert) - Bemanningssituasjonen er svært sårbar - Økt kapasitet gjennom tilførsel av ressurser	Spesielle utfordringer (prioritert) - Stabsressursene er samlet sett for lave - Utviklingsarbeid i tjenesteproduksjon - Kapasitet til oppdatering og revisjon av interne rutiner og prosedyrer - Sikre nødvendig spisskompetanse til enhver tid

Kultur:

Nåtid	Framtid
Styrker - Dyktige og engasjerte medarbeidere - Kultur- og fritidstilbudet i bygda er aktivt og variert - Stor søkning og aktivitet i kulturskolen innen musikk, dans og visuell kunst. Undervisning lokalt på grendeskolen. «Bakgårdslomma» - er et spesielt tilbud for ungdom etter skoletid - Godt samarbeid om arrangementer med engasjerte frivillige i lag og foreninger - Mange og varierte tilbud for de over 60 - Stor aktivitet ved bibliotekets lokalsamling – forarbeid til Trøgstads gårds- og slektshistorie - Tverrfaglig samordning kultur og bibliotek rundt arrangementer. Leseaksjon for barn i sommermånedene.	Muligheter - Videreutvikle kulturtilbudet i bygda – «kultur for alle» - Ny arena for kultur og idrett - Kulturskolen har fått en ny rammeplan med ny organisering - Videreutvikle tilbudet på fritidsklubben - Samarbeid om ungdomsarbeid og kultur på tvers av virksomheter - Økt utadrettet virksomhet - omdømmebygging - Stor frivillig innsats av lag og foreninger-samordning i «Trøgstad kulturhistoriske» - Legge til rette for at biblioteket skal fungere som møteplass og kulturarena, inkludere flere brukergrupper - Flere ulike arrangementer på biblioteket
Åpenbare forbedringsbehov - Samarbeid skole/kulturskole - Egnede lokaler for utøvelse av musikk og allmenne kulturopplevelser(arena for kultur og idrett) - Styrke bibliotekets mediebudsjett - Dagens biblioteklokaler er ikke egnet for moderne bibliotekdrift. Behov for avskjermede arbeidsplasser, lyddemping av bibliotekets lokaler, oppdatert inventar bl.a. - Begrenset med parkeringsplasser for bibliotekets brukere - Forenklet opplegg rundt utlån av lydanlegg	Spesielle utfordringer - Ny rammeplan for kulturskolen forutsetter økte bevilgninger og egnede undervisningslokaler - Økt aktivitet og utvikling av biblioteket som møteplass og kulturarena krever et omstillingsdyktig bibliotek, funksjonelt og oppdatert inventar og lokaler bl.a., noe som avhenger av de økonomiske rammene - Aktivitetstilbud for barn og unge som ikke er med på organiserte tilbud i dag. Utvidelse av tilbudet på bakgårdslomma og fritidsklubben med flere dager krever økte bevilgninger. - De fleste prosjekter innen kultur er helt avhengig av ekstern finansiering - Rollen som lagskoordinator må redefineres

10.12.2 PRIORITERTE UTVIKLINGSAKTIVITETER INNEN EGEN VIRKSOMHET FOR 2016

Rådmannens stab vil for 2016 ha spesielt fokus på:

- Utnytte mulighetene i elektroniske verktøy.
- Videreutvikle gode arbeidsrutiner tilpasset nytt sak-/arkivsystem, bl.a. "Svar Ut".
- Utarbeid ny planstrategi og rullere kommuneplan.
- Utvikle BMS (balansert målstyring) med utgangspunkt i kommuneplan.
- Ferdigstille plan for folkehelsearbeid og SLT-plan, samt rullere kulturplan.
- Rullere reglementer for delegasjon, økonomi, finans og innkjøp.
- Arbeidet med restaurering av Hæra naturreservat skal videreføres.

Kultur vil for 2016 ha spesielt fokus på:

- Styrke biblioteket som kulturell møteplass.
- Utvikle kulturskolen i forhold til den nye rammeplanen, jf. Grunnprogrammet.
- Satsning på senioraktiviteter – f.eks. Seniorkafé, Hverdagen ordner vi sammen.
- Inkludere flere barn- og unge i aktiviteter.

10.12.3 UTVIKLINGEN I VIRKSOMHETENS ØKONOMISKE RAMMER

Driftsutgifter / - inntekter	Regnskap		Økonomiplanperioden (faste 2016-priser)			
	2014	Rev. budsjett 2015	2016	2017	2018	2019
Årsverk	36,8	37,4	38,5	38,5	38,5	38,5
Brutto driftsutgifter	72.113	70.173	74.849	74.849	74.849	74.849
Inntekter	6.150	3.399	3.804	3.804	3.804	3.804
Netto driftsutgifter	65.963	66.774	71.045	71.045	71.045	71.045

Kommentarer:

1. Området har fått et innsparingskrav som fordeler seg med kr 81.000 på administrasjon og politisk styring, kr 84.000 på fellesområder og kr 37.000 på kulturområdet. Det er gitt en kompensasjon for siste års lønnsoppgjør med til sammen kr 477.000.
2. Innenfor politisk nivå er det satt av midler til å dekke endringene i "Reglement for godtgjøring til folkevalgte" for perioden 2015-2019. Samtidig er midler til etterlønn for ordfører, folkevalgtopplæring og valgavvikling tatt ut av budsjettet.
3. Innenfor administrasjon er det tilført kr 70.000 til dekning av økte utgifter til Østfold interkommunale arkivselskap etter etablering av felles arkivdeponi, og kr 30.000 er overført fra virksomhet teknikk og næring fordi en andel av utgiftene til vannområdene Glomma og Øyern er overført til plan og miljø.
4. Under felles opplæring og rekruttering er det innarbeidet en økning på kr 300.000 for å kunne dekke vikarutgifter for hovedtillitsvalgte og hovedverneombud. Rammen er tilført kr 100.000 til OU-fond, som tidligere har vært for lavt budsjettet.
5. Økningen i årsverk skyldes flere læringer, og det er på årsbasis budsjettet med totalt 6,5 lærlingplasser (delvis finansiert av NAV).
6. Innenfor felles skoleressurser er det avsatt kr 100.000 til "Det er mitt valg". For å følge opp nye kompetansekrav i grunnskolen er opplæringsmidlene for lærere økt med kr 350.000 til dekning av kommunens andel av utgiftene. Dette gir rom for å gi videreutdanning til 5 lærere årlig.
7. Som følge av endrede behov er det avsatt kr 300.000 mindre til barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagene. Bruk av fond fra skjønnsmidler barnehage er redusert tilsvarende. Ved fortsatt bruk på 2016-nivå vil fondet være tømt mot utgangen av planperioden, og utgiftene vil fra da belaste kommunens ordinære driftsbudsjett. Det er avsatt kr 240.000 mindre til kjøp av barnehageplasser i private barnehager i andre kommuner, fordi man ser en nedgang i disse utgiftene i 2015. Videre er det avsatt kr 300.000 til kompensasjon for innteksttap i forbindelse med nye moderasjonsordninger på barnehageområdet. Det er usikkert om dette vil være tilstrekkelig.
8. Utgiftene til interkommunale selskap og samarbeid øker med ca. 1,2 mill. kr. En stor andel av merutgiftene er knyttet til at øremerket tilskudd til øyeblikkelig hjelp døgnopphold fra 2016 er innlemmet i kommunens rammetilskudd. I tillegg er det tatt høyde for at Trøgstad kommune benytter en noe høyere andel av plassene på Helsehuset enn fordelingsnøkkelen skulle tilsi. Utgiftene til revisjon og kontrollutvalgssekretariat har økt med ca. kr 200.000, bl.a. som følge av vedtak om nye stillinger. Utgiftene til Indre Østfold Data er redusert med kr 278.000, mens Krisesenteret i Indre Østfold øker med kr 110.000. Videre øker utgiftene til felles innkjøpskontor i Eidsberg som følge av at Askim kommune har trukket seg ut av samarbeidet, og fordi innkjøpskontoret har fremmet forslag om økning tilsvarende

- 1 årsverk. Økning i forhold til budsjett 2015 utgjør kr 120.000, hvorav Trøgstad kommunes andel av nytt årsverk beløper seg til kr 88.000.
9. Kirkelig Fellesråd har fått samme krav til innsparing som kommunens egne virksomheter. Dette innebærer et effektiviseringskrav på 0,5 % eller kr 18.000. For at Kirkelig Fellesråd skal få samme lønns- og prisvekst som kommunen er det i rådmannens forslag lagt inn lønns- og prisvekst i samsvar med statsbudsjettet, dvs. 2,7 % eller kr 99.000.

Kommunens servicetorg

10.13 KIRKELIG FELLESRÅD

Økonomi- og handlingsplan 2016-2019 og budsjett 2016 for Trøgstad kirkelige fellesråd

Målsetting for fellesrådet:

Kvalitetssikre og drifte forvaltning av kirkelige eiendommer, anlegg og virksomhet. Tilby barnehageplasser i Menighetsbarnehagen. Være en god arbeidsgiver som vektlegger kompetanseheving for de ansatte.

Inneværende år:

Året 2015 har vært preget av at prestestillingen har vært ubesatt store deler av året. Ansatte på kirkekontoret har måttet gjøre en del prestepplavger som hører til det løpende arbeidet. Det har vært satt inn prestevikar bare på de kirkelige handlingene. I september startet Reidar Strand som sokneprest. Forberedelser og gjennomføring av valget i september har vært en viktig oppgave. Med nytt menighetsråd og ny prest går vi spennende tider i møte! Formen på gudstjenester og gudstjenestlige samlinger skal gjennomgå og vil bli fornyet. Begge sakristiene i Båstad kirke har blitt pusset opp i år, og det settes i disse dager inn nytt styringssystem for varmeanlegget i Trøgstad kirke. Det forventes å gi bedre varmekomfort, og noen innsparinger.

Budsjett 2016

Tildelt ramme til kirkelig virksomhet fra rådmannen for 2016 er kr. 3.742.000,- Dette innebærer en økning på 2,7% ifht 2015 for å dekke pris- og lønnsvekst. Fellesrådet har fått samme innsparing som andre kommunale etater med 0,5%. Fellesrådet har lagt inn en prisøkning på våre tjenester med 2%. Forventet innsparing på strømutgifter i Trøgstad kirke er lagt inn i budsjettet, samt en del andre innsparinger. Økning på 15% i kirketjeneststillingen er lagt inn. Budsjettet for 2016 er ikke helt ferdig pga datautfordringene som både kommunen og fellesrådet har hatt i høst ifht omlegginger hos IØD. Men vi tror at budsjettet skal kunne gå i balanse med de tiltakene som er nevnt over.

Kommunal bevilgning til Trøgstad kirkelige fellesråd (kirkelig virksomhet) pr. innbygger i 2015 var kr. 731. (I 2014 kr. 716,- i 2013 kr. 694,- 2012: kr. 682,- kr. 661,- i 2011, 698,- i 2010, 644,- i 2009, 532,- i 2008, 509,- i 2007, kr.511; i 2006, 466,- i 2005, 496,- i 2004.) Tallet inneholder også tilskudd til den lånefinansiering fellesrådet har av sine tiltak.

Rammen tildelt fellesrådet av rådmannen for 2016 betyr en bevilgning pr. innbygger på kr. 748,-.

Prioriterte satsingsområder – mål og tiltak for planperioden 2016-2019

Generelt vedlikeholdstilskudd:

Fellesrådet har i sin vedlikeholdsplan lagt vekt på at det burde vært et litt større generelt vedlikeholdstilskudd til kirkene årlig. Prioriteres dette, vil man ikke behøve å be om tilskudd til mindre tiltak. Fellesrådet ber derfor om at det årlige vedlikeholdstilskuddet økes med kr. 50.000,-

Vedlikeholds- og investeringsplan:

Fellesrådet dekker inn flere tiltak på kirkene gjennom oppsparte midler fra årlig vedlikeholdstilskudd. (Vedlikeholdsplan vil deles ut på budsjettmøtet som fellesrådet deltar på.)

Oppsummering:

- Fellesrådet ber om økt generelt vedlikeholdstilskudd til kirkene med kr. 50.000,- årlig i økonomiplanens fireårsperiode.
- Fellesrådet foreslår at kommunestyret gjør vedtak om festeavgift pr år/pr grav med kr 150,- i 2016.

11. ARBEIDSFORM OG ORGANISERING

11.1 ARBEIDSFORM I TRØGSTAD KOMMUNE

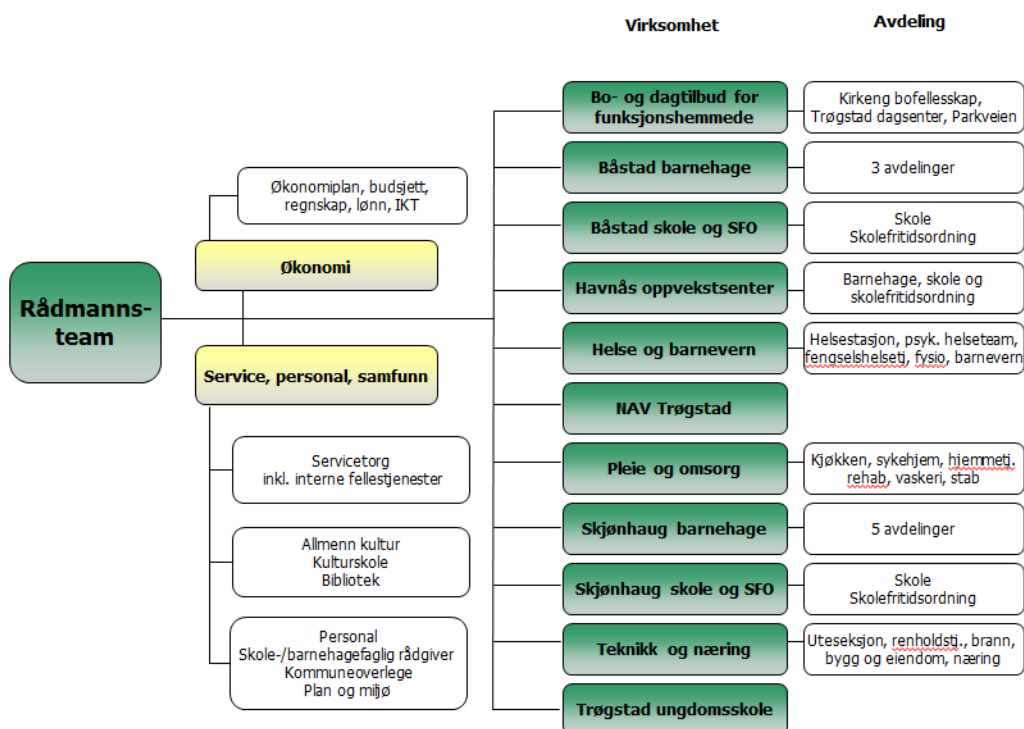
Nedenfor følger noen grunnelementer som vi arbeider etter i Trøgstad kommune:

- Mål- og resultatorientering med felles målområder og resultatmåling for både virksomheter og stabsenheter. Metoden "Balansert målstyring" ble innført i 2005-06. Målområder og resultatmål framgår av budsjettdokumentet. Ordningen brukes modifisert.
- Åpen bruk av styringsinformasjon fra økonomirapportering, brukermålinger og medarbeidermålinger gir et grunnlag for forbedringsarbeid og læring. Styringsinformasjonen skal anvendes for å definere ønsket tjenestekvalitet og å utvikle bedre tjenestekvalitet samtidig som ressursbruken ikke nødvendigvis økes. Dog er omfanget av brukermålinger et administrativt ressurspørsmål.
- Fokus på helhet innen organisasjonen og forpliktende samspill på tvers av virksomhetene, spesielt hvor flere virksomheter samarbeider om tjenesteleveransen til felles brukere.
- Selvstendig ansvar for virksomhetslederne innen tjenesteproduksjon/-kvalitet, økonomi og forvaltning/utvikling av personalressurser. Dette er forankret i en individuell lederavtale med rådmann.
- Selvstendig ansvar og delegering av rådmannens myndighet til virksomhetsledere, skal bl.a. bidra til raskere beslutninger "nærmere" brukeren.

11.2 ORGANISERING

Følgende organisering er gjeldende:

- 11 virksomheter hvor virksomhetsleder rapporterer direkte til rådmann, og som har selvstendig ansvar for tjenesteproduksjon/-kvalitet, økonomi og personalressurser. Se organisasjonskart.

Organisasjonskart pr. 01.10.2015

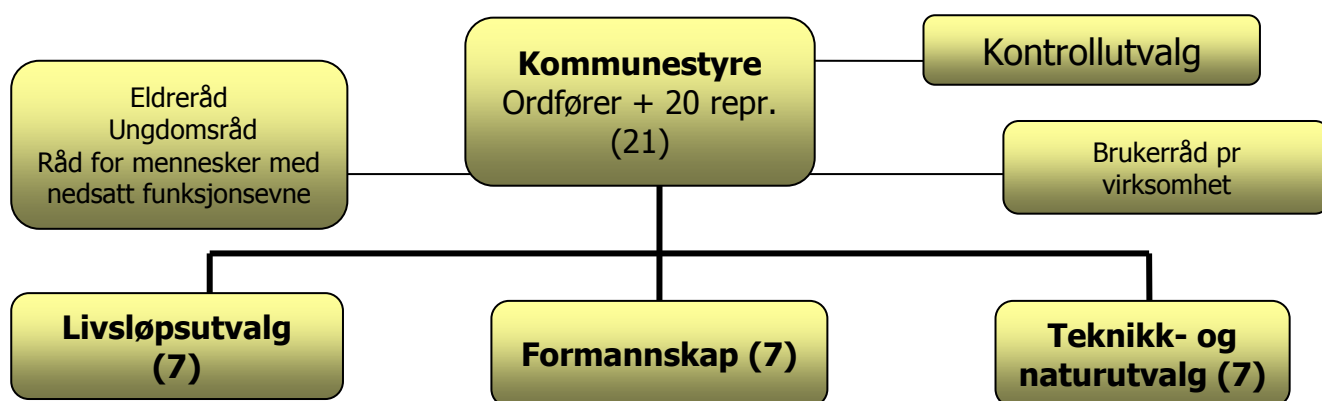
11.3 ORGANISASJONSFAKTA PR. 01.10.2015

Nedenstående oversikt viser fast ansatte/årsverk pr. 01.10.15:

Virksomhet	Antall ansatte			Heltid		Deltid		Årsverk		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Totalt
BODAF	76	5	81	7	1	69	4	38,7	2,5	41,2
Båstad barnehage	13	0	13	12	0	1	0	12,3	0,0	12,3
Båstad skole og SFO	20	4	24	13	2	7	2	17,4	2,6	20,0
Havnås Oppvekstsenter	23	2	25	14	2	9	0	19,7	2,0	21,7
Helse og barnevern	32	10	42	15	1	17	9	25,7	5,5	31,2
NAV	5	0	5	4	0	1	0	4,5	0,0	4,5
Pleie og omsorg	102	11	113	14	4	88	7	67,7	7,6	75,3
Service, personal og samfunn	20	7	27	9	2	11	5	14,4	3,7	18,1
Skjønhaug barnehage	18	2	20	13	2	5	0	16,6	2,0	18,6
Skjønhaug skole og SFO	30	7	37	15	4	15	3	22,5	6,0	28,5
Teknikk og næring	25	30	55	10	15	15	15	21,1	18,3	39,4
Trøgstad ungdomsskole	20	6	26	17	5	3	1	19,0	5,3	24,3
Økonomi og administrasjon	7	2	9	5	1	2	1	6,6	1,6	8,2
Sum alle virksomheter	391	86	477	148	39	243	47	286,2	57,0	343,3

Tabellen inneholder fast ansatte med stillingsprosent i Trøgstad kommune pr. 01.10.2015. Tabellen inneholder ikke ubesatte stillingshjemler eller tilfeller av vakanser, og vil derfor kunne avvike fra virksomhetenes rapportering på budsjetterte årsverk.

11.4 POLITISK ARBEIDSFORM OG ORGANISERING

Hovedmålet er:

"Politikerne i Trøgstad kommune skal utvikle et attraktivt lokalsamfunn, sterkt lokaldemokrati og sette standard for innbyggernes tjenestetilbud.

I kommunens politiske arbeidsform skal følgende ha fokus:

1. Å styrke politisk ledelse og styring, bl.a. gjennom mål- og resultatfokus, årshjul (plan-/budsjettprosess), styringssystem med balansert målstyring og kompetanse for politikerne.
2. Å gjøre politisk arbeidsform effektiv og fleksibel gjennom 1) effektiv saksbehandling og 2) Å vitalisere kommunestyret.
3. Å styrke politiske organer i arbeidsgiverrollen gjennom 1) Arbeidsgiverpolitikk som fremmer organisasjonens måloppnåelse, 2) Å kjenne konsekvensen av politiske vedtak for ansatte, og 3) Kunnskap om personaltilfredshet blant ansatte.

12. ØKONOMISKE OVERSIKTER

Iht. forskrift om årsbudsjett § 4 skal årsbudsjettet framstilles i et samlet dokument, eventuelt sammen med kommunens økonomiplan når den er vedtatt av kommunestyret. I dokumentet skal det inngå driftsbudsjett og investeringsbudsjett med beløp og tekst, jfr. forskriftens §§ 5 og 6. Nærmere krav er gitt i vedlegg 1 og 2 til denne forskriften, og disse anvendes i det neste:

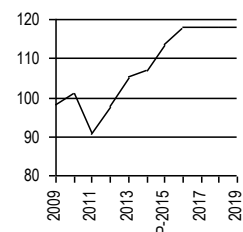
12.1 OBLIGATORISKE OVERSIKTER – BUDSJETT 2016

Budsjettskjema 1A - drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Skatt på inntekt og formue	106 758 144,22	113 500 000,00	118 100 000,00
Ordinært rammetilskudd	160 189 686,00	160 000 000,00	163 965 000,00
Skatt på eiendom	9 006 103,50	12 000 000,00	12 000 000,00
Andre direkte eller indirekte skatter	58 639,00	-	-
Andre generelle statstilskudd	6 172 602,00	4 255 000,00	4 861 000,00
Sum frie disponible inntekter	282 185 174,72	289 755 000,00	298 926 000,00
Renteinntekter og utbytte	4 615 892,81	3 630 000,00	3 495 000,00
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	923 375,52	1 000 000,00	350 000,00
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	3 721 789,75	5 055 000,00	7 850 000,00
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-
Avdrag på lån	5 393 380,99	8 040 000,00	13 338 000,00
Netto finansinnt./utg.	-3 575 902,41	-8 465 000,00	-17 343 000,00
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	-	-	-
Til ubundne avsetninger	27 185 370,87	10 991 000,00	4 445 000,00
Til bundne avsetninger	3 431 603,62	50 000,00	1 031 000,00
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	11 993 626,64	-	-
Bruk av ubundne avsetninger	13 452 127,80	5 931 000,00	6 074 000,00
Bruk av bundne avsetninger	6 916 358,78	1 345 000,00	1 158 000,00
Netto avsetninger	1 745 138,73	-3 765 000,00	1 756 000,00
Overført til investeringsbudsjettet	5 118 354,15	800 000,00	960 000,00
Til fordeling drift	275 236 056,89	276 725 000,00	282 379 000,00
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	264 029 562,77	276 725 000,00	282 379 000,00
Mer/mindreforbruk	11 206 494,12	-	-

NOTER TIL BUDSJETTSKJEMA 1A

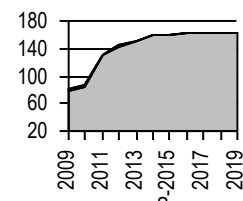
Skatt på inntekt og formue

Skatteinntektsutviklingen fra 2009 og framover vises i figuren til høyre. Med en stipulert skatteinngang i 2015 på 113,8 mill. kr (mot budsjettet 113,5 mill. kr), vil Trøgstad kommunes endring i forhold til 2014 være på 6,6 %. Det er for 2016 budsjettet med skatteinntekter på 118,1 millioner kroner, i tråd med opplegget i statsbudsjettet. Dette innebærer en økning på 3,8 % i forhold til forventet skatteinntekt i 2015.

Ordinært rammetilskudd

Figuren til høyre viser utviklingen i rammetilskudd fra 2008 og framover. Ordningen med løpende inntektsutjevning innebærer at oppdaterte skattetall legges til grunn for beregningene av rammetilskuddet. Dette tilsier at dersom Trøgstad kommune får en skatteinngang under landsgjennomsnittet for år 2016, skal dette kompenseres i form av økt rammetilskudd. Summen av skatteinntektene og rammetilskudd skal derfor være relativt forutsigbar.

For 2016 er følgende anslag lagt til grunn for kommunens samlede budsjetterte rammetilskudd med tillegg av kr 570.000 som gjelder 7 måneders drift av felles skatteoppkreverkontor i Eidsberg:

	2016
Rammetilskudd ekskl. inntektsutjevning	Kr 138.977.000,-
Ordinært skjønnstilskudd	Kr 900.000,-
Skjønn – tap på endringer	Kr 600.000,-
Netto inntektsutjevning	Kr 22.918.000,-
Sum rammetilskudd:	Kr 163.395.000,-

Skatt på eiendom

Rådmannens forslag til budsjett for 2016 legger opp til videreføring av eiendomsskatt i Trøgstad kommune med samme satser og inntekter som for 2015, dvs. 4 ‰ eller 12 mill. kroner. Det er planlagt økt bruk av eiendomsskatten med kr 5.746.000 til dekning av merutgifter til renter og avdrag. Kr 2.520.000 er foreslått avsatt til disposisjonsfond; hvorav 1,4 mill. kroner fortsatt øremerkes ekstra vedlikehold.

Andre direkte eller indirekte skatter

Trøgstad kommune har ikke budsjettert med andre direkte eller indirekte skatter for 2016.

Andre generelle statstilskudd

Av budsjettbeløpet på kr 4.861.000 gjelder 4,225 mill. kroner av integreringstilskudd til bosetting av flyktninger inkl. særskilt tilskudd til enslige mindreårige, mens kr 636.000 gjelder investerings- og rentekompensasjon til skoleanlegg.

Renteinntekter og utbytte

Det er budsjettert med kr 3.495.000 i renteinntekter og utbytte. Av dette gjelder kr 650.000 utbytte fra Trøgstad Elverk. Resten av beløpet gjelder renteinntekter på kommunens bankinnskudd og renter fra startlån.

Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)

Trøgstad kommune har budsjettert med kr 350.000 i utbytte fra midler fra utviklingsfondet som er plassert i rentebærende papirer.

Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter

Kommunens netto lånegjeld vil øke betydelig fra 2016 og videre framover. Dette er en konsekvens av omfattende investeringer innenfor bygg og anlegg, sistnevnte i hovedsak innenfor vann- og avløpsområdet. Kommunen har for tiden fastrenteavtale på ca. 23 % av sine lån. Som følge av den kraftige økningen i lånegjeld må fastrenteandelen økes betydelig. Kommunen har et renteutjevningsskud, som pr. 31.12.2015 vil en saldo på ca. 7,7 mill. kroner. Dette er likevel ingen stor reserve sett i forhold til planlagte låneopptak i planperioden.

Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)

Trøgstad kommune har ikke budsjettert med tap fra finansielle instrumenter i 2016.

Avdrag på lån

Kommunelovens § 50 nr. 7 sier at kommunens anleggsmidler skal vektas for å avklare om de budsjetterte avdrag på lån dekker de krav som loven stiller. Kommunen kan vedta å betale mer i årlige avdrag enn minimumsgrensen, men aldri mindre. Minimumsgrensen er beregnet til kr 4.094.738,- ut fra restverdi på kommunens anleggsmidler pr. 31.12.14.

For 2016 er det innbakt følgende nye låneopptak:

Formål	2016
Overføringsledning til Eidsberg	39.000
Omlagging av avløpsstrøm på Skjønhaug mot Eidsberg	8.000
Vannledning for overføring fra Eidsberg til Trøgstad	5.000
Rehabilitering ledninger og kummer, avløp	500
Rehabilitering kummer og kraner, vannverk	500
Pilotprosjekt trykkavløp	10.000
Utskifting av vann, avløp, overvann Festningsåsen og Åsland	800
Reservevann – fellesprosjekt Askim/Eidsberg/Trøgstad	5.000
Ny brønn og utvidelse Sandstangen	8.500
Boliger for personer med behov for heldøgns pleie og omsorgstj.	12.000
Personalbase, dagsenter, hjemmebaserte tjenester	33.000
Barneskole, ungdomsskole, idrettshall og kulturarena	74.000
Ny barnehage i Båstad	12.500
Sprinkling og branntekniske tiltak Trøgstadheimen bo- og services.	3.000
Skjøndal, rehabilitering kontordel og garderober i kjeller	800
Startlån for videre utlån	6.000

Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk

Trøgstad kommune har ikke regnskapsmessig merforbruk fra tidligere år som skal dekkes opp i 2016.

Til ubundne avsetninger

Det er for 2016 budsjettert med ca. 4,45 mill. kr i ubundne avsetninger. Dette gjelder avsetning av inntekter fra eiendomsskatt med ca. 2,52 mill. kroner, 1,6 mill. kroner til bygningsmessig vedlikehold og kr 325.000 til IKT-formål.

Til bundne avsetninger

Det er budsjettert med kr 1.031.000 i avsetning til bundne fond, som i hovedsak gjelder selvkostfond innenfor vann- og avløpsområdet. Kr 35.000 gjelder avsetning av renter på bankinnskudd tilhørende bundne fond.

Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk

Det er ikke budsjettert med bruk av regnskapsmessig overskudd fra tidligere år i 2016.

Bruk av ubundne avsetninger

Det er budsjettert med bruk av kr 6.074.000 fra ubundne fond. Av dette gjelder kr 396.000 IKT, kr 255.000 bruk av lønnstilskudd i helsetjenesten, kr 1.225.000 i bruk av flyktningefond, kr 1.309.000 kjøp av sykehjemsplasser i andre kommuner og kr 2.889.000 premieavvik.

Bruk av bundne avsetninger

Det er budsjettert med bruk av kr 1.158.000 i bundne avsetninger. Av dette gjelder kr 850.000 bruk av skjønnsmidler til barnehage til styrking rundt barn med nedsatt funksjonsevne, kr 10.000 til fellesprosjekt for merking av hjort og kr 10.000 til fengselsbibliotek. Resterende bruk gjelder selvkostfond innenfor vann- og avløpsområdet.

Overført til investeringsbudsjettet

Det er budsjettert med en overføring på kr 960.000 som gjelder kommunens egenkapitalinnskudd i KLP.

Budsjettskjema 2A - investering	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Investeringer i anleggsmidler	20 327 378,26	91 236 500,00	264 487 000,00
Utlån og forskutteringer	1 133 000,00	2 000 000,00	6 000 000,00
Kjøp av aksjer og andeler	709 941,00	800 000,00	960 000,00
Avdrag på lån	2 472 395,95	1 700 000,00	1 980 000,00
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-
Avsetninger	6 749 590,69	-	-
Årets finansieringsbehov	31 392 305,90	95 736 500,00	273 427 000,00
Finansiert slik:			
Bruk av lånemidler	10 673 315,17	72 300 000,00	218 600 000,00
Inntekter fra salg av anleggsmidler	2 676 083,60	-	-
Tilskudd til investeringer	-	-	-
Kompensasjon for merverdiavgift	1 899 806,80	15 979 500,00	32 637 000,00
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	2 530 903,49	1 982 000,00	11 980 000,00
Andre inntekter	-	-	-
Sum ekstern finansiering	17 780 109,06	90 261 500,00	263 217 000,00
Overført fra driftsbudsjettet	5 118 354,15	800 000,00	960 000,00
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-
Bruk av avsetninger	8 493 842,69	4 675 000,00	9 250 000,00
Sum finansiering	31 392 305,90	95 736 500,00	273 427 000,00
Udekket/udisponert	-	-	-

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftsinntekter			
Brukerbetalingar	16 696 196,06	16 724 000,00	17 768 000,00
Andre salgs- og leieinntekter	29 579 434,21	29 350 500,00	31 024 000,00
Overføringer med krav til motytelse	53 884 700,54	32 516 000,00	35 499 000,00
Rammetilskudd	160 189 686,00	160 000 000,00	163 965 000,00
Andre statlige overføringer	6 172 602,00	4 255 000,00	4 861 000,00
Andre overføringer	339 224,21	400 000,00	180 000,00
Skatt på inntekt og formue	106 758 144,22	113 500 000,00	118 100 000,00
Eiendomsskatt	9 006 103,50	12 000 000,00	12 000 000,00
Andre direkte og indirekte skatter	58 639,00	-	-
Sum driftsinntekter	382 684 729,74	368 745 500,00	383 397 000,00

Økonomisk oversikt - drift forts.	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter	194 557 793,11	192 215 500,00	195 207 200,00
Sosiale utgifter	54 809 685,08	55 921 000,00	56 908 000,00
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	47 983 200,06	39 619 500,00	39 184 800,00
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	48 170 616,95	48 087 500,00	54 926 000,00
Overføringer	19 998 922,25	20 764 000,00	21 297 000,00
Avskrivninger	10 544 628,91	10 210 000,00	10 116 000,00
Fordelte utgifter	-1 004 949,66	-992 000,00	-773 000,00
Sum driftsutgifter	375 059 896,70	365 825 500,00	376 866 000,00
Brutto driftsresultat	7 624 833,04	2 920 000,00	6 531 000,00
Finansinntekter			
Renteinntekter og utbytte	4 615 892,81	3 630 000,00	3 495 000,00
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	923 375,52	1 000 000,00	350 000,00
Mottatte avdrag på utlån	12 500,00	-	-
Sum eksterne finansinntekter	5 551 768,33	4 630 000,00	3 845 000,00
Finansutgifter			
Renteutgifter og låneomkostninger	3 721 789,75	5 055 000,00	7 850 000,00
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-
Avdrag på lån	5 393 380,99	8 040 000,00	13 338 000,00
Utlån	26 350,00	100 000,00	100 000,00
Sum eksterne finansutgifter	9 141 520,74	13 195 000,00	21 288 000,00
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-3 589 752,41	-8 565 000,00	-17 443 000,00
Motpost avskrivninger	10 544 628,91	10 210 000,00	10 116 000,00
Netto driftsresultat	14 579 709,54	4 565 000,00	-796 000,00
Interne finanstransaksjoner			
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	11 993 626,64	-	-
Bruk av disposisjonsfond	13 452 127,80	5 931 000,00	6 074 000,00
Bruk av bundne fond	6 916 358,78	1 345 000,00	1 158 000,00
Sum bruk av avsetninger	32 362 113,22	7 276 000,00	7 232 000,00
Overført til investeringsregnskapet	5 118 354,15	800 000,00	960 000,00
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	-	-	-
Avsatt til disposisjonsfond	27 185 370,87	10 991 000,00	4 445 000,00
Avsatt til bundne fond	3 431 603,62	50 000,00	1 031 000,00
Sum avsetninger	35 735 328,64	11 841 000,00	6 436 000,00
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	11 206 494,12	-	-

Økonomisk oversikt - investering	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Inntekter			
Salg av driftsmidler og fast eiendom	2 658 548,60	-	-
Andre salgsinntekter	-	-	-
Overføringer med krav til motytelse	500 000,00	282 000,00	10 000 000,00
Kompensasjon for merverdiavgift	1 899 806,80	15 979 500,00	32 637 000,00
Statlige overføringer	-	-	-
Andre overføringer	-	-	-
Renteinntekter og utbytte	-	-	-
Sum inntekter	5 058 355,40	16 261 500,00	42 637 000,00
Utgifter			
Lønnsutgifter	863 573,79	949 000,00	1 649 000,00
Sosiale utgifter	367 634,66	292 000,00	509 000,00
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	17 196 363,01	74 016 000,00	229 692 000,00
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	-	-	-
Overføringer	1 899 806,80	15 979 500,00	32 637 000,00
Renteutgifter og omkostninger	-	-	-
Fordelte utgifter	-	-	-
Sum utgifter	20 327 378,26	91 236 500,00	264 487 000,00
Finanstransaksjoner			
Avdrag på lån	2 472 395,95	1 700 000,00	1 980 000,00
Utlån	1 133 000,00	2 000 000,00	6 000 000,00
Kjøp av aksjer og andeler	709 941,00	800 000,00	960 000,00
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-
Avsatt til ubundne investeringsfond	2 341 177,54	-	-
Avsatt til bundne investeringsfond	4 408 413,15	-	-
Sum finansieringstransaksjoner	11 064 927,64	4 500 000,00	8 940 000,00
Finansieringsbehov	26 333 950,50	79 475 000,00	230 790 000,00
Dekket slik:			
Bruk av lån	10 673 315,17	72 300 000,00	218 600 000,00
Salg av aksjer og andeler	17 535,00	-	-
Mottatte avdrag på utlån	2 030 903,49	1 700 000,00	1 980 000,00
Overført fra driftsregnskapet	5 118 354,15	800 000,00	960 000,00
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	1 255 533,82	4 225 000,00	-
Bruk av bundne driftsfond	-	-	-
Bruk av ubundne investeringsfond	6 971 191,87	450 000,00	2 250 000,00
Bruk av bundne investeringsfond	267 117,00	-	7 000 000,00
Sum finansiering	26 333 950,50	79 475 000,00	230 790 000,00
Udekket/udisponert	-	-	-

12.2 ØKONOMIPLAN 2016-19

ØKONOMISK OVERSIKT - DRIFT										
ØKONOMISK OVERSIKT I HENHOLD TIL FORSKRIFT OM ARSBUDSJETT										
			REGNSKAP	REGNSKAP	REGNSKAP	REG.	ØKONOMIPLANPERIODEN			
Faste priser - med år 2016 som utgangsr		KOSTRA-ART	2012	2013	2014	BUDSJETT PR 31.10.2015	2016	2017	2018	2019
L3	BRUKERBETALINGER	SUM(600:619)	-14 319 464,57	-16 061 681,93	-16 696 196,06	-16 866 000	-17 768 000	-17 768 000	-17 768 000	-17 768 000
L4	ANDRE SALGS- OG LØBENINTEKTER	SUM(620:669)	-28 573 348,26	-28 900 874,10	-29 579 434,21	-29 350 500	-31 024 000	-34 209 000	-34 919 000	-34 441 000
L5	OVERFØRINGER MED KRAV TIL MOTYTELSE	SUM(700:789)	-49 888 969,84	-61 016 159,26	-53 884 700,54	-32 087 000	-35 499 000	-35 499 000	-35 499 000	-35 499 000
L6	RAMMETILSKUDD	SUM(800:809)	-144 122 752,00	-151 541 355,00	-160 189 686,00	-160 000 000	-163 965 000	-163 060 000	-163 003 000	-162 947 000
L7	ANDRE STATLIGE OVERFØRINGER	SUM(810:829)	-7 740 188,00	-7 004 966,00	-6 172 602,00	-4 255 000	-4 861 000	-4 861 000	-4 861 000	-4 861 000
L8	ANDRE OVERFØRINGER	SUM(830:869;880:899)	-729 339,52	-1 193,67	-339 224,21	-400 000	-180 000	-180 000	-180 000	-180 000
L9	INNTAKS- OG FORMUESKATT	SUM(870:873)	-97 883 514,39	-105 300 585,36	-106 758 144,22	-113 500 000	-118 100 000	-118 100 000	-118 100 000	-118 100 000
L10	EIENDOMSSKATT	SUM(874:876)	-	-5 990 702,00	-9 006 103,50	-12 000 000	-12 000 000	-12 000 000	-12 000 000	-12 000 000
L11	ANDRE DIREKTE OG INDIREKTE SKATTER	SUM(877:879)	-53 789,00	-53 789,00	-58 639,00	-	-	-	-	-
L12	SUM DRIFTSINNTEKTER	SUM(L3:L11)	-343 311 365,58	-375 871 306,32	-382 684 729,74	-368 458 500	-383 397 000	-385 677 000	-386 330 000	-385 796 000
L14	LØNNSUTGIFTER	SUM(010:089;160:169)	176 082 383,61	188 914 033,38	194 557 793,11	195 058 500	195 207 200	195 207 200	195 207 200	195 207 200
L15	SOSIALE UTGIFTER	SUM(090:099)	34 297 967,14	47 953 699,07	54 809 685,08	56 762 000	56 908 000	56 908 000	56 908 000	56 908 000
L16	KJØP AV VARER OG TJENESTER SOM INNGÅR I KOMMUNENS TJENESTEPRODUKSJON	SUM(100:159;170:279)	40 997 589,98	47 713 525,15	47 983 200,06	40 593 500	39 184 800	39 184 800	39 184 800	39 184 800
L17	KJØP AV TJENESTER SOM ERSTATTER KOMMUNAL TJENESTEPRODUKSJON	SUM(300:399)	39 093 658,73	46 305 506,16	48 170 616,95	48 087 500	54 926 000	54 926 000	54 926 000	54 926 000
L18	OVERFØRINGER	SUM(400:499)	21 474 592,73	22 975 073,40	19 998 922,25	16 996 000	21 297 000	21 297 000	21 297 000	21 297 000
L19	AVSKRIVNINGER	SUM(590:599)	9 393 977,52	10 118 461,09	10 544 628,91	10 210 000	10 116 000	10 116 000	10 116 000	10 116 000
L20	FORDDELTE UTGIFTER	SUM(29x, 69x, 79x)	-993 159,58	-934 457,24	-1 004 949,66	-992 000	-773 000	-773 000	-773 000	-773 000
L21	SUM DRIFTSUTGIFTER	SUM(L14:L20)	320 347 010,13	363 045 841,01	375 059 896,70	366 715 500	376 866 000	376 866 000	376 866 000	376 866 000
KONSEKVENSJUSTERINGER							-	542 000	-1 253 000	-2 608 000
NYE TILTAK							-	600 000	1 100 000	1 600 000
EFFEKTIVISERINGSTILTAK / ØKTE INNTEKTER							-	-2 810 000	-1 120 000	-1 270 000
L23	BRUTTO DRIFTSRESULTAT	L12-L21	-22 964 355,45	-12 825 465,31	-7 624 833,04	-1 743 000	-6 531 000	-10 479 000	-10 737 000	-11 208 000

			REGNSKAP	REGNSKAP	REGNSKAP	REG. BUDSJETT PR 31.10.2015		ØKONOMIPLANPERIODEN		
Faste priser - med år 2016 som utgangspunkt	KOSTRA-ART	2012	2013	2014			2016	2017	2018	2019
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	L12-L21	-22 964 355,45	-12 825 465,31	-7 624 833,04	-1 743 000		-6 531 000	-10 479 000	-10 737 000	-11 208 000
L24 RENTEINNTEKTER OG UTBYTTE	SUM(900:908)	-3 829 953,66	-3 226 097,63	-4615892,81	-3 630 000		-3 495 000	-3 495 000	-3 495 000	-3 495 000
L25 GEVINST FINANSIELLE INSTRUMENTER	909	-2 221 514,00	-958 326,00	-923375,52	-1 000 000		-350 000	-350 000	-350 000	-350 000
L26 MOTTATTE AVDRAG PÅ UTLÅN	SUM(920:928)	-49 100,00	-24 790,00	-12500	-		-	-	-	-
L27 SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER	SUM(L24:L26)	-6 100 567,66	-4 209 213,63	-5 551 768,33	-4 630 000		-3 845 000	-3 845 000	-3 845 000	-3 845 000
L28 RENTEUTGIFTER OG LÅNEOMKOSTNINGER	SUM(500:508)	4 640 143,56	3 911 939,54	3 721 789,75	5 055 000		7 850 000	10 890 000	10 630 000	10 330 000
L29 TAP FINANSIELLE INSTRUMENTER	509	-	-	-	-		-	-	-	-
L30 AVDRAG PÅ LÅN	SUM(510:519)	4 894 835,00	5 011 545,00	5 393 380,99	8 040 000		13 338 000	15 360 000	15 260 000	15 240 000
L31 UTLÅN	SUM(520:528)	28 000,00	68 900,00	26 350,00	100 000		100 000	100 000	100 000	100 000
L32 SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER	SUM(L28:L31)	9 562 978,56	8 992 384,54	9 141 520,74	13 195 000		21 288 000	26 350 000	25 990 000	25 670 000
L34 RESULTAT EKSTERNE FINANSSTRANSAKSJONER	L27-L32	3 462 410,90	4 783 170,91	3 589 752,41	8 565 000		17 443 000	22 505 000	22 145 000	21 825 000
L35 MOTPOST AVSKRIVNINGER	SUM(990:999)	-9 393 977,52	-10 118 461,09	-10 544 628,91	-10 210 000		-10 116 000	-10 116 000	-10 116 000	-10 116 000
L36 NETTO DRIFTSRESULTAT	L23+L34+L35	-28 895 922,07	-18 160 755,49	-14 579 709,54	-3 388 000		796 000	1 910 000	1 292 000	501 000
L38 BRUK AV TIDL. REGN.MESSIG MINDREFORBRUK	SUM(930:939)	-2 010 334,96	-22 954 730,35	-11 993 626,64	-11 206 000		-	-	-	-
L39 BRUK AV DISPOSISJONSFOND	SUM(940:947)	-4 687 631,07	-8 835 585,49	-13 452 127,80	-6 633 000		-6 074 000	-6 074 000	-5 459 000	-4 765 000
L40 BRUK AV BUNDNE FOND	SUM(950:959)	-3 463 073,32	-4 635 145,99	-6 916 358,78	-1 820 000		-1 158 000	-1 158 000	-1 158 000	-1 056 000
L41 BRUK AV LIKVIDITETSRESERVE	SUM(960:969)	-	-	-	-		-	-	-	-
L42 SUM BRUK AV AVSETNINGER	SUM(L38:L41)	-10 161 039,35	-36 425 461,83	-32 362 113,22	-19 659 000		-7 232 000	-7 232 000	-6 617 000	-5 821 000
L44 OVERFØRT TIL INVESTERINGSBUDSJETTET AVSATT TIL DEKNING AV TIDLIGERE ÅRS	SUM(570:579)	1 513 495,13	1 932 377,35	5 118 354,15	800 000		960 000	960 000	960 000	960 000
L45 REGNSKAPSMESSIGE MERFORBRUK	SUM(530:539)	-	-	-	-		-	-	-	-
L46 AVSATT TIL DISPOSISJONSFOND	SUM(540:547)	9 126 003,96	34 687 795,62	27 185 370,87	22 197 000		4 445 000	3 325 000	3 325 000	3 325 000
L47 AVSATT TIL BUNDNE FOND	SUM(550:559)	5 462 731,98	5 972 417,71	3 431 603,62	50 000		1 031 000	1 031 000	1 031 000	1 031 000
L48 AVSATT TIL LIKVIDITETSRESERVEN	SUM(560:569)	-	-	-	-		-	-	-	-
L49 SUM AVSETNINGER	SUM(L44:L48)	16 102 231,07	42 592 590,68	35 735 328,64	23 047 000		6 436 000	5 316 000	5 316 000	5 316 000
L51 REGNSKAPSMESSIG MER-/MINDREFORBRUK	L36+L42-L49	-22 954 730,35	-11 993 626,64	-11 206 494,12	-		-	-6 000	-9 000	-4 000

ØKONOMISK OVERSIKT - INVESTERING									
ØKONOMISK OVERSIKT I HENHOLD TIL FORSKRIFT OM ÅRSBUDSJETT									
		REGNSKAP 2012	REGNSKAP 2013	REGNSKAP 2014	REG. BUDSJETT PR 31.10.2015	2016	ØKONOMIPLANPERIODEN		
						2017	2018	2019	
<i>Faste priser - med år 2016 som utgangspunkt</i>									
L3	SALG AV DRIFTSMIDLER OG FAST EIENDOM	-3 822 502,00	-1 176 447,00	-2 658 548,60	-	-	-	-	-
L4	ANDRE SALGSINNTEKTER	-	-	-	-	-	-	-	-
L5	OVERFØRINGER MED KRAV TIL MOTYTELSE	-8 948,37	-150 840,00	-500 000,00	-282 000	-10 000 000	-	-	-
L6	KOMPENSASJON FOR MERVERDIAVGIFT	-	-	-1 899 806,80	-15 979 500	-32 637 000	-15 125 000	-1 250 000	-750 000
L7	STATLIGE OVERFØRINGER	-	-	-	-	-	-	-	-
L8	ANDRE OVERFØRINGER	-	-	-	-	-	-	-	-
L9	RENTEINNTEKTER OG UTBYTTE	-	-	-	-	-	-	-	-
L10	SUM INNTEKTER	-3 831 450,37	-1 327 287,00	-5 058 355,40	-16 261 500,00	-42 637 000	-15 125 000	-1 250 000	-750 000
L11	LØNNSUTGIFTER	238 236,49	230 727,67	863 573,79	949 000	1 649 000	-	-	-
L12	SOSIALE UTGIFTER	72 895,44	74 400,87	367 634,66	292 000	509 000	-	-	-
	KJØP AV VARER OG TJENESTER SOM INNGÅR								
L13	I KOMMUNENS TJENESTEPRODUKSJON	4 305 861,67	3 894 565,36	17 196 363,01	74 327 000	229 692 000	60 500 000	5 000 000	3 000 000
	KJØP AV TJENESTER SOM ERSTATTER								
L14	KOMMUNAL TJENESTEPRODUKSJON	-	-	-	-	-	-	-	-
L15	KOMPENSASJON FOR MERVERDIAVGIFT	-	-	1 899 806,80	15 979 500	32 637 000	15 125 000	1 250 000	750 000
L16	OVERFØRINGER	536 003,18	568 882,13	-	-	-	-	-	-
L17	RENTEUTGIFTER OG OMKOSTNINGER	-	-	-	-	-	-	-	-
L18	FORDELTE UTGIFTER	-	-	-	-	-	-	-	-
L19	SUM UTGIFTER	5 152 996,78	4 768 576,03	20 327 378,26	91 547 500	264 487 000	75 625 000	6 250 000	3 750 000
L20	AVDRAG PÅ LÅN	1 883 988,00	3 465 172,00	2 472 395,95	1 700 000	1 980 000	1 980 000	1 980 000	1 980 000
L21	UTLÅN	3 236 000,00	3 004 500,00	1 133 000,00	2 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
L22	KJØP AV AKSJER OG ANDELER	484 485,00	544 613,00	709 941,00	800 000	960 000	960 000	960 000	960 000
L23	DEKNING AV TIDLIGERE ÅRS UDEKKET	-	-	-	-	-	-	-	-
L24	AVSATT TIL UBUNDNE INVESTERINGSFOND	3 383 195,69	337 868,97	2 341 177,54	-	-	-	-	-
L25	AVSATT TIL BUNDNE FOND	82 905,00	-	4 408 413,15	-	-	-	-	-
L26	AVSATT TIL LIKVIDITETSRESERVEN	-	-	-	-	-	-	-	-
L27	SUM FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	9 070 573,69	7 352 153,97	11 064 927,64	4 500 000	8 940 000	8 940 000	8 940 000	8 940 000
L28	FINANSIERINGSBEHOV	10 392 120,10	10 793 443,00	26 333 950,50	79 786 000	230 790 000	69 440 000	13 940 000	11 940 000
L30	BRUK AV LÅN	-5 541 551,31	-4 904 157,53	-10 673 315,17	-72 300 000	-218 600 000	-65 500 000	-11 000 000	-9 000 000
L31	MOTATTE AVDRAG PÅ UTLÅN	-1 775 557,52	-2 605 605,34	-2 030 903,49	-1 700 000	-1 980 000	-1 980 000	-1 980 000	-1 980 000
L32	SALG AV AKSJER OG ANDELER	-	-	-17 535,00	-	-	-	-	-
L33	BRUK AV TIDLIGERE ÅRS MINDREFORBRUK	-	-	-	-	-	-	-	-
L34	OVERFØRT FRA DRIFTSBUDSJETTET	-1 220 255,88	-1 513 495,13	-5 118 354,15	-800 000	-960 000	-960 000	-960 000	-960 000
L35	BRUK AV DISPOSISJONSFOND	-1 626 979,58	-618 280,00	-1 255 533,82	-4 536 000	-	-	-	-
L36	BRUK AV UBUNDNE INVESTERINGSFOND	-227 775,81	-1 069 000,00	-6 971 191,87	-450 000	-2 250 000	-1 000 000	-	-
L37	BRUK AV BUNDNE FOND	-	-82 905,00	-267 117,00	-	-7 000 000	-	-	-
L38	BRUK AV LIKVIDITETSRESERVEN	-	-	-	-	-	-	-	-
L39	SUM FINANSIERING	-10 392 120,10	-10 793 443,00	-26 333 950,50	-79 786 000	-230 790 000	-69 440 000	-13 940 000	-11 940 000
L40	UDEKKET/UDISPONERT	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-

12.3 BUDSJETTRAMMER PR. VIRKSOMHET

Budsjettskjema 1 B – Drift

Etat / virksomhet (tall i hele 1.000 kr)	Budsjett 2016	Reg. budsjett 2015	Oppr. Budsjett 2015	Regnskap 2014
1---- SENTRALADMINISTRASJON	16 058	16 321	15 958	15 244
2---- FELLESUTGIFTER	48 010	43 483	45 732	43 998
45--- KULTUR	6 977	6 970	6 723	6 721
50--- BÅSTAD SKOLE OG SFO	10 274	10 291	10 169	9 808
51--- HAVNÅS OPPVEKSTSENTER	11 980	12 130	11 833	12 385
52--- SKJØNHAUG SKOLE OG SFO	14 601	14 663	14 433	14 763
53--- TRØGSTAD UNGDOMSSKOLE	16 127	16 203	16 038	15 202
60--- BÅSTAD BARNEHAGE	6 299	7 127	6 274	7 096
61--- SKJØNHAUG BARNEHAGE	9 535	10 002	8 144	8 649
62--- INNERTIER'N	0	0	0	120
65--- HELSE OG BARNEVERN	28 179	27 946	27 245	26 259
66--- NAV	10 185	10 049	10 025	8 190
67--- PLEIE OG OMSORG	54 119	54 409	53 618	56 652
68--- BO OG DAGTILBUD FUNKSJ.HEMMEDE	28 042	28 206	27 745	26 631
71--- TEKNIKK OG NÆRING	20 911	20 825	19 995	23 151
72--- VANN OG AVLØP	-4 091	-2 588	-2 802	-2 708
8---- SKATT OG RAMMETILSKUDD	-1 270	-1 140	-1 540	-467
9---- RENTER OG AVDRAG	6 443	3 405	7 135	-7 664
SUM (tilsvarer L22 fra regnskapsskjema 1A)	282 379	278 302	276 725	264 030

Tabellen inkluderer tall fra kap. 8 – Skatt og rammetilskudd og 9 – Renter og avdrag som medregnes i linje 22 i budsjettskjema 1A for at det skal være samsvar med tallene i de obligatoriske oversiktene.

Inntektene i kap. 8 gjelder kompensasjonstilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser og konsesjonskraftinntekter.

Tallet fra kap. 9 gjelder avsetning til lønnsoppgjør, reserverte tilleggsbevilgninger og pensjonskostnader.

Budsjettskjema 2 B - Investering

Etat / virksomhet (tall i hele 1.000 kr)	Budsjett 2016	Rev. budsjett 2015	Oppr. budsjett 2015	Regnskap 2014
21500 - IKT	0	0	0	-16
67000 - PLEIE OG OMSORG	0	311	0	0
68000 - BODAF - ADM/FELLESUTGIFTER	0	0	0	615
71020 - BYGG / REGULERING	0	94	94	156
71200 - BRANNVERN, BRANNTJENESTE	0	0	0	161
71300 - KOMMUNALE VEIER	0	0	0	321
71510 - KOMMUNALE UMLEIEBOLIGER	1 000	3 750	3 750	0
71520 - ADMINISTRASJONSBYGG	500	1 500	1 500	0
71530 - SKOLER	92 500	38 628	38 628	8 037
71540 - BARNEHAGER	16 100	15 543	15 543	206
71550 - BYGNINGER IDRETT OG KULTUR	65 125	3 750	3 750	162
71560 - BYGNINGER HELSE OG OMSORG	0	17 062	17 062	1 438
71900 - GRAVSÅSEN BOLIGFELT	312	559	559	0
71901 - DIV. ELDRE BYGGEFELT	0	0	0	7 030
71910 - GRAV INDUSTRIOMRÅDE	1 250	250	250	0
72010 - VANNFORSYNING	19 400	7 900	7 900	1 148
72020 - AVLØP	68 300	2 200	2 200	1 069
SUM (tilsvarer L1 i budsjettskjema 2A)	264 487	91 547	91 236	20 327

Det er gjennomført en vurdering av ovennevnte prosjekter i henhold til reglene om hva som skal føres i drift og investering, jfr. tabell under kap. 9.7.

13. VEDTEKTER EIENDOMSSKATT (VEDLEGG 1)

VEDTEKTER FOR EIENDOMSSKATT I TRØGSTAD

Vedtekter vedtatt i kommunestyret 18. september 2012.

Rettet administrativt i forhold til endringer i lovtekst av 6. juni 1975, samt språkjusteringer uten juridisk konsekvens, utført 8. oktober 2013.

SKATTETAKSTNEMNDER

§ 1. Til å verdisette faste eiendommer i Trøgstad etter byskatteloven §§ 4 og 5, jf. eiendomsskatteloven § 33, velger kommunestyret en skattetakstnemnd og en klagenemnd for eiendomsskattesaker.

§ 2. Skattetakstnemnda skal bestå av 3 medlemmer (leder, nestleder og ett medlem). I tillegg velges tre varamedlemmer i rekkefølge.

§ 3. Klagenemnda for eiendomsskattesaker skal ha seks medlemmer (leder, nestleder og 4 medlemmer). I tillegg velges tre varamedlemmer i rekkefølge.

§ 4. Kommunestyret velger leder og nestleder i hver nemnd.

§ 5. Valgbare, og pliktige til å motta valg til nemndene, er de som er pliktige til å motta valg til kommunestyret. Medlemskap i nemndene følger valgperioden.

§ 6. Medlemmer i nemndene er inhabile til å delta i taksten/klagebehandlingen når de:

- selv er eier, panthaver eller leieboer til eiendommen
- er i slekt eller svogerskap med en som nevnt i forrige ledd
- er, eller har vært gift med/ partner til eier
- er verge for en person som nevnt i første ledd
- er styrer eller med i styret for et selskap/ stiftelse/ forening som eier eller leier eiendommen.
- er medlem av formannskapet
- medlem er også inhabil når andre særegne omstendigheter foreligger som kan svekke tilliten til dennes upartiskhet.

Det er nemnda selv som treffer avgjørelse om hvorvidt et medlem er inhabil.

FORBEREDELSE AV TAKSERINGEN

§ 7. Rådmannen pålegges å utpeke/etablere et kontor som skal fungere som kontor for eiendomsskatt-takseringen. Dette kontoret skal sørge for alt administrativt og kontormessige for takstnemndene.

§ 8. Kontoret utarbeider liste over eiendommer som skattetakstnemnda inviteres til å vurdere. Listen skal også inneholde eiendommer som skal eller kan fritas, jf. eiendomsskatteloven §§ 5 og 7. Antatte «verk og bruk» bør føres i egen liste.

§ 9. Takstnemnda tar stilling til hvilke eiendommer som inngår i eiendomskatteområdet, eller som skal beskattes som «verk og bruk». Nemnda tar også stilling til hvilke eiendommer som skal fritas for eiendomsskatt.

§ 10. Kontoret forbereder takseringen ved å innhente tilgjengelig informasjon om den enkelte eiendom. Eiere av eiendommer kan kontaktes for utlevering av opplysninger før takseringen.

GJENNOMFØRING AV TAKSERING

§ 11. Det påligger takstnemndas leder, i samarbeid med eiendomsskattekontoret, å planlegge og lede arbeidet med takseringen. Takstkontorets leder, eller den denne utpeker, skal delta på alle møter i nemnda, og være sekretær. Det skal føres protokoll fra møtene.

§ 12. For å sikre mest mulig ensartethet i vurderingene, skal nemnda utarbeide en oversikt over de rammer og retningslinjer som skal gjelde ved taksering. Disse skal ta høyde for hvordan beskaffenhets, anvendelighet, og beliggenhet kan virke inn på eiendommenes verdi.

§ 13. Alle eiendommer skal besiktiges av kvalifisert personell før takst fastsettes. Takstnemnda engasjerer / utpeker disse. Personellet skal kunne legitimere seg under besiktigelsen. Eiere av eiendom skal varsles om besiktigelsen på forhånd.

§ 14. Det skal føres protokoll over hver takst. Denne skal vise hvilken eiendom det gjelder, hvem som har utført taksten, når taksten er holdt, hva taksten inneholder, og hvilke verdsettelsesprinsipper som ble anvendt. Protokollen skal undertegnes.

OMTAKSERING OG SÆRSKILT TAKSERING

§ 15. I henhold til byskattelovens § 4, 3. og 4. ledd, kan omtaksering / særskilt taksering foretas utenom perioder for alminnelig taksering. Frist for å begjære omtaksering er 1. november i året forut for skatteåret. Takstnemnda tar stilling til om vilkårene for omtaksering / særskilt takst er oppfylt.

Ved omtaksering bør verdsettelsen skje etter samme prinsipper og samme prisnivå som ved forrige alminnelige taksering.

OVERTAKST

§ 16. Overtakst kan begjæres av skatteyder eller formannskapet. Begjæringen må fremsettes skriftlig innen seks uker fra utleggelse av skattelisten. Det er anledning til å klage (begjære overtakst) hvert år i forbindelse med den årlige utskrivning av eiendomsskatt, men ikke på likt grunnlag. Ved fristoversittelse kan utsettelse innvilges når skatteyder ikke kan bebreides for dette, eller det er av særlig stor betydning å få behandlet begjæringen.

§ 17. Begjæring om overtakst sendes eiendomsskattekontoret. Så snart som mulig etter klagefristen oversendes alle begjæringer til skattetakstnemnda. Denne kan endre taksten i skatteyders favør dersom den finner begjæringen begrunnet.

Dersom skattetakstnemnda ikke finner begjæringen begrunnet, oversendes den til klagenemnda for eiendomsskattesaker. Her holdes overtakst etter forutgående besiktigelse. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken. De kan endre taksten også om dette går til skatteyders ugunst.

§ 18. Det skal føres protokoll fra overtakst med en kort begrunnelse. Her skal angis hvilket faktum og rettsanvendelse overtaksten bygger på, og hvilke verdsettelsesprinsipper som er anvendt. Protokollen skal vise stillingtagelse til klagers anførsler.

ANDRE BESTEMMELSER

§ 18. Eiendomsskattekontoret skal føre eiendomsskatteliste med slik innhold som nevnt i eiendomsskattelovens § 15. Etter kunngjøring skal listen ligge ute til offentlig gjennomsyn i minst tre uker. Kunngjøringen skal foregå i lokalpressen. Av denne skal blant annet fremgå fristen for å begjære overtakst, og hvor slik begjæring skal sendes.

Eiendomsskatteseddel sendes skatteyder samtidig som eiendomsskattelisten legges ut.

§ 19. Ved første gangs utskrivning av eiendomsskatt må alminnelig taksering være avsluttet innen utgangen av juni i skatteåret. Deretter skal skatten så vidt mulig være utskrevet innen 1. mars.

§ 20. Eiendomsskatten forfaller til betaling etter de terminer kommunestyret bestemmer jf. eiendomsskatteloven § 25.

Budsjettdokumentet

Betydningen av at det drives planlegging i kommunene kommer klart til uttrykk også i kommuneloven, som fastslår at kommunene en gang i året skal vedta en rullerende 4-årig økonomiplan. Poenget med hele planarbeidet er å redusere kommunens økonomiske usikkerhet, avdempe svingninger, og angi prioriteringer. Etter kommuneloven skal økonomiplanen legges til grunn ved kommunens budsjettarbeid og øvrige planleggingsvirksomhet. Etter denne bestemmelsen er økonomiplanen bindende for årsbudsjetter og annen planleggingsvirksomhet. Konsekvensen av dette er at de rammer og hovedpremisser som kommer til uttrykk i planen, ikke kan fravikes (i vesentlig grad) uten at det tas opp sak om endring av planen. Kravet om en plan for kommunens økonomi de nærmeste fire år har som formål å hindre at disposisjoner i årsbudsjettet ett enkelt år ødelegger for den økonomiske balansen i kommunen på lengre sikt.

Økonomiplanen skal på en oversiktlig måte gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i den neste 4-års-perioden. Kommunestyret avgjør selv hvordan planen skal presenteres, men det er krav om balanse mellom utgifter og inntekter, slik at driftsresultatet hvert år skal være tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger. Det presiseres imidlertid at økonomiplanen ikke er et bevilgningsdokument. Planen gir dermed ikke de enkelte utvalg/virksomheter/ avdelinger mulighet til å disponere midler utover det som bevilges i kommende årsbudsjett.

Årsbudsjettet og økonomiplanen for de neste 4 årene legges også i år fram som et samlet dokument. Kommunen står fritt til å avgjøre graden av samordning med kommuneplanen, men en frikobling fra kommuneplanen vil antagelig ikke tilfredsstillende kravet om realistisk økonomiplanlegging.

Trøgstad kommune

Pb 34, 1861 Trøgstad

Tlf. 69 68 16 00 – Telefaks 69 68 16 10

www.trogstad.no